C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\M\May Karel\Nová složka\May K. - Ztracený syn 07 - Konec padlých andělů.pdb

PDB Name: 07 Konec padlých andělů
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 11.4.2007
Modification Date: 11.4.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Karel May
Konec padlých andělů
Původní název Der verlorne Sohn, oder Der Fúrst des Elendss
7. román z cyklu Ztracený syn

KAPITOLA PRVNÍ Obchodník s děvčaty

V malé, tiché ulici rezidence, kam nepronikal ruch živého města, stála malá vinárna, která — dříve téměř nenavštěvovaná — byla od jisté doby velice vyhledávaná. K novým hostům patřili vesměs mladí lidé, studenti, učedníci a ostatní. To mělo svůj dobrý důvod, a tímto důvodem byla — nová výčepní. Dívka, která zde již delší čas obsluhovala, byla ještě mladá, asi šestnáctiletá, ale přitom dostatečně vyspělá a zvláštním způsobem milá — a to přitahovalo hosty, kteří si však nedovolili být vtíraví. Její tvář byla pokryta dětskou nevinností a panenskostí, které musel každý respektovat. Srdce mladých hostů v žádném případě nepatřila bezohledným lidem. Bylo časně ráno. Lokál tvořily dvě místnosti. V zadní seděl — zbožný pán August Seidelmann, představený spolku bratří a sester blažených. Nechodil sem často. Znal se s hostinským, a protože výčepní nebyla přítomna, nechal se jím právě obsluhovat. Záhy se však objevila dívka. Nevěděla, že vzadu sedí host a tak se posadila vepředu k háčkování. Netrvalo dlouho, a objevil se host, muž, vzbuzující důvěru. S přátelským úsměvem pozdravil a dal si nalít ranní pohár. Číšnice jej obsloužila a vrátila se na své místo. Zahloubala se do práce, takže ani nezpozorovala, jak pronikavě se do ní zabodávají hostovy oči. i V tom okamžiku se jeho předešlý počestný vzhled dokonale proměnil. Zašpičatil rty jakoby k polibku. Jeho oči zářily a provrtávaly jí pohledem, jenž byl stejně ohnivý jako chtivý. Vypadalo to právě tak, jako kdyby labužník hleděl na lahůdku a myslel si:
„To bych rád ochutnal, ale, hm, jak to asi vypadá s cenou?" Mlčení mu bylo stále nepříjemnější. Polohlasně zakašlal, po tváři se opět rozlil výraz předešlé důvěryhodnosti. Ještě jednou zakašlal, pak se zeptal:
„Znáte mě ještě, slečno?" Dívka lehce zčervenala a odpověděla:
„Byl jste tady včera večer?"
„Ano. Také jsem přišel hned ráno, protože vaše víno je skutečně výtečné."
„To by měl slyšet pán."
„Proč?" Vrhla na něho tázavý pohled, jako by se divila, že nechápe něco tak samozřejmého, a odpověděla:
„Protože by z toho měl radost."
„Ach tak! A vy? Vy se také radujete?"
„Je mi milé, když je pán spokojen s výdělkem."
„A také vy jste z toho měla užitek." Znovu na něho tázavě pohlédla. Hned jí vysvětlil, co tím mínil:
„Myslím tím spropitné. Pamatujete se, že jsem vám včera nechal gulden navíc?"
„To bylo skutečně hodně!" odvětila, přičemž rozpačitě vzhlížela dolů k práci.
„Hodně? Ó ne! Bylo to právě tak akorát za hezkou, milou — — skleničku, chtěl jsem říct." Na poslední chvíli potlačil slovo, které měl na jazyku. Nyní pozoroval účinek, který svou řečí vyvolal. Zdálo se, že si ani nevšimla, že host chtěl místo slova
„sklenička" říci
„dívka". Pracovala klidně dál. Vypadalo to, že rozhovor je u konce. On byl však neodbytný.
„Je velká škoda, že už nemohu přijít."
„Proč byste nemohl?"
„Protože nejsem zdejší. To je důvod, že považujete mé spropitné za příliš vysoké. Nebydlím ve městě skrblíků. Kdo u nás něco dobrého vypije, rád za to přiměřeně zaplatí." Neodpověděla. Opět nastalo ticho. Stále hledal příčinu k hovoru. Jeho pohled padl na klavír, stojící u stěny. Zeptal se:
„Pro koho tu stojí tento nástroj?"
„Pro hosty."
„Pro vás ne, slečno?"
„Ne."
„Vy tedy nehrajete?"
„Neumím to."

„To je škoda! Hra na klavír patří k běžnému vzdělání. Každá dáma by to měla umět."
„Mí rodiče jsou příliš chudí."
„Ach tak! Smím se zeptat, čím je váš otec?"
„Je dřevorubcem."
„Kde?"
„Nahoře v horách. Bohužel už nemůže obchodovat. Kotoučová pila mu uřízla tři prsty na pravé ruce."
„Ó je! To je špatné! To je mi ze srdce líto. Teď bude muset ubohá matka pracovat dvakrát tolik!" Oči jí lehce zvlhly, když odpovídala:
„Matku už nemám. Zemřela před osmi měsíci v horečkách."
„V jakých horečkách?"
„Lékař řekl, že to byl tyfus z hladu."
„Tyfus z hladu? Trpěli jste hladem?" lfl !:
„Hladem vlastně ne, protože vždy bylo něco k jídlu, třebaže se tím člověk nikdy dokonale nenasytil. Bylo nám však řečeno, že potrava nebyla výživná; člověk může umřít hladem, i když jí."
„To nechápu! Máte sourozence?"
„Ještě tři sestry."
„Jsou starší než vy?"
„Ne. Já jsem nejstarší."
„Pak vás spíš potřebujou doma!"
„Pochopitelně ano. Ale musela jsem i přesto pryč, abych vydělala peníze. Druhé sestře je čtrnáct let; po velikonocích vyjde ze školy a bude se starat o hospodářství místo mne."
„A co dělá váš otec? Čím se živí?"
„Obchoduje trochu s ovocem. To dokáže i se zmrzačenou rukou."
„Přitom ale jistě nezbohatne!"
„To skutečně ne. Ale milý Bůh nám vždy pomůže."
„Vy pochopitelně také. Nebo nemusíte odevzdávat svůj plat?" Přitakala. Vyslovit ‚ano pro ni bylo příliš těžké. Měla otce a sourozence ze srdce ráda. Co dělala, dělala ráda. Být chudý není ostuda, ale mluvit o tom otevřeně se příčilo její povaze. Opět nastala pauza. Po chvíli začal znovu:
„Jak se jmenuje váš otec?"
„Weber."
„A vy?"
„Říkají mi Magda."
„To je zkráceně Magdalena?"
„Ano." Vtom mu přes obličej přelétl zvláštní, faunovský výraz. — Ostře na ni pohlédl a zeptal se:
„Vy nevíte, co se ukrývá pod jménem Magdalena?"
„Ne," odvětila, hledíc mu otevřeně do očí.
„Nu, ještě jste nikdy neslyšela o namalované kající se Magdaleně?"
„Ne." Odpověděla otevřeně a bez váhání. Poznal, co chtěl vědět: bylo to čisté, nezkažené děvče. Nápad, který se včera probudil v jeho hlavě se dnes změnil v pevné rozhodnutí. Magda byla poupětem, které slibovalo, že se rozvine v krásnou růži.
„Sloužila jste také na jiných místech?" pokračoval v rozhovoru. Jednalo se vlastně o zkoušku, čehož si však dívka nevšimla.
„Tohle je moje první místo," pravila.
„Kolik vám platí?"
„Tři guldeny za měsíc."
„Ó běda! To je málo, opravdu málo! Jak tím můžete podpořit svého chudého otce, hlavně když člověk nemůže čekat od návštěvníků toho lokálu žádné velké spropitné?"
„Opravdu to nemám lehké. Musím dávat celý výdělek otci, a přitom bych potřebovala peníze na prádlo a ostatní. Snad seženu nějaké lepší místo!"
„Nechcete tady zůstat?"
„Ne."
„Proč ne?"
„Protože vydělávám příliš málo. Také madam by si přála jinou dívku."
„Není s vámi spokojena?"
„Snad ano, ale — — —" Zarazila se a zrudla.
„Nuže, jen pokračujte!"
„Hádá se občas s pánem."
„Snad kvůli vám?"
„Ano."
„Hm! To je nepříjemné. Už jste něco sehnala?"
„Ještě ne, i když bych mohla odejít na hodinu."
„Něco takového nebývá zvykem!"
„I presto bych mohla ihned odejít, kdybych se vzdala posledního měsíčního výdělku."
„Pokud vám někdo nabídne lepší místo raději se těch tří ušmudlaných guldenů vzdejte!"

„To bych ráda udělala, ale lepší místo nedostanu. Říkají, že jsem příliš mladá a že se mám nejdřív učit. Nikdo mi nezaplatí víc jak tři guldeny."
„Ano, ano, tak tomu je v rezidenci! U nás se platí desetkrát víc. U nás by vám zaplatili mnohem lépe." To ji doslova vzpružilo. Rychle zvedla hlavu a zeptala se:
„Kde to je?"
„V Rollenburgu."
„V Rollenburgu, tam co je blázinec?"
„Ano, máme tam jeden zemský a dva soukromé blázince. Ale na tom není nic špatného. U nás žijí lidé daleko lépe, tam nejsou pracovníci zneužíváni jako tady. Dívka, která dobře pracuje, má každou neděli volno, vysoký plat — a navíc dostane krásný vánoční dárek."
„Kolik si u vás lze vydělat?"
„Hm! To záleží na tom, co člověk dělá, zda dívka slouží jako služebná, pokojská, prodavačka nebo číšnice. Co byste dělala raději?"
„Číšnicí bych příliš ráda nebyla."
„Proč?"
„Protože----------"
„Nuže, protože ———-? Mluvte se mnou upřímně, také já to s vámi tak myslím."
„Protože hosté bývají dotěrní."
„Ano, skutečně, to máte pravdu. Bylo by vám milejší místo mezi dámami?"
„Pochopitelně. Byla bych šťastná, kdybych takové místo sehnala."
„Skutečně? Ach, to se opravdu hodí! Ale vy asi raději zůstanete tady v rezidenci?"
„Ó ne! Je mi úplně jedno, ve kterém městě budu pracovat, jen když vydělám tolik, abych mohla pomoct svému otci."
„Pak mám dojem, jako by mne sem vyslal sám osud. Já totiž vím o místě, které by se vám velice hodilo."
„V Rollenburgu?"
„Ano. Ne, u jedné mé příbuzné. Je to malířka, známá, vyhlášená umělkyně. Vydržuje v penzionu několik mladých dam, které se také chtějí stát malířkami. Potřebuje však pro tyto dámy pokojskou, která zastane lehčí domácí práce. Výdělek je skutečně vysoký — sama si umíte představit, jak vysoké spropitné umělkyně dávají!" Nezkušená dívka vyskočila. Její oči svítily radostí, tváře zářily jako sníh, na který dopadne záře ranních červánků. Host byl spokojen. Zeptal se:
„Líbilo by se vám takové místo?"
„Kolik bych dostala?"
„Patnáct guldenů měsíčně."
„Pat------Bože! Patnáct guldenů?"
„Ano, bez spropitného a darů."
„Ó, kéž bych takové místo dostala! Takové štěstí! Pak bych mohla otce hodně podpořit!"
„Nu, rád bych vám řekl, že mne příbuzná požádala, abych se tady porozhlédl po vhodné dívce; mohl bych ji přivést hned s sebou."
„Prosím, prosím, neberte žádnou jinou!" Prosebně k němu vztáhla svoje malé ručky. On je uchopil, stiskl malé prstíky a potom odpověděl tónem otcovské dobroty:
„Nuže, přece jen jste mladá — — — "
„Budu se snažit ze -všech sil," padla mu plna nadšení do řeči.
„Dobrá! Jsou požadovány jen dvě věci. Dotyčná musí být svolná."
„Ó, co se toho týče, ráda udělám vše, co se po mně bude žádat." Kousl se do rtu, aby potlačil smích. Potom pokračoval zase dál:
„To od vás samozřejmě očekáváme. Za druhé musí být dívka hezká!" Zčervenala.
„Hezká?" zeptala se.
„Proč to?"
„Uvědomte si, že to jsou samé malířky, umělkyně! Takové dámy mezi sebou nestrpí žádný ošklivý obličej. A kromě toho, pro takové panstvo je vždy doporučující mít vzdělané služebnictvo." Ocitla se v nezvyklých rozpacích.
„Tak — pak se budu muset vzdát veškerých nadějí," vydechla.
„Proč?" Tento muž si zahrával s nevinnou dívkou jako kočka s myší. Byl to dokonalý Mefistofeles.
„Myslím, že nebudu vyhovovat takovým nárokům."
„Tím chcete říct, že nejste dost hezká?"
„Ano."
„To se tedy mýlíte! Nemusíte se bát, neboť jsem přesvědčen, že se dámě zalíbíte. Než vás však najmu, potřebuju získat jistotu. Máte v pořádku papíry?"
„Ano."
„Takže můžete okamžitě odejít?"
„Ano. Madam to říkala."
„Ale co pán?"
„Dnes odcestoval."
„Přece zde musí být nějaká číšnice!"
„Dáma prozatím zaměstná svou sestru."
„Dobrá! Takže: jste spokojena s platem, který jsem vám před chvílí nabídl?"
„Dokonale."

„A s pěti guldeny navíc, které vám teď hned vyplatím?"
„Pane, to je příliš moc!"
„Nabízím vám skutečně mimořádně mnoho, ale doufám, že ke mně budete uznalá!"
„Velice ráda!"
„Výborně! Teď mi jistě splníte jednu prosbu."
„Ano, pokud to bude v mých silách."
„Jistě. Zamlčte svým nynějším pánům, kam jdete."
„Proč?"
„Mám k tomu důvod, který vám řeknu až později."
„Poslechnu vás."
„Pojedu vlakem v pět hodin odpoledne. Budete čekat na nádraží?"
„Ano."
„Vezměte si s sebou všechny věci!"
„Moc toho nemám, neboť jsem chudá. Odvezu si akorát malou truhlici, nic víc."
„V Rollenburgu si nakoupíte pěkné prádlo a oblečení."
„Jak se jmenuje dáma, ke které jdu?"
„Slečna Melitta. Je dosud svobodná."
„Smím se zeptal i na vaše jméno?"
„Jmenuju se Uhland, jsem rentiér. Víte snad, co to znamená?"
„Ano, to je pán žijící z úroků."
„Správně. Slečna Melitta je stejně bohatá jako já. U ní se budete mít dobře! Zde je těch pět guldenů, které jsem vám slíbil!"
„Děkuju!" Vzala peníze a zastrčila je. To byl pohyb, na který čekal. Nyní jí podal ještě jeden gulden, přičemž prohlásil: i"!
„A to je za víno."
„Příliš mnoho, pane Uhlande!"
„To je v pořádku! Dostala jste peníze, věc je vyřízena, teď akorát doufám, že se včas dostavíte k vlaku!"
„Ó, budu na nádraží ještě dřív!"
„Dobrá! Takže na shledanou, milé dítě!"
„Na shledanou, pane Uhlande!" Podal jí ruku a odešel. Magda se cítila nesmírně šťastná. Ihned spěchala za paní. Ta na ni žárlila a nenamítala nic proti jejímu odchodu. Pobožný obuvník slyšel každé slovo. Když cizinec opustil lokál, dopil své víno, položil peníze vedle sklenice a spěchal za ním. Magda si toho nevšimla, neboť šla vyhledat paní. Takzvaný rentiér Uhland se spokojeně procházel uličkami, po nějaké době vstoupil do vznešené kavárny, aby si dopřál něco zvláštního.
„Právě jsem uzavřel báječný obchod!" myslel si.
„Můžu si dopřát něco dobrého. Jen aby ta malá dodržela slovo!" Sotva se posadil, vešel Seidelmann a kráčel ke stejnému stolu.
„Je zde volno?" zeptal se. Uhland hodil významným pohledem k vedlejšímu prázdnému stolu, ale přece jen přikývl. Oba byli obslouženi. Seidelmann se pohodlně zapřel do opěradla a začal:
„Tuším, že je vám má přítomnost nepříjemná?"
„Je tu několik prázdných stolů."
„Vybral jsem si právě tento."
„Proč? Je to vaše obvyklé místo?" Ne "
„it.
„Pak tedy nechápu — — —!"
„Hned to pochopíte. Mám totiž v úmyslu setkat se u tohoto stolu s jistým panem Uhlandem."
„Uhlandem?"
„Ano. Je to rentiér."
„Ach!"
„Z Rollenburgu."
„Pane!" Uhland upadl do rozpaků. — Seidelmann však pokračoval dál:
„Příbuzná tohoto Uhlanda je malířkou."
„Já se jmenuju Uhland. Co ode mne chcete?"
„Jste skutečně z Rollenburgu?"
„Ano."
„Ale rentiér nejste!"
„Co vás to napadá? Řekl jsem vám snad, že jsem rentiér?"
„Ne; ale druhým to věšíte na nos!"
„Komupak?"
„Jisté Magdaleně Weberové." Cizinec zbledl. Ostře pozoroval obuvníka, ale nemohl se rozhodnout, zda ho má považovat za převlečeného policistu; proto se zeptal hrubým hlasem:
„Pane, co je vám do mých záležitostí?"
„Skutečně mnoho!"
„Nechtě mě být!"

„Jedině tehdy, pokud necháte být jistou Magdu!"
„Nevím, o jaké Magdě mluvíte!"
„O té, kterou chcete odvézt jako pokojskou do bytu známé malířky Melitty!"
„O tom nic nevím!"
„Pchá! Seděl jsem ve vedlejší místnosti a všechno jsem slyšel!"
„To byl jen vtip!"
„Nesmysly! Nikdo pro legraci nevyhodí pět guldenů!"
„Proč ne? Ta dívka je skutečně hezká." Obuvník vyrazil chraplavý smích a prohlásil:
„Zdá se mi, že mě považujete za policistu!"
„To by mě nikdy nenapadlo!"
„Proč tedy zapíráte?"
„Nejen policistům člověk nedovolí, aby se míchali do jeho záležitostí!"
„Máte asi pravdu. Moje vtíravost vám musí být nápadná. Mám s vámi dobré úmysly."
„Které mi můžou být ukradeny!"
„Samozřejmě! Přišel jsem vám nabídnout dobrý obchod."
„Jaký?"
„Přesně takový, jaký jste právě uzavřel."
„Pane, jak můžete vědět, jaké obchody uzavírám! Nechtě mne na pokoji!"
„Vaše obchody jsou na každý pád spojeny s jistým nebezpečím; proto o nich nerad mluvíte. Já jsem však poslední dobou navštívil Rollenburg a z vlastní vůle jsem navštívil slečnu Melittu----------"
„Ach, vy jste tam byl?"
„Ano. Proč ne? Tam přece nemusí být člověk zvláště ohlášen a uveden. Kdo přijde, je přivítán."
„Proč mi to vykládáte?"
„Protože o vás slečna Melitta mluvila."
„Cože?! Ona o mně mluvila?"
„Ano, mluvila o vás, ale ne jako o rentiérovi, který žije z úroků, nýbrž jako o agentovi, jehož vkus a talent jí dodává nejlepší zboží."
„To je sice hezké, ale na mne to neplatí!"
„Uvidíme! Dnes jsem vás totiž vyslechl, když jste mluvili s Magdou. Slyšel jsem každé slovo."
„Ať vás vezme čert!"
„Jen ať s tím ještě chvíli počká! Viděl jsem, že jste spolehlivý obchodník, a to mne velice těší, takže bych vám nabídl ještě něco jiného."
„Kdo vlastně jste?"
„O tom později!"
„Chcete si vydělat?"
„Nepotřebuji ani krejcar."
„To ve mně vzbouzí nedůvěru!"
„Protože neznáte okolnosti."
„Tak mi vše vysvětlete!"
„Poslouchejte! Existuje muž, kterému začala být nepohodlná jedna dívka, jistá Marie Bertramová. Umístil ji k jedné dámě, u níž měla absolvovat školení milosti. Lekce však nepřinesly žádné ovoce, protože jak Marie dostala místo ve svém chrámu lásky, odmítla hrát vestálku."
„Jak hloupé!"
„Docela správně!"
„Zůstala taková?"
„Nelze říci ani ano, ani ne. Byla často přivedena k pokušení, ale nemohla přitom být pozorována. Pak se stala ještě nepohodlnější než dřív. Potřebujou se jí zbavit."
„Jak je stará?"
„Osmnáct."
„Jakou má postavu?"
„Plnou, ale ne příliš silnou. Je to růže, kdežto vaše Magda je jenom poupě."
„Je drahá?"
„Nestojí ani krejcar."
„Sakra!"
„Divíte se, viďte?"
„V tom musí být nějaký háček!"
„Samozřejmě. Je totiž trochu trudnomyslná."
„To by nevadilo. Tam bude ve veselé společnosti, takže jí trudnomyslnost příliš dlouho nevydrží. Kde ji najdu?"
„V Pobřežní ulici u počestné madam Grohové, rentiérky p je to stejná rentiérka jako vy." t lil:
„Znám ji, znám ji! O patro níž má penzion madam Paula."
„Ano."
„Kdo o ní může rozhodovat?"
„Já."
„Je to vaše příbuzná?"

„Ne. Jsem její poručník."
„Sakra! To si tedy troufáte!"
„Ale kdež! Neznám vás. Říkáte, že jste čestný muž, proto vám pronajmu svou chráněnku. Co tím riskuji?"
„Vlastně vůbec nic. Takže tedy vážně: kolik by se za ní mělo zaplatit, pane poručníku?"
„Nic, jak už jsem řekl."
„Pak bych byl tím největším oslem na zemi, kdybych se na tu dívku alespoň nepodíval. Mám jít s vámi?"
„Ano. Dříve však pohodlně dopijme!" Po nějaké době se vydali do Pobřežní ulice. Vystoupili dvoje schody ve známém domě, nahoře Seidelmann zazvonil. Otevřela jim služebná. Když poznala obuvníka, nechala vstoupit oba muže až do salonu. Tam seděla u okna madam Grohová a četla knihu v pozlacených deskách — zbožné úvahy. Nyní ji odložila a zvedla se.
„Doufám, že neruším, milá Adelheid?" řekl Seidelmann.
„Ty? Nikdy. Právě jsem četla duchovní rozvahu o husitech s jejich žižkovskými bubny. Až budeš mít příležitost, musíš se na to mrknout!"
„Zaškrtni mi to. Teď však dovol, abych ti představil pana rentiéra Uhlanda z Rollenburgu."
„Těší mě!"
„Musím vám totiž říci, že jsem představený bratří blažených, zatímco madam je představenou sester tohoto svatého spolku."
„Ach, skutečně? Pak vás tedy znám. Jmenujete se Seidelmann, ne?"
„Ano."
„Nu, pak je dobře, že jsem k vám měl hned důvěru, protože vím, že nejste žádný zrádce."
„Takové odporné slovo! Nejsem Jidáš; pracuji a sázím na poli zbožnosti, nikdo mne nemůže obviňovat z neznabožství. Každé semeno pochopitelně nevzejde; některá jsou tvrdá, jiná prázdná — ta nemohou vzklíčit. Právě takové neklíčitel-né semeno bych chtěl svěřit do vašich rukou, pane Uhlande."
„Doufám, že probudím jeho klíčivost."
„Jaké vzpurné semeno máš na mysli, milý Auguste?" zeptala se představená blažených.
„Marii Bertramovou."
„Ach ano! Ta je jako nezdolná kamenná zeď, kterou nelze přelézt. Už nám připravila mnoho těžkých starostí!"
„Proto ji také musíme vytrhnout a přesadit do jiné půdy."
„Kam?"
„Do Rollenburgu ke slečně Melittě."
„O té jsem už slyšela. Je dobrou zahradnicí a nestrpí mezi růžemi žádný plevel. To je nejlepší záhon pro tuto neduživou rostlinu."
„Kde je Marie?"
„Dole u slečny Pauly."
„Prosím, ať přijde!" Služebná si pospíšila, za chvíli se objevila Marie. Vyvinula se do ještě větší krásy. Nicnedělání a dostatečná strava zaoblily její tvary. Nyní byla dokonalou růží, avšak růží, v níž hlodal červ. Její oči byly matné, strnulý pohled nic neříkal. Kolem pevně stisknutých rtů se zračil odvážný vzdor. Byla oblečena v šatech, které téměř nelze nazvat oděvem, neboť její tvary spíš odhalovaly než zakrývaly.
„Pojď blíž!" nařídila Grohová přísným hlasem. Marie poslechla. Jednala spíš instinktivně než s úmyslem vyhovět.
„!,!
„Podívej se na tyto pány!" Dívka zvedla zrak a napůl tupým pohledem pohlédla na muže.
„Budeš mít nové místo u tohoto pána. Chceš k němu jít?"
„Ano," zněla odpověď. Slovo však neznělo dojmem sebevědomého přitakání, zaznělo v přízvuku, jaký vydá mechanický fonograf.
„Prozatím můžeš jít!" Mechanicky se otočila a vyšla ze dveří.
„Nu, jak se vám líbí?" zeptal se obuvník.
„Krásná socha bez života."
„Ano, je to tak, přesně tak. Nelze snad do ní vdechnout život?"
„Snad. Byla vždycky taková?"
„Ne. Jednou se hrozně polekala, neboť měla velké starosti."
„Tomu lze snadno odpomoci. Musí potkat někoho, koho by mohla mít ráda, a o to se už postarám."
„Takže jí berete?"
„Ano, za předpokladu, že za ni nic nezaplatím."
„Vůbec nic. Dodržím slovo."
„Jak ji však dostanu na nádraží?" Seidelmann chvíli přemýšlel, potom prohlásil:
„Nejchytřejší by bylo, kdybych vám ji tam odvedl, ale ne přímo na nádraží, nýbrž až na další stanici."
„Proč?"
„Nebylo by dobré, kdyby mne viděli s vámi nebo vás s ní."
„Chytré! Musíte tam však dorazit včas! Nemohu vystoupit a čekat na vás."
„Žádné starosti! Budu přesný a koupím jí jízdenku. Dívejte se ven z vagónu, abych vás nepřehlédl." Odpoledne zastavila před nádražím drožka. — Vystoupil mladý muž s brýlemi na nose, zaplatil kočímu a kráčel podél nástupiště k čekárně. Neměl u sebe nic než malou cestovní brašnu, která obsahovala vše co potřeboval. Vstoupil do čekárny druhé třídy. Byla dosud prázdná, pouze na jedné z lavic seděla mladá dívka. Vedle ní ležela malá truhlice. Byla velice jednoduše oblečena, takže se každý mohl domnívat, že se zmýlila, neboť měla jít do čekárny třetí třídy. Mladý muž se

posadil a nechal si přinést sklenici piva. Přitom si pečlivě dívku prohlédl, téměř od ní nemohl odtrhnout pohled. Byla krásná, v prvním rozpuku, květ, jehož se dosud nedotkla žádná ruka. Nejen to přitahovalo jeho pohled — v jejích měkkých mladistvých rysech našel cosi, co mu bylo známé a důvěrné. A, zvláštní, také ona k němu opakovaně vzhlížela, a když se přitom jejich pohledy setkaly, sklopila víčka, ale ne jako by se styděla, spíš jako by byla radostně pohnuta. Tu vstal, udělal několik rychlých, rozhodných kroků, stanul před ní a řekl:
„Promiňte, slečno! Nepotkali jsme se už náhodou?" Zčervenala, ale zvedla k němu krásné oči a odpověděla:
„Už často jsme se viděli, pane doktore."
„Cože! Vy mne znáte?"
„Ale vy jste na mé zapomněl."
„Kde jsme se viděli?"
„Doma, v Langenstadtu."
„Ach, vy jste z těch míst? Už jsem nebyl téměř pět let doma, ale, hm! Vaše tvář mi připadá tak přátelská a důvěrná, a přece nevím, kam vás zařadit."
„Vzpomeňte si na třešně!"
„Na jaké třešně?"
„Na třešně, angrešt, hrušky a jablka, které jste tajně prostr-koval plotem, aby je někdo mohl najít." Na okamžik se zamyslel.
„Kdo je měl trhat?"
„Malá, chudá dívka, která nikdy neměla jediný fenik, aby si takové ovoce mohla koupit. Vy jste tehdy byl ještě gymna-zistou, pak jste šel na univerzitu, stal jste se lékařem a cestoval jste. Ta mladá dívka mezitím trochu povyrostla."
„Jste snad Magda Weberová? To malé, růžové stvoření? Uhádl jsem? Ne?"
„Ano, pane doktore."
„Á — ach, takže vy jste tato Magda?"
„Ano."
„Nu, z toho mám velkou, skutečně velkou radost! Dovolte, abych k vám přisedl! Mohu?" Přitakala. Celá její krásná tvář zářila radostí, že získala takovou společnost. Přinesl svou sklenici, posadil se naproti a hledě na ni přátelským pohledem prohlásil:
„Ano, ano, to je ta tvář, to jsou také ty oči, které učarovaly mladému muži! Ale povězte, to jste se mě tehdy tak bála?"
„Bála? Ó ne, nikdy," usmála se.
„Kdykoliv jsem na vás volal a vybízel vás, nikdy jste nepřistoupila blíž."
„To nebylo ze strachu."
„Tak tedy proč?"
„Vaši rodiče byli bohatí, mí zase chudí."
„Co na tom?"
„Velice mnoho! Vaše zahrada mi vždy připadala jako ráj. Vždycky jsem měla nekonečnou úctu před tím, co patřilo na druhou stranu od plotu."
„Ach tak! Takže ne strach, ale úcta?" smál se.
„Ano. A také jsem byla malá, hloupá holka, běhala jsem bosá a jedla krupicovou kaši; vy jste nosil zelenou čepici, označovali vás za vzor učenosti, dokonce jste jezdil na koni. Pak jsem ás musela pozorovat přes plot se stydlivými rozpaky."
„Já jsem pak na plotě zřídil hnízdečko a občas jsem do něj položil třešně — — —"
„Potom přilétl stydlivý ptáček a - šups, a byly pryč!"
„Ano. Tak to bylo i s angreštem, hruškami, jablky a ořechy. V duchu jsem z toho měl velkou radost, to mi můžete věřit."
„Já jsem byla zase velmi hrdá, že jste si mne všiml."
„Bohužel to trvalo jen krátce. Nastoupil jsem na školu, později zemřeli rodiče, jeden za druhým. Vrátil jsem se domů jen na chvíli, pak jsem úplně zmizel. A vy?"
„Zemřela mi matka. Otec přišel o ruku — — — "
„Ó běda! Jak se to stalo?"
„Zranila ho okružní pila. S dřevorubectvím byl konec. Otevřel si malý obchůdek s ovocem."
„Který ho nemohl dost dobře uživit?"
„Navíc mám tři mladší sestry," odpověděla, přičemž sklopila zrak.
„Ano, vy jste nejstarší. A přece — tuším, že jste opustila Langenstadt, abyste nastoupila do služby?"
„Už jsem sloužila."
„Kde?"
„V rezidenci."
„Na jakém místě?"
„Pracovala jsem ve vinárně jako číšnice." Pokrčil obočí. Proč se vlastně staral o cizí, chudou, nevzdělanou služtičku? Přesto měl pocit, jako by v jeho srdci zazněl falešný tón.
„Jste tam dosud?" zeptal se.
„Ne."
„Kde tedy?"
„Odjíždím do Rollenburgu, kde jsem dostala nové místo." Nyní se opět usmál.

„Do Rollenburgu? Tam jedu také."
„Vy tam bydlíte, pane doktore?"
„Ještě ne, ale byl jsem tam pozván jako asistent do jednoho soukromého blázince."
„Br!" otřásla se.
„Opravdu to nezní příliš povzbudivě; ale nemusíte se mě vůbec bát. Já jsem zatím normální. Jakou práci jste si tam našla?"
„Mám nastoupit k jisté dámě, umělkyni, která má penzionát s malířkami."
„Jak se jmenuje?"
„Slečna Melitta."
„To jméno vůbec neznám. Jinak jsem v této oblasti velice zkušený. Zřejmě budeme sedět v jednom kupé."
„To asi nebude možné, pane doktore."
„Proč?"
„Nepochybně pojedete jinou třídou než já."
„Ne. Pojedeme ve stejné. Už jste si koupila jízdenku?"
„Ještě ne."
„Pak bych vás tedy požádal, abych ji mohl koupit."
„Také to je nemožné. Cestuji totiž s jistým pánem, který «
„S jistým pánem?" vpadl jí rychle do řeči.
„Ano."
„Jak jste přišla k takovému doprovodu?" Zdálo se, že nezpozorovala výčitku v jeho otázce. Podívala se mu zpříma do očí a odvětila:
„Jinak to nejde. Je to příbuzný mé nové paní a najal mne."
„Ach tak! Je mladý?"
„Ne, starý."
„Pak to tedy je — tamhle zrovna jeden kouká do dveří. Zdá se, že někoho hledá."
„To je on. Mává. Musím za ním." Chopila se malé truhličky. On ji podal ruku a řekl:
„Za těchto okolností vás nemohu obtěžovat. Doufejme, že se v Rollenburgu opět uvidíme. Nebo si to nepřejete?"
Přemohly jí rozpaky; pak tiše zaznělo:
„Byla bych velice ráda. Sbohem, pane doktore!"
„Sbohem Magdo!" Sledoval ji pohledem, dokud nezmizela za dveřmi čekárny třetí třídy. Tam na ni čekal Uhland. Nyní ji přivítal temným pohledem.
„Co jste dělala uvnitř?" Překvapeně na něho pohlédla.
„Proč se ptáte?"
„Přece patříte do této čekárny!"
„Nekoukala jsem vpravo ani vlevo, prostě jsem si tam sedla. Navíc jsem nemohla vědět, jakou třídou pojedete."
„Samozřejmě, že třetí!" Tento tón ji rozzlobil. Proto odpověděla:
„Bohatí rentiéři nemají ve zvyku jezdit třetí třídou!" Ach, ta malá muška také umí štípat! Právě to Uhlanda napadlo. Nedal však najevo svůj vztek, jinak by mušku v posledním okamžiku mohlo napadnout, aby odlétla.
„Jel bych druhou třídou; ale ještě budeme mít společnost. S kým jste to tam venku mluvila?"
„Pochází z mého rodného kraje."
„Co je zač?"
„Doktor."
„Kde pracuje?"
„Jede také do Rollenburgu." Jeho počestný obličej se stáhl do zlostné grimasy, když dodal:
„Nu, pak se s ním asi opět uvidíte. Teď se postarám o jízdenky." Právě, když je přinášel, poprvé zazvonilo. Vyšli na nástupiště, aby nasedli do vlaku. Mladý lékař stál již venku. Pózo- roval oba, dokud nenastoupili. Pak kráčel, jakoby pod náhlým vnuknutím, ke stejnému kupé, kde smekl klobouk.
„Promiňte, pane!" prohlásil.
„Jmenuji se doktor Zander."
„Dobrá!" odvětil Uhland, aniž by řekl své jméno, jak to vyžadovala pravidla slušnosti.
„Jedete s touto dámou do Rollenburgu?"
„Ano."
„Ve třetí třídě je zima. Dovolte, abych jí nabídl svůj kožich."
„To není nutné. Je tu dostatečně teplo."
„Dáma je oblečena jen lehce!"
„Do toho vám nic není!" Tu lékař přistoupil klidně o krok blíž, pohlédl překvapeně muži do tváře a odpověděl:
„Pane, co vás to napadlo! Vaše chování je doslova urážlivé! Představím se vám, ale vy své jméno zamlčíte — — —"
„Neseznamuji se hned tak s každým!"
„Také dobře! Vlastně je mi to úplně jedno. Vy se však chováte, jako byste mohl této dámě poroučet — — — "
„Tak tomu skutečně je!"
„Tomu nevěřím!"
„Najal jsem si ji!"
„Ale ne pro sebe, nýbrž pro někoho jiného. Kromě toho, najmutí osoby nemá nic společného s vaší cestou. Dáma může cestovat do Rollenburgu jak a s kým se jí zlíbí. Já ji znám, nechci ji nechat mrznout. A pokud nechcete strpět ve svém

kupé můj kožich, vezmu si jednoduše slečnu Weberovou k sobě!" Svlékl kožich, vystoupil na stupátko a podal teplý svrchník dívce.
„Tady, Magdo, zahalte se!" Zčervenala, potom zbledla, ale kožich neodmítla. Doktor odešel, takzvaný rentiér mlčel, aby svou kořist neodradil. Dívka se opřela v rohu a zavřela oči. Nazval ji Magdou, jejím křestním jménem. Zalomcovala jí nekonečná blaženost. Ještě nikdy v životě nebyla tak šťastna, jako v tomto okamžiku. Ihned by pro něho šla na smrt, třeba stokrát, tisíckrát! Doktor Zander nastoupil do svého oddělení, kde již seděl nějaký pán. Uctivě pozdravil. Druhý mu však sotva poděkoval. Doktor si ho dále nevšímal. Vytáhl noviny a četl si. Ale již v příští stanici odvrátil pozornost od čtení. Vedle jednoho vyžilého pána, který se nesl jako duchovní, stála mladá, hezká dívka, jejíž oděv ji v žádném případě nemohl ochránit od zimy. Nebylo to jen tím, také zvláštní výraz v její tváři upoutal lékařovu pozornost — totiž výraz duševní otupělosti nebo dokonce prázdnoty. Doktor Zander si vůbec nevšiml, že také jeho spolucestující obě osoby bedlivě pozoruje. Vlak se dal opět do pohybu. Zander věřil, že obě osoby nastoupily. Spolucestující však vyhlédl z okna a spatřil zbožného obuvníka, který zůstal stát na nástupišti. Se spokojeným úsměvem zatáhl hlavu zpět. Po chvíli mlčení se obrátil na lékaře:
„Promiňte, pane! Všiml jsem si, jak tu dívku pozorujete. Znáte ji snad?"
„Ne," odvětil Zander krátce.
„Jednalo se zřejmě o psychologický zájem?"
„To spíš."
„Poznal jsem to podle vašeho pohledu. Zřejmě jste asi lékař?"
„Doktor Zander."
„Baron voň Helfenstein!" Oba se vzájemně uklonili. Na lékařově tváři se zračilo nepatrné překvapení. Zeptal se uctivějším hlasem než dříve:
„Znám vaše jméno. Nejedete snad do Rollenburgu k doktorovi Maršoví?"
„Ano. Znáte ho?"
„Nastupuji k němu jako asistent. Nedávno jsem ho navštívil, a on mne provedl svou soukromou klinikou. Tam jsem také spatřil paní baronku. Velice lituji vašeho neštěstí, pane barone!" Franz z Helfensteinu se uklonil a zeptal se:
„Co si myslíte o jejím stavu, pane doktore?"
„Na vaši otázku nemohu v tuto chvíli zodpovědně odpovědět. K tomu je zapotřebí hlubšího pozorování a bedlivého zkoumání. Jinak nelze stav pacienta dobře posoudit. Zatím vám nemohu říci nic jistého, snad vám nabídnu své služby později."
„Doufám, dokonce si to velmi přeji!" Rozhovor opět uvázl. Zander nijak nesympatizoval s baronovou tváří ani s ním samotným, druhý se naopak tvářil, že nepovažuje za vhodné mluvit s podřízeným lékařem z ústavu, kde je zavřená jeho žena. Mladý učenec, který zde seděl bez kožichu a dokonce bez převlečníku, mu vůbec neimponoval. Když vlak zastavil v Rollenburgu, rozloučil se nepatrným pokývnutím hlavy a vystoupil. Na nástupišti si stoupl za sloup. K nesmírnému údivu spatřil Marii Bertramovou, která vystoupila s mužem, jehož neznal, a s ještě krásnější dívkou. K té přistoupil doktor Zander, vzal si od ní kožich a s přátelským pozdravem se rozloučil. Baron nechal projít cizince s oběma dívkami kolem, aniž by jimi byl zpozorován, a pak je opatrně následoval. Nastoupili do drožky, on zamával na druhou; přikázal kočímu, aby jim jel v patách. Drožka zastavila před domem, jehož veškerá okna byla zastřena těžkými tylovými záclonami. Všichni tři vystoupili a šli dovnitř.
„Kdo bydlí v tomto domě?" zeptal se kočího. Ten nasadil dvojsmyslný výraz a odpověděl otázkou:
„Vy to nevíte?"
„Ne, jinak bych se neptal. Neznám to tady."
„Tento dům je pověstný, spíš vykřičený. Pochopil jste mne, pane?"
„Ano. Nyní mě zavezte do ústavu pana doktora Marse!" Doktor Zander tam již mezitím dorazil. Byl přivítán ředitelem. Několik minut po něm dorazil také baron, ale musel čekat, neboť pacientka dosud nebyla připravena k návštěvě. Oba, Zander i baron, byli pozváni k tabuli. Při jídle došla řeč na poměry ve městě. To dalo Zanderovi důvod k otázce:
„Máte zde také malíře, pane řediteli?"
„Pouze jediného."
„A malířky?"
„Žádnou neznám."
„Slyšel jsem vyprávět o malířce, která vyučuje tomuto umění mladé žákyně ve svém penzionu."
„Jak se jmenuje?"
„Jmenuje se — ach, škoda! Jméno jsem už zapomněl. Znělo italsky nebo španělsky."
„Snad si vzpomenete. Sice tady žiji už dvacet let, ale nemohu znát každého. Ale o malířce se žákyněmi v penzionu jsem nikdy neslyšel. Snad je možné, že vás špatně informovali." S touto odpovědí se musel mladý asistující lékař spokojit, třebaže se mu zdálo zvláštní, že ředitel neznal malířku, vyučující v penzionu, který nemohl v nevelkém městě uniknout pozornosti. Po jídle zavedl ředitel barona k baronce. Ta ležela na posteli ve svém pokoji jako mrtvola. Její tep byl téměř ne-hmatný, dech sotva znatelný. Veškerá barva obličeje se vytratila. Pokožka byla voskově bílá. Nehýbala se, dokonce ani nemrkla.
„Spí," pravil baron.
„Ó ne, to není spánek," odvětil lékař.
„Vaše paní manželka trpí chorobou, s jakou jsem se dosud nesetkal."
„Dáváte jí naději?" Ředitel pokrčil rameny a odpověděl:
„Chci k vám být otevřený: nejsem ani trochu moudrý ze stavu vaší ženy. Veškerý život, tělesný i duševní se stáhl do jejího nitra. Ocitla se ve stavu hluboké apatie, takže nelze dělat nic jiného, než čekat, zda nedojde ke změně."

„Neměl byste pozvat ještě jiné lékaře?"
„To jsem již udělal, dokonce několikrát."
„Na čem se pánové usnesli?"
„Závěr vyzněl právě tak, jak jsem vás informoval."
„Takže nezbývá než čekat?"
„Ano."
„Jaký je váš názor na původ této záhadné choroby?"
„Domníváme se, že choroba pramení z celkové poruchy nervového systému."
„To je mínění všech?" Ještě než doktor odpověděl, přistoupil k nemocné, uchopil ji za ruku, změřil tep, chvíli pozoroval ostrým pohledem výraz její tváře, pak se opět obrátil na barona:
„Mohu s vámi mluvit otevřeně?"
„Samozřejmě!" Doktor Mars nasadil zvláštní výraz. Vše na něm se protáhlo do délky a do špičky. V jeho rysech se skrýval nezvyklý ostrovtip. Duševní samostatnost, snad dokonce i bezohlednost mu byly vlastní; plná ústa a úzká brada dávaly tušit silný vývoj psychických citů. Tento muž uměl počítat; šlechetný nepochybně nebyl, naopak, člověk u něho mohl počítat se samolibostí, která byla pro své vlastní uspokojení schopná chopit se všeho, co by jinak hlas svědomí zamítl.
„Prosím, můžete mi zodpovědět pár otázek?" zeptal se.
„Ptejte se!"
„Vaše paní manželka pochází z rodiny, v níž se objevila podobná choroba?"
„To nevím."
„Předpokládám, že její rodinu znáte?" Při této otázce mu zahrál kolem úst jemný úsměv, který baronovi napověděl, že doktor dobře zná poměry, na něž se vyptává.
„Samozřejmě, že mi nejsou ani trochu neznámé," odvětil baron.
„Existují šlechtické rodiny, v nichž jsou podobné choroby zakotveny, hlavně díky sňatkům mezi příbuznými. Mohl by to být případ vaší ženy?"
„Ne. V její rodině se vždy vyskytovali robustní a zdraví lidé."
„Ale šlechtici byli?"
„K čemu takové otázky?"
„Lékař, který má uzdravit, musí vědět vše, co by mohlo s nemocí nějak souviset."
„Může snad okolnost, zda nemocná pochází ze šlechtického rodu, souviset s jejím stavem?"
„Jistěže."
„Nu, má žena pochází z měšťanské rodiny."
„Takže jsem slyšel dobře."
„Ach! Mluvilo se o ní?"
„Jistě. Jmenovala se Ella Werthmannová?"
„Ano."
„Měla pouze jediného příbuzného, bratra?"
„Ano."
„Potkala ho před mnoha lety nehoda v lese?"
„To nemohu popírat."
„Nuže, jste přesvědčen, že paní baronka neměla žádné jiné příbuzné?"
„To vím docela určitě."
„Pak tedy vyprávěli pohádky."
„Pohádky? Co vyprávěli?"
„Nu, strýček milostivé baronky prý před lety vycestoval do Ameriky. Nyní, jak se říká, se prý vrátil zpět."
„To je možné. Do toho mi nic není!"
„Ano, pane barone."
„Jak to?"
„Tento strýc nebo jeho děti měli velice opodstatněné důvody na majetek a pozemky, které vaše žena zdědila po svém bratrovi."
„Pchá! Jen ať přijdou!"
„Zákony naší země by stály na její straně."
„Odkud jste se o těchto lidech dozvěděl?"
„Nedávno jsem byl v rezidenci, kde jsem navštívil kavárnu a vyslechl rozhovor, který na toto téma vedli mně naprosto neznámí pánové."
„Nezeptal jste se jich na jména?"
„Ne. Nijak se mne to netýkalo."
„Tak proč se o tom zmiňujete, když je řeč ohledně nemoci mé ženy?" Na lékařových rtech se usídlil výsměšný výraz; doktor jej však potlačil a odpověděl:
„Řekl jsem to jen tak mimochodem."
„Dobrá, ale držme se raději této otázky! Ptal jsem se, zda jste se s pány kolegy shodli na stejném mínění."
„A já jsem žádal, abych směl být upřímný." Ustoupil o krok zpátky, zabodl zvídavý pohled do baronovy tváře a pokračoval:
„Vaše paní manželka není nemocná!" Baron se očividně polekal.

„Není nemocná?" zeptal se, protože nevěděl, co říci.
„Ne."
„Vždyť tady leží bez hnutí a v bezvědomí! Každý laik musí poznat, že je nemocná, dokonce těžce nemocná; tím lépe byste to měl poznat vy, odborník!"
„Právě proto, že jsem odborník, posuzuji to jinak než laik. Je v zimě příroda nemocná?"
„K čemu taková otázka?"
„Rád bych vám dal vhodné přirovnání. Opakuji, že vaše manželka není nemocná."
„Nerozumím vám."
„Já tomu ale rozumím."
„Co s ní tedy je?"
„Je ochrnutá."
„A to říkáte, že není nemocná?"
„Není. Člověk, který vypije láhev pálenky, je opilý — ale nelze říci, že by byl nemocen, neboť jeho opilost časem vyprchá, účinek alkoholu odezní. Stav byl vyvolán uměle."
„Jak jste přišel na takové přirovnání?"
„To je nejvhodnější anologie. Vaše žena vlastně není nemocná, její stav byl přivolán umělým způsobem."
„Velice jste mě překvapil!"
„Skutečně pozoruji, že jste na větvi!"
„Čím by mohla být taková obrna vyvolána?"
„Zřejmě nějakými přípravky!"
„To by byl přece zločin!"
„Samozřejmě, pane barone!"
„Kdo by mohl něco takového udělat?"
„Zřejmě někdo, komu na tom záleželo."
„Všichni čerti!"
„Ano, stojíme před špinavou záležitostí. Vaše manželka zde leží, neschopna sebemenšího pohybu; to souvisí s pohyby nucenými; reflexní funkce jsou dosud v činnosti, třebaže také v omezené, což snadno můžete zpozorovat na tepu a dýchání."
„Myslíte si, že její smysly — — —"
„Jsou naprosto v pořádku?" vpadl mu lékař do řeči.
„Samozřejmě!"
„Cítí snad?"
„Ano."
„Cítí, slyší, vidí?"
„Ano, cítí, když se jí dotknu; cítí každé zachvění vzduchu."
„Slyší, o čem mluvíme?"
„Každé slovo. Také by mohla vše vidět, kdyby neměla zavřené oči."
„Jste přesvědčen, že se nemýlíte?"
„O mýlce nemůže být ani řeči."
„Otřesné!" Lékař nasadil výraz, jako by chtěl říci: přetvařuj se, jak chceš, já přesně vím, na čem jsem! Ale přesto řekl: „Je skutečně hrozné být mrtev, ačkoliv tělo žije. Zde se jedná o trestný čin, který bych vlastně měl oznámit."
„Hrome!"
„Ano, tento případ nesmí být léčen pouze z pohledů expertů, musí být také prošetřen kriminalisticky."
„Myslím, že jdete příliš daleko!"
„Ó ne. Já si spíš myslím, že hlavně vám jsem dlužen, abych se obrátil na státního návladního, respektive na vyšetřovacího soudce." Nastala pomlka. Baron upadl do největších rozpaků; neuniklo mu, s jakým výrazem na něm spočinul lékařův zrak. Konečně se zmohl na slovo:
„V žádném případě nemohu věřit, že byste se trefil do správného. Jsem přesvědčen, že se mýlíte!"
„Mohu odpřísáhnout, že vaší paní byl vnucen nějaký zvláštní prostředek. Kdo už třicet let pracuje se šílenci od těch nejnevinnějších po ty nejtěžší případy a léčí je, ten ví, co má říci a co si má myslet."
„Jste skutečně odhodlán podat oznámení?"
„Ano. Je to má povinnost."
„Jen pomyslete — mé postavení, můj titul, jaký rozruch tato událost vyvolá!"
„To se dotkne pouze viníka."
„Ó ne! Nejvíc se to dotkne mne. Když jsem se oženil, vyvolal můj sňatek s měšťankou v jistých kruzích všeobecné rozhořčení. Čas míjel, lidé začali zapomínat. Nyní by došlo k opětnému zkalení vod." Doktor Mars pokrčil rameny.
„Je to má povinnost!" odtušil.
„Prosím vás, abyste se příliš neunáhloval."
„Čekal jsem déle, než si mohu zodpovědět. Nyní vyvstala další okolnost, která mě nutí, abych udání déle neodkládal."
„Jaká okolnost?"
„Příchod mého asistenta."
„Myslíte doktora Zandera?"
„Ano."
„Mohl by snad nějakým způsobem ovlivnit vaše jednání a rozhodnutí?"

„Zcela určitě. Zander je sice velmi mladý, ale jeho věhlas je téměř nepochopitelný. Získal výtečné znalosti v několika ústavech, je to muž, který se nenechá oklamat."
„Viděl už mou ženu?"
„Pouze jednou, když jsem ho vedl kolem."
„Vytvořil si nějaký úsudek?"
„Zvedl víčka pacientky a prohlásil, že tento případ zřejmě nepatří jenom lékařům. Vidíte, jak je chytrý!"
„Hm! Než udělá takové rozhodnutí, musí pacientku pořádně prohlédnout! Jel jsem s ním ve vlaku a zeptal jsem se ho na jeho mínění."
„Co odpověděl?"
„Že dosud nemá dostatečné znalosti."
„To je dobře zvolená odpověď. Jak jsem však už řekl, jsem stejného mínění."
„Jak to ale chcete dokázat? Můžete to pouze tvrdit."
„Ó," zasmál se lékař,
„už jsem se poohlédl po důkazech."
„Pravděpodobně bezvýsledně."
„V tom se mýlíte. Tvrdím, že pacientce byl podán nějaký přípravek. Jednalo se o přípravek namíchaný chemikem; laik by něco podobného nesvedl. V celé zemi znám pouze jednoho člověka, který vnikl do tajů podobných jedů. Pouze on by dokázal vyvolat apatii, kterou zde vidíte, aniž by přípravek zanechal stopy na pacientovi."
„Kdo to je?"
„Muž, který si v kruzích odborníků vysloužil označení jedovatý virtuos. Třeba jste už slyšel jeho jméno." Burcující pohled lékaře pronikal do baronovy duše. Ten cítil, že se musí mít na pozoru.
„Neznám žádného chemika," odvětil.
„Našinec je těmto kruhům příliš vzdálen, nemůže si stále pamatovat jméno, které snad jednou v životě zaslechl."
„A přece se takové jméno může opět vynořit z paměti. Ten muž bydlí v rezidenci."
„Tak, tak!"
„Podle vašeho vyjadřování se zdá, že vám to nedělá žádné starosti; mně a vyšetřujícímu soudci však musí být nápadné, že oba, pacientka a starý míchač jedů, bydlí ve stejném městě. Lze snadněji najít souvislosti mezi důvodem a účelem, než kdyby obě osoby žily daleko od sebe."
„Vaše závěry mi připadají velice odvážné!"
„Ne tak, jak si snad myslíte. Znám totiž dotyčného člověka osobně. Byl učitelem chemie na gymnáziu, které jsem navštěvoval."
„To mne ovšem nezajímá."
„Mne však ano. Také tento případ se dotýká více vás než mne. Ten rnuž byl z nějakého důvodu, snad z nepříliš čestného, donucen vzdát se svého místa. Stal se lékárníkem. Ale ani u toho příliš dlouho nevydržel; po nějaké době se dal vyloženě na mastičkářství. Jmenuje se Horn." Třebaže se baron snažil ovládnout, uskočil o krok zpět, když zaslechl apatykářovo jméno.
„Horn! Ach!" zvolal.
„Ano, Horn. Vidím, že to jméno znáte. To je opravdu zajímavé!"
„Pchá! Zřejmě jsem ho někde náhodou zaslechl. Myslím, že je vyloučeno, aby tohoto muže dával někdo do souvislostí s nemocí mé ženy."
„Uvidíme! Jakmile podám oznámení, vznesu požadavek, aby Horn byl zatčen. Nechám ho konfrontovat s nemocnou."
„Blouzníte, pane doktore!"
„Ó ne! Náhodou se totiž vyskytl druhý případ, který mne nutí, abych se zamyslel."
„Jaký případ?"
„Znáte jméno Bormann?" t Baron ještě více zneklidněl.
„Ne," odpověděl.
„To mne udivuje!"
„Jak to?"
„Nedávno totiž celá rezidence o onom muži mluvila. Říkali mu obr Bormann. Je to velice nebezpečný lupič a stojí ve službách takzvaného kapitána. O tom posledním jste snad slyšel?"
„Jistěže."
„Nuže, kapitán se snažil ze všech sil Bormanna zachránit, ale marně. Najednou se však obr zbláznil. Nikdo mu to však nevěřil, neboť si mysleli, že simuluje."
„To je skutečně pravděpodobné."
„Ó, mýlili se. Obr byl poslán do našeho ústavu na pozorování. Zjistilo se, že mu byl podán podobný přípravek, jaký dostala vaše manželka. Postupem času se u něho začaly obje-« vovat světlé chvilky. Cítil vinu a přiznal, že jednou v noci někdo vylezl po žebříku k oknu jeho cely a dal mu napít pálenky."
„Řekl, kdo to byl?"
„Ne. Tvrdí, že ho neznal. Vyšetřovatelé se pochopitelně domnívají, že to byl přímo kapitán. Už tehdy si vzali na mušku starého apatykáře Horná. Pokud se k tomu přidá mé udání, dostane se starý nepochybně do vězení."
„Taková drzost! Jak můžete dávat mé jméno do souvislosti se starým míchačem jedů!"
„Je mi líto, ale nemohu to změnit."
„Nemohl byste od udání upustit?"
„Hm! Je také možné, že se mýlím."

„Nuže, tak----------"
„Vzal bych však na sebe velkou zodpovědnost. Riskoval bych své jméno, postavení i existenci!"
„Budu vám za vaše ohledy velice zavázán!"
„Dobrá! Přesto však nevím, zda bych s tím měl nějak otálet."
„Proč?"
„Léčení a pozorování těžké pacientky vyžaduje mnoho sil a námahy, dokonce i jiné, nezvyklé oběti, takže — — —"
„Takže -? Prosím, mluvte dál!"
„Takže bych vám radši navrhl, abyste mne zbavil povinností, které jsem na sebe uvalil."
„Chcete říci, že bych měl svou ženu předat do jiných rukou?"
„Upřímně řečeno, ano."
„To bych udělal velice nerad. — Opakuji, že dokážu být vděčný. Dovolte mi, abych zdvojnásobil penzi, kterou vám vyplácím!" Lékař opovržlivě pokrčil rameny.
„Nebo dokonce ztrojnásobil!" pospíšil si baron. Doktor Mars přece jen nedokázal potlačil vítězoslavný úsměv. Řekl:
„Uznávám vaši ochotu, pane barone, ale přece jen nesu riziko, které nevyváží ani trojnásobná penze. Povoláním jsem lékař bláznů, ale z vypočítavosti jsem majitelem tohoto ústavu. Nechci jen léčit, chci také vydělávat." Baron muže dokonale prohlédl. Minutu od minuty si dělal stále větší starosti. Nedokázal to určit přesně, ale přece jen pochopil, že lékař tuší anebo dokonce ví mnohem víc, než na sobě dává znát. Z toho pramenilo nebezpečí, proti němuž se dalo bojovat jedině zlatou zbraní. Proto odpověděl:
„Vaše slova byla opodstatněná, a já jsem velice rád, že jste ke mně upřímný. V žádném případě nechci, abyste kvůli mně utrpěl nějakou škodu. Chcete léčit, chcete také vydělávat. Dobrá, podívejme se na celou záležitost z obchodního hlediska. Kolik požadujete, abyste nemusel ošetřovat mou ženu?"
„Nu, mluvil jste o trojnásobné penzi."
„Rád vám ji zaplatím."
„Předpokládám, že nedoufáte, že s tím budu spokojen?"
„Ne. Chcete obchodovat. Jsem ochoten přistoupit na speciální mzdu."
„V jaké výši?"
„To určete sám!"
„Přesto bych raději nechal na vás určit částku, kterou považujete za přiměřenou."
„Připadal bych si trapně. Ponechám to na vás!"
„Myslím, že tuto částku zatím nelze pevně stanovit."
„Ach! Jak to?"
„Ani jeden z nás dvou dosud neví, co uděláte s pacientkou."
„Pochopitelně máte pravdu. Ale — — —"
„Prosím, rád uzavírám kulantní obchody. Vystavím vám příkaz pro mého bankéře." i li Lékař se uklonil.
„Kolonku pro výši sumy nebudu vyplňovat, takže si vepíšete částku sám, jakmile poznáte, jakou námahu jste musel vynaložit. Jste spokojen?"
„Jistě, pane barone! Vyžadujete ještě nějaké informace ohledně stavu vaší ženy?"
„Ne. Pojďme do vaší kanceláře." Odebrali se do lékařovy pracovny, kde Mars podal baronovi papír; Franz voň Helfenstein vyhotovil příkaz. Když byl hotov, prohlásil:
„Jsem přesvědčen, že naše oboustranné sympatie se budou zdárně vyvíjet, pane doktore!"
„Každopádně. Zůstanete přes noc v Rollenburgu?"
„Ne. Vrátím se posledním vlakem zpět."
„Nepochybně si ale přejete, abych vás telegraficky vyrozuměl, kdyby se změnil stav pacientky?"
„Jistěže! Ihned bych přijel."
„A------hm!" Schválně se zarazil, přičemž se upřeně zadíval na barona.
„Co ještě?" zeptal se tento.
„Něco důležitého. Je možné, že budu postaven před nepřekonatelné dilema. Snadno může dojít ke krizi, při níž budu donucen k razantnímu zákroku."
„O jakém razantním zákroku mluvíte?"
„Může se stát, že budu riskovat život pacientky, abych ji duševně uzdravil. To znamená: krize může být vyvolána prostředkem, který může ohrozit život vaší ženy."
„Myslíte, že může dojít k takovému stavu?"
„Nemyslím, také si to nepřeji, ale není to vyloučeno. Jak se mám v takovém případě zachovat?"
„Udělejte to, co můžete zodpovědět před svým svědomím."
„Hm! Vyjádřil jste se velice nekonkrétně, pane barone."
„Domnívám se, že jsem odpověděl naprosto přesně."
„Ale ne! Pro mne existuje dvojí svědomí, totiž to lidské, nebo-li normální, a pak lékařské. Které jste měl na mysli?"
„Samozřejmě to poslední. Máte udělat vše, co považujete jako lékař za nutné a co si můžete zodpovědět."
„Nuže, jako lékař tvrdím, že mrtvý je šťastnější než nevyléčitelně nemocný."
„Naprosto s vámi souhlasím."
„Takže jsme se shodli?"
„Jistě. Opakuji: jsem si vědom, že jsem nemohl nemocnou svěřit lepším rukám než vašim. Takže žijte blaze, pane doktore, a — ach, teď mě ještě něco napadlo! Neznáte náhodou nějakého pana Seidelmanna?"
„Ano."

„Byl u vás?"
„Několikrát."
„Co chtěl?"
„Řekl, že jste ho poslal, aby se vyptal na stav paní baronky."
„Tak, tak! Také pacientku viděl?"
„Ukázal jsem mu ji, neboť jsem se domníval, že to je vašim přáním."
„Už to nikdy nedělejte. Vickrát sem toho člověka nepošlu."
„Jak si přejete. Pokud budu mluvit upřímně, jeho návštěvy mi nebyly nikdy vítané. Příbuzné mých pacientek nemohu odmítnout, ale je proti mým zásadám obtěžovat nemocné přítomností úplně cizích lidí."
„Naprosto s vámi souhlasím. Snažte se vždy vyhovět vašim lékařským zásadám." Rozloučil se povýšeným posunkem a odešel. Když se vzdálil, vyrazil ze sebe lékař krátký, výsměšný chechot a zamumlal:
„Deseteronásobný lumpe! Nedokážu tě úplně prokouknout, ale třebaže jsem jen tak hádal, vyneslo mi to trojnásobnou penzi a prémii, kterou si sám určím. Nebude nijak hubená! Takže Seidelmanna už nepošle? Inu, vždyť on přijde sám od sebe! Nejsem tak hloupý, abych ho odháněl. Od něj se určitě dozvím daleko víc, než jsem zjistil nyní." Také baron, který zatím vyšel z blázince, si bručel pod vousy:
„Proklatý chlap! Pokud mu pořádně nezaplatím, může mi být nebezpečný. Ty zvláštní myšlenky nemohly pocházet z jeho hlavy. Budu sem muset přijet častěji, abych ho měl na očích." Obrátil se směrem k nádraží, ale cestou zastavil, pod jednou z pouličních lamp vytáhl hodinky a podíval se na ně. Pak pokračoval:
„Mám ještě dvě hodiny čas. Neměl bych se jít podívat do domu, kam se odstěhovala Marie Bertramová? Dnes večer ji ještě nepustí dolů, takže mne nemůže poznat. Ten Seidel-mann má samé lepší nápady! Dobrá, zajdu se tam podívat!" Našel správný dům. Chodba byla jasně osvětlena. Sluha mu vyběhl v ústrety.
„Přejete si?" zeptal se.
„Rozkoš!"
„Vítejte! Máme tady vinárnu. Chcete být sám nebo ve společnosti?"
„Samozřejmě ve společnosti."
„Takže mne následujte do salonu." Zavedl jej do prvního patra a otevřel jedny dveře. Baron vstoupil do jasně osvětleného, dráždivě zařízeného salonu, ve kterém dosud neseděl žádný host. Na sametovém dívánu však sedělo a leželo několik dam, jež se při jeho příchodu zvedly k pozdravu. Patřily k ženám, které Heinrich označuje „ztracená krásná děvčata". Sotva se baron posadil, shlukly se kolem něho a požádaly ho o pití. Objednal víno, a ukázalo se, že přítomné zástupkyně něžného pohlaví dokázaly být jako kočí.
„Kolik dam je v tomto domě?" zeptal se.
„Osm," zněla odpověď. Spočítal dívky. Kolem něho se jich motalo sedm, osmá seděla v nejzazším koutě.
„To není pravda," tvrdil.
„Ó ano!"
„Je vás deset!"
„Ne."
„Ale ano. Dnes přišly dvě nové."
„Ach, ty dvě! Ty k nám ještě nepatří."
„Už je znáte?" Ne "
„rNe.
„Ale viděly jste je?"
„Také ne."
„To je zvláštní!"
„Ó ne! Ty dvě hloupé holky si totiž myslí, že sem nastoupily do služby. Zatím si mají podržet tento názor, proto jsme s nimi nesměly mluvit. Ale už zítra se obléknou a půjdou s námi do salonu."
„Co když se budou bránit?"
„Bránit? To jim nepomůže. Kdo jednou překročil práh tohoto domu, musí poslouchat. Ne všechny jsou tak hloupé jako Wally."
„Kdo je Wally?"
„Tamta vzadu." Mluvčí ukázala na dívku, která, když ostatní dostaly svého hosta, zůstala sedět na místě. Baron na ni vrhl zkoumavý pohled. Seděla v rohu, tvář odvrácenou od společnosti. Viděl pouze její šíji, kolem níž spadaly dva dlouhé, těžké copy černých vlasů. Dívka byla oblečena v jemných, hedvábných šatech, z nichž vykukovala jemná nožka; ruce, které zahlédl, byly malé, plné — takovými se nemohla pochlubit leckterá vznešená dáma. Postava dívky byla krásně modelovaná, mladistvě zaoblená. Škoda, že jí baron neviděl do tváře!
„Říkáte, že je hloupá?" podivil se.
„Proč?"
„Taky si myslela, že sem nastupuje jako komorná nebo pokojská. Nyní se jí nesmí dotknout žádný z hostů."
„Hm! Že by byla opravdu tak hloupá?"
„Co jiného? Domlouváme jí, smějeme se jí, ale nic nepomáhá."
„Proto sedí tak daleko?"
„Má snad přijít blíž?"
„Jistě! Také by měla dostat sklenici vína."
„Wally, pojď sem!" Zůstala nehnutě sedět.
„Wally, slyšíš?!" Tvářila se, jako by neslyšela. Zůstala sedět, nepohnula ani brvou.

„Taková je! Brzy se to ale změní!"
„Přesto bych se rád pokusil, bude-li stejně mlčenlivá i ke mně." Vstal, přistoupil k dívce, položil jí ruku na rameno a řekl:
„Pojď a napij se, děvče!" Jedinou odpovědí bylo, že rychlým pohybem shodila jeho ruku ze svého ramene.
„Nebuď nevychovaná!" pokračoval.
„Pojď, za každý polibek dostaneš celý gulden!" Sklonil se k ní a chtěl ji obejmout. Tu dívka vyskočila a obrátila k němu svou tvář. Byla krásná, nesmírně krásná, avšak mrtvolně bledá. Velké tmavé oči výhružně žhnuly na vetřelce, ale mezi stisknutými rty neuniklo ani slůvko. Několik okamžiků stáli mlčky proti sobě. Pak se baron zasmál:
„Hrome, to vypadá nebezpečně! Mně ale strach nenaže-neš! Pojď, dej mi hubičku!" Natáhl po ní ruce. Uskočila zpět a polohlasně ze sebe vyrazila:
„Pryč! Nedotýkejte se mě!"
„Myslíš? K čemu by byla tato krása, kdyby se jí člověk nesměl dotýkat? Nebraň se, stejně ti to nepomůže!" Chtěl ji obejmout, ale ve stejném okamžiku dostal silnou ránu, až se zapotácel zpět.
„Hrome!" zvolal zlostně.
„Ta kočka kouše! Platím snad to drahé víno, abych se dočkal nevlídného zacházení?!" Tu se otevřely skleněné dveře, vedoucí do sousední místnosti. Celý incident byl odtamtud pozorován. Vstoupil muž, majitel domu.
„Proč se zlobíte, vážený pane?" obrátil se na hosta.
„Co se stalo?"
„Prosil jsem tuto dámu o polibek, ale místo toho jsem dostal ránu pěstí."
„Hned to napravím. Wally, polib pána!" Dívka však usedla zpět do rohu a tvářila se, jako by příkaz neslyšela.
„Wally, pospěš si! Rozumělas?!" Seděla bez pohybu.
„Dobře, ty neposlušná holko, já ti pomůžu! Padej ven! Nebo ti mám pomoct?!" Zdálo se, že ze zkušenosti ví, co ji čeká. Nechtěla dopřát ostatním radost, aby ji viděli trestanou hrubou silou. Proto vstala a následovala muže do vedlejší místnosti. Ostatním nevěnovala jediný pohled. V její tváři se zračil výraz nepopsatelného opovržení. Dívky propukly v smích.
„Poslouchejte!" obrátila se jedna na barona, když se skleněné dveře za mužem a Wally zavřely.
„Co?"
„Dostane odměnu." Skutečně, slyšel hluk, který se nedal vysvětlit jinak než — nešťastná dívka byla bita!
„Dostala po právu!" smála se jiná.
„Brzy zmoudří!"
„Už je tady dlouho?" otázal se baron.
„Dva měsíce."
„Je pořád takhle neposlušná?"
„Ano. Nejdřív plakala, ale pak poznala, zejí to nepomůže. Zahořkla, proto je bita. To ji vyléčí."
„Odkud pochází?"
„Z hlavního města."
„Co dělala?"
„Totéž co nyní. Všichni už ji ale znali, proto byla přivedena sem. Ta hloupá holka nás naprosto přehlíží, dívá se na nás přes rameno, dokonce s námi nepromluví ani slovo. Přitom nemá sebemenší důvod k hrdosti. Dobře víme, kde je její otec." Wally udělala na barona mimořádný dojem. Když jej opovržlivě míjela, aby se poddala trestu, s obdivem pozoroval její neporovnatelnou postavu. — Krása, která měla sloužit nejhorším účelům!
„Kde je její otec?"
„Nahoře na kopci."
„Na zámku Rollenburg? Takže ve vězení?"
„Ano."
„Co provedl?"
„Kradl, podváděl, falšoval, zpronevěřil majetek. Dopustil se nejhorších zločinů, za které byl potrestán pěti lety vězení."
„Čím byl?"
„Myslím, že obchodním inspektorem."
„Jak se jmenuje?"
„Petermann."
„Má ještě jiné příbuzné?"
„Ne. Takže Wally nemusí být nijak namyšlená! Kdo má otce ve vězení, může být rád, když dostane polibek od tak fajnového pána. Nemám pravdu?" Při těchto slovech dívka objala barona kolem krku a posela jeho ústa polibky, což si svobodný pán nechal samozřejmě líbit.------ Město Rollenburg dostalo jméno podle zámku, který se tyčil vysoko na kopci. Rollenburg byl založen ve. století, dlouhou dobu byl obýván rodem známých loupeživých rytířů. Pozdější majitelé zámek rozšířili. Bylo přistavěno několik nových křídel. Nakonec byl však zámek zkonfiskován. Z velkých sálů a hal byly postaveny malé, úzké cely, které se staly bydlištěm pro duševně i morálně nemocné blázny a zločince. Větší část zámku byla přetvořena na vězení — menší pak na blázinec. Pokud se o někom řeklo, že skončí na Rollenburgu, neznamenalo to nic jiného, než že přijde-do vězení anebo do blázince. Káznice byla vedena smíšeným způsobem, což znamená, že zde byly jak cely pro izolaci, tak i sály pro kolektivní práci. Ředitelem byl kapitán mimo službu, původem ze starého šlechtického rodu, který získal za své zásluhy ve vězeňské problematice titul státní rada. V různých pracovních halách se provozovaly různé profese. Byli zde kováři, krejčí, obuvníci, tkalci, tesaři, výrobci cigaret. Jiní pracovali v jednotlivých uzavřených celách. Pobyt v izolovaných celách mohl znamenat dvojí: jednak zvýhodnění, ale na druhou

stranu i zostření trestu. První varianta měla zabránit vězňům s lehkými prohřešky ve styku s těmi horšími, kteří je mohli zkazit, ta druhá měla za účel oddělit nenapravitelné — zcela nezkrotné existence od ostatních vězňů. Pomalu se stmívalo. V sálech hořely plynové lampy, trestanci v celách dostali lampičky, při jejichž svitu vykonávali svou práci. V úzké rohové věži, obsahující pouze dvě cely, jež byly spojeny nevelkými dveřmi, seděl u stolu trestanec a psal. Přestože seděl, dalo se rozpoznat, že je vysoké, široké postavy. Byl oděn v trestaneckém obleku — lněné kalhoty a sako, kolem krku šedý šátek. Známka na rukávu saka svědčila, že patří k takzvané disciplinární skupině, což znamená, že patří mezi několik málo trestanců, kteří si dobrým chováním získali důvěru nadřízených. Bylo mu zhruba padesát let, ale vypadal značně starší. Tváře byly propadlé, kolem bledých rtů se rozprostíral výraz bolestného odříkání. — Vysoké čelo oplešatělo, oči zapadly hluboko do důlků. Ve věznicích se setkáme s množstvím administrativy. Tuto práci však zastávají pouze ti, kteří s ní přišli do styku již dříve a kteří se k ní vypracují dobrým chováním. Před celou tohoto muže viselo číslo, v návštěvní knize hlídajícího dozorce stálo: Číslo, pět let za zpronevěru. Karl Petermann, obchodní inspektor. Velice dobré chování. Ve vězení nikdy nezní jména; trestanci jsou oslovováni čísly, která jim byla přidělena při příchodu. Pero čísla létalo bez přestávky a bez odpočinku po papíře. Jeho skřípání bylo jediným hlukem, který rušil mrtvolné ticho. Jediným? Ne, neboť trestanec právě zvedl hlavu a zaposlouchal se. Zaslechl blížící se kroky. Opět se sklonil k papíru. Zaharašila závora; klíč zavrzal v zámku a ve dveřích se objevil dozorce.
„Číslo!" zvolal.
„Tady!"
„Pojď, rychle!" Trestanec vstal a postavil se do pozoru před nadřízeným.
„Kam, prosím, pane dozorce?"
„Na to se neptej! Kupředu!" Muž odložil pero a následoval úředníka ven z cely, dolů po úzkých schodech, přes několik nádvoří. Dospěli do chodby, kde stálo v řadě několik vězňů. Chodba vedla ke kanceláři ředitele. Nyní poznal, ke komu je veden. Dozorce jej předal úředníkovi, jenž sloužil na chodbě, a vzdálil se. Trestanec byl postaven do řady, aby čekal dokud nebude vyvolán. Tato chodba byla trestancům dobře známa. Zde se leckterý potil a třásl strachy, když zde očekával trest od ředitele. Tato chodba byla nejosudnějším místem celé věznice. Stáli zde vedle sebe, aniž by na sebe vzájemně pohlédli, aniž by ze sebe vydali hlásku. Kdo by si dovolil zašeptat byť jediné slůvko, ihned by byl tvrdě potrestán. Jakmile dozorce vyvolal číslo, vystoupil některý muž z řady, aby zmizel v ředitelově pracovně, z níž po nějaké době vyšel ven, buď smutný anebo se spokojeným výrazem, podle toho, co mu bylo přísnou hlavou ústavu sděleno. Konečně přišla řada na číslo. Muž vstoupil a stanul ve vojenském pozoru před ředitelem v uniformě, který seděl u psacího stolu a zapisoval si poznámky k trestanci, který právě odešel. Tvář úředníka byla přísně stažena, jeho zrak hleděl temně na papír. Ještě při psaní se zeptal:
„Kdo teď?"
„Číslo, pane státní rado." Tu pozvedl hlavu. Jakmile spatřil zajatce, přísné rysy tváře povolily.
„Třistašestka," prohlásil.
„Jmenuješ se Petermann, viď?"
„Ano."
„Kolik jsi dostal?"
„Pět let."
„Kolik máš za sebou?"
„Čtyři roky."
„Byl jsi u nás někdy trestán?"
„Ne, pane státní rado." Obličej ředitele ještě více zjasněl. Muž se natáhl pro blok s akty, v němž začal listovat. Pokýval hlavou, jako by přemýšlel, proč k sobě vlastně tohoto vězně předvolal, pak se zeptal:
„Proč tě zavřeli?"
„Pro zpronevěru."
„Pochopitelně nevinně?"
„Ne, pane státní rado."
„Ach! Úplně stejnou odpověď jsem slyšel už tehdy, když tě transportovali. Udělals na mne dobrý dojem. Kdo přizná svou vinu, je na cestě k polepšení. Většina vězňů tvrdí, že jsou nevinní. Pak se s nimi jedná s nedůvěrou. Tady mám tvoje spisy. Vidím, že jsi byl obchodním inspektorem. Měl jsi rodinu?"
„Ženu a dceru."
„Žijí dosud?" Oči zajatce se zaplnily slzami. Muž odpověděl roztřeseným hlasem:
„Žena mi zemřela, když mne zavřeli. Nedokázala to překonat."
„Jo, to se stává. Teď máš na svědomí její smrt. Jaký jsi měl plat?"
„Pět set guldenů."
„Hm! A tos měl jen ženu a dítě. S tím jste klidně mohli vyjít. K čemu tedy zpronevěra?" Trestanec hleděl chvíli mlčky před sebe. Bylo vidět, že bojuje sám se sebou. Pak odpověděl:
„Hrál jsem, pane státní rado."
„Ach tak! Zase jeden, kterého posedl ďábel hry! Jak to bude, až tě propustíme?"
„Nehraji nijak vášnivě!"
„Ale přesto ses dostal díky hraní do neštěstí!"
„Neuměl jsem dobře hrát, protože jsem to udělal poprvé. Proto jsem tolik prohrál."
„Tvůj trest je dost tvrdý, nechci ti nic vyčítat. U koho jsi pracoval? V dokumentech o tom není ani slovo."
„U pana majora voň Scharfenberg." Ředitel se překvapeně zavrtěl.
„Cože? Co?" divil se.

„U mého bratra?"
„Ano."
„To jsem nevěděl. Vzpomínám si, že jsem o tom případu slyšel, teď si dokonce vybavuji i jméno. Rodina Petermannů pracuje už celá desetiletí v našich službách. Poslední Peter-mann, jehož jsem znal, byl správcem zámku na Scharfenstei-nu, který pak připadl mému bratrovi."
„To byl můj otec."
„Tak, tak! O tobě jsem dosud neslyšel. Ale chlape, to je mi opravdu líto! Jeden z našich sloužících ve vězení! A celé čtyři roky jsem o tom nevěděl! Není mým úmyslem vracet se ke zločinům, ale — neobrátil ses o pomoc na mého bratra?" Ne "
„i>e.
„Proč ne? Jistě by to nenechal dojít až k udání a k potrestání!"
„On sám mne udal a volal po trestu."
„Hm! Jak dlouho jsi u něho sloužil?"
„Přes dvacet let."
„Zřejmě ne k jeho spokojenosti?"
„Nikdy mi nic nevytýkal."
„Pak to ale nechápu. Mělo by to s tím nějak souviset, ne?" Trestanec opět sklopil zrak, ale záhy se napřímil a pohlédl pevně do ředitelovy tváře.«
„Zde nejsou žádné souvislosti, pane státní rado. Potřeboval jsem peníze, tak jsem je vytáhl z pokladny. Pan major na to osobně přišel a ihned mě nechal zavřít. Nemělo by smysl se na něho později obracet." Ředitel vstal a několikrát prošel zamyšleně po místnosti. Poté opět nahlédl do spisů. Konečně mínil:
„Máš tušení, proč jsem tě nechal předvolat?"
„Ne."
„Víš, co je zítra za den?" Trestanec řekl datum.
„Ne, to jsem nemyslel. Zítra je den radosti."
„Ach, královy narozeniny!"
„Ano. Teď hádej!" Přes zasmušilý obličej trestance přelétl paprsek radosti — ten se však opět rychle vytratil.
„Nuže, proč mlčíš?" ptal se ředitel.
„Nikdy se nesplní to, v co bych doufal!"
„Tak? Hm! Jeho Veličenstvo si nechává před narozeninami nahlásit jména několika trestanců, kteří si vedli mimořádně dobře. Dnes jsem dostal seznam zpět. Na kraji papíru je poznámka, napsaná královskou rukou. Zní takto: odpusťte mu poslední rok trestu!" Trestanec se hluboce nadechl. Chtělo se mu volat — ale ředitel přece dosud nevyslovil žádné jméno! Nyní konečně dodal:
„Poznámka stojí právě u tvého jména!"
„Pane Bože! Je to pravda, je to pravda?"
„Ano. Náhodou je dnešní den dnem tvého nástupu trestu. Zítra tě tedy propustíme." Vězeň chtěl mluvit, ale byl tak překvapen, že se nevzmohl na slovíčko. Opřel hlavu o zeď, zakryl tvář rukama, zavzly-kal, potom se trpce rozplakal. Ředitel jej nechal chvíli plakat, poté jej uklidňoval:
„Věřím, že tě tato zpráva ohromila, ale já ti to přeji. Choval ses u nás dobře, takže můžu doufat, že se již nikdy nedostaneš do rozporu se zákonem."
„Nikdy, nikdy!" potvrzoval plačící.
„Co budeš dělat venku?"
„Ještě nevím."
„Nepřemýšlel jsi o tom?"
„Uvažoval jsem o možnosti, že bych si měl vyhledat nějaké místo."
„Hm! To bude těžké. Lidé hledí na propuštěné trestance velice přísně, často bohužel opodstatněně. Kde jsi bydlel, než tě zavřeli?"
„V hlavním městě."
„Takže půjdeš asi zpátky. Ostatně, každý propuštěný musí nějakou dobu bydlet ve svém dřívějším působišti. To je často spojeno s velkými nevýhodami. Člověk se musí zdržovat v místě, kde na něho hledí přes prsty, kde nemůže sehnat práci. Napíšu ti dekret, který ti umožní odejít na kterékoliv místo. Tímto způsobem si lehčeji založíš novou existenci. Kolik sis vydělal ve vězení?"
„Patnáct guldenů."
„To je opravdu málo. No, uvidíme! Kam se chceš po propuštění obrátit?"
„Do rezidence."
„Tam bydlí tvá dcera?"
„Ano."
„Co dělá?"
„Pracuje."
„Pracuje? Kde?"
„Zhruba před rokem mi psala, že je hospodyní u jistého pana Seidelmanna." Ředitel lehce pokýval hlavou.
„Hospodyní u pána? Hm!"
„Psala mi, že je to starší, zbožný muž."
„Tak, tak! Ale i přesto - kolik je jí let?"

„Devatenáct."
„To ji raději odtamtud vezmi pryč."
„Udělám to, jakmile se někde uchytím."
„Výborně! V každém případě se na mě můžeš spolehnout. Nedopustím, aby některý z Petermannů upadl do záhuby. Budeš-li potřebovat pomoc nebo radu, kdykoliv se na mě obrať! Vlastně bych se na tebe měl zlobit, ale odpykal sis trest, takže jsi opět čistý — alespoň v mých očích."
„Zaplať vám Bůh za vaše slova, pane státní rado!" Políbil úředníkovi ruku. Ten pokračoval přátelským hlasem: „Každý, kdo vstoupí v důsledku svých činů do tohoto domu, ztrácí na nějakou dobu právo na své jméno a uctivé vykání; stává se obyčejným číslem. Nyní, když tě propouštím, vracím ti vše, co ti právem patří: jméno i titul. — Pane Petermanne, jsem rád, že jste tuto zkoušku absolvoval na výtečnou. Svým vzorným chováním jste získal mou důvěru; nyní pracujte na tom, abyste si stejně vydobyl důvěru svých bližních. Zde je má ruka. Buďte šťastný a nezapomeňte se na mne kdykoliv s důvěrou obrátit." Vězeň potřásl nabídnutou rukou. Poté se vypotácel jako opilý ze dveří místnosti. Vstoupil další. Ředitel si jej zprvu ani nevšiml. Zhotovoval potvrzení a psal příkaz ústavnímu účetnímu; ten zněl následovně: Zítra ráno bude propuštěnému trestanci Karlovi Peter-mannovi vyplaceno sto guldenů z ústavní pokladny, kam bude tato částka převedena z mého osobního konta. Když s tím byl konečně hotov, obrátil se na dalšího vězně.
„Jaké číslo?"
„860." Ředitel hledal ve spisech uvedené číslo. Podle mužových označení poznal, že byl vícekrát disciplinárně trestán. Opětovně nasadil přísný, temný výraz.
„Jak se jmenuješ?"
„Heilmann."
„Čím jsi byl?"
„Vazačem knih."
„Proč tě zavřeli?" Trestanec byl mladý muž, málo přes dvacet let. Při poslední ředitelově otázce váhal s odpovědí, vzdorovitě hleděl do země.
„Nu, neslyšels? Za co tě zavřeli?"
„Za krádež." «í„Na jak dlouho?" sflNa dva roky."
„Pochopitelně jsi nevinen?"
„Ano." €Tu ředitel vyskočil. t
„Ach! Skutečně?" zvolal. &
„Ano. Neudělal jsem to!"
„Tak, ták! Počkej!" Vyhledal spisy vazače knih a listoval v nich. Potom mínil:
„Ano, tady to je: nepřiznal se. To tě nijak nedoporučuje. Myslím----------"
„Když jsem nevinen, nebudu se přece přiznávat!" vpadl mu trestanec do řeči.
„Zmlkni! Budeš odpovídat jen tehdy, budu-li se tě ptát. Kromě toho tu čtu, žes byl během pobytu u nás dvanáctkrát potrestán, hlavně za lenost a odpor. Myslíš si snad, že ti to stojí ku cti?!"
„Ne, pane státní rado!" Při těchto slovech vrhl na představeného zvláštní pohled, až tento zlostně vybuchl:
„Co je to za tón?! S čím jsi tady?"
„Chci vás poprosit, abych směl něco říct!"
„Nemám čas!"
„Nebude to trvat dlouho."
„Nuže, tak spusť!"
„Vím, že to myslíte s vězni dobře, pane státní rado, třebaže jste mě dvakrát osobně potrestal. Mnozí říkají, že jsem nevinen. Jen uvažte, s jakými pocity sem člověk přijde — jsou mu ostříhány vlasy, je mu ukradeno jméno, každý mu tyká! Jedná se tu s jedním jako s druhým, i když to není lotr — a někdy ještě hůř, protože se mu nevěří. Dokonce je střežen přísněji než ostatní. Takový člověk zatrpkne. Má pracovat za krejcar denně, přitom je však nevinen. Měl by-----ach, raději budu mlčet, poněvadž nemáte čas; mluvení mi navíc škodí. Dvanáct trestů za dva roky — to mi přineslo snížené příděly jídla po dvě stě dnů! A přece jsem nevinen, nevinen!" Úředník na něho temně pohlédl, pak prohlásil:
„Nejsem vyšetřujícím soudcem. Byls svěřen do mého ústavu a musíš se podvolit. Jsi-li nevinen, nabízí se ti způsoby, kterými svou čest můžeš očistit. Zatím ses choval špatně, takže v žádném případě nemůžeš dostat dobré vysvědčení." Věžňovy oči zvlhly.
„Tak si mě tu raději nechtě, pane státní rado!" řekl.
„Proč?"
„Protože mě přinutíte k brzkému návratu do vězení."
„Ach tak! Předsevzal sis, že se k nám brzy vrátíš! Chceš snad tímto způsobem dokázat svou nevinu?"
„To by mě ani nenapadlo. Jsem však donucen zůstat dva roky v hlavním městě. Z každého jiného místa bych byl vykázán. Jakou práci však může propuštěný trestanec sehnat? Vůbec žádnou! Co tedy můžu čekat? Opovržení, hlad a bídu! Navíc ještě policejní dozor. Jak se tomu mohu bránit? Bylo by skutečně nejlepší, kdybych tady mohl zůstat." c Bylo to vyřčeno s přídechem těžké duševní bídy. Zdálo se, jako by ředitel chtěl probodnout trestance bádavým pohledem. Řekl:
„Práci si určitě najdeš."
„U koho? I kdyby mě někdo zaměstnal, žádný z jeho podřízených by se mnou nechtěl dělat."
„Stát má za povinnost zajistit ti práci."

„Ano, nějakou mi zajistí — ale kde? V chudobinci nebo v pracovním domě, případně mě strčí mezi městské metaře ulic a pracovníky z donucení."
„Kolik sis vydělal ve vězení?"
„Nic."
„Protože jsi nepracoval!"
„Chtěl jsem dělat, ale pracovní inspektor nedovolil, abych vázal knihy, neboť to považoval za nežádoucí ulehčení trestu, jaké si člověk jako já nezaslouží. Proto mě dal k řezačům dýhy. Nikdy jsem tuto práci nedělal, takže jsem nemohl plnit normy. Potom jsem byl potrestán za lenost odnětím stravy. V důsledku toho jsem pracoval ještě míň než dřív. Dotáhl jsem to až na dvě stě dnů hladu, ale vydělat jsem si nic nemohl, i když jsem jako řezač dýhy mohl mít krejcar denně." V jeho poznámkách bylo něco, s čím ředitel musel v duchu souhlasit. Přesto vyzvídal:
„Máš příbuzné?"
„Ani duši."
„Nebo přátele?"
„Jenom starého kmotra; ale ten se přátelí s tím, který mě uvrhl do neštěstí."
„Takže se musíš postarat jenom sám o sebe. To je nesmírné ulehčení. Chci ti prominout otevřené výpady, a na důkaz, že existují lidé, kteří si nepřejí tvůj pád, nechám ti vyplatit deset guldenů z mé pokladny. — Dostaneš je zítra ráno při propuštění." Něco takového vazač knih od přísného muže nečekal. Jeho tvář zčervenala radostí, když odpověděl:
„Bůh vám to zaplať, pane státní rado! Nejde pouze o peníze, ale hlavně o naději, kterou jste ve mně svými slovy vzbudil. Snad mne odevšad nevyhodí, možná najdu práci i důvěru. Pak se pozná, že nejsem lotr, za něhož mne doposud považovali."
„To bych vám přál, Heilmanne! Nezatrpkněte, odhoďte od sebe veškeré zlo. Jděte svým bližním vstříc s přátelským srdcem — pak k vám nemůžou být tvrdí a bezcitní. Tímto vás propouštím. Pokud vás ještě někdy potkám, byl bych rád, kdybyste stál v roli čestného, samostatně podnikajícího mistra." Podal mu ruku.
„Pane státní rado," pravil vazač knih roztřeseným hlasem,
„kdybych podobná slova slyšel jen jedinkrát při svém příchodu sem, nikdy bych nemusel být dvanáctkrát potrestán."
Odešel. Vstoupil další. Stejným způsobem jednal ředitel s ostatními, dokud z kanceláře neodešel poslední. Nyní měl konečně volno. V okamžiku, kdy vstoupil do soukromého bytu, zaznělo znamení, při němž se vězni odebírali na slamníky. Doma jej očekávala návštěva, synovec. Všichni na něho čekali s večeří. Hodný úředník byl při jídle mimořádně ml-čenlivý. Když mu to bylo naznačeno, prohlásil:
„Dnes jsem dostal mnoho podnětů k přemýšlení. Zítra odchází jeden z trestanců, jehož jsem dosud považoval za drzého lháře, protože stále tvrdil, že je nevinen. Nyní, posledního dne, jsem zjistil, že vůbec nemusel lhát."
„Je vůbec možné, aby někdo byl nevinně odsouzen?" divila se žena.
„Musím přiznat, že se podobné případy stávají. I důkazy a indicie nemusí zabránit, aby se soudce nezmýlil." Jeho synovec měl na sobě uniformu nadporučíka. Inteligentní tvář působila dojmem veselého, ale břitkého důstojníka. Zřejmě se o toto téma zajímal, neboť se připojil k rozhovoru:
„Důkazy a indicie, milý strýčku? Ó, nejen to! Soudce se může mýlit i tehdy, přizná-li se obžalovaný sám k činu."
„To snad ne?"
„Ale ano!"
„Nikdo se přece nepřizná ke zločinu, který nespáchal!"
„Proč ne?"
„Jaký by k tomu měl důvod?"
„Třeba sebeklam. Stalo se, že jeden věřil, že druhého zastřelil. Přiznal se, byl odsouzen, ale později se prokázalo, že smrtící kulka vůbec nevyšla z hlavně jeho pušky."
„To zní velice romanticky."
„Přesto se to stalo."
„A co dál?"
„Člověk se také může přiznat, aby se obětoval místo viníka."
„Pak by ten viník musel být------zbabělec nebo lotr." Mladík lehce zčervenal. Jemně zakašlal a řekl:
„Ne, tak to není!"
„Ne? Buď to musí být nekonečně zbabělý člověk nebo nehorázný lump! Nechat někoho trpět za zločin, jehož následky by měl nést sám!"
„Mohou také nastat výjimky."
„O žádných nevím. Apropos, jak to tenkrát bylo s Peter-mannem, se scharfensteinským inspektorem?" Důstojník zbledl, až to bylo řediteli nápadné.
„Teď ses nějak lekl!" divil se.
„Vždycky je nepříjemné, když se takový úředník ocitne před trestním soudcem. Nemohl mu tvůj otec vyjednat milost?"
„Mohl, ale bohužel to neudělal."
„To nechápu. Byla částka tak vysoká?"
„Tři tisíce guldenů."
„Jenom? To přece není nic hrozného."
„Není. Navíc byly peníze nahrazeny."
„V tom případě bratra nechápu. Snad za tím bylo něco, o čem nemáme ponětí, Bruno."
„To je možné." Na mladíkovi bylo vidět, že mu tento rozhovor není příliš příjemný, přesto ale pokračoval:
„Vzpomínám si, že Petermanna odsoudili do vězení, ne?"

„Jistěže."
„Tuším, že na pět let?"
„Přesně tak."
„Nuže, pak by musel pykat ve tvém ústavu?"
„Jak jsem dnes zjistil, je skutečně u mne."
„Zjistil! To zní zajímavě!"
„Je to zajímavé, ale pouze pro toho, kdo nezná souvislosti. Věděl jsem, že tam máme jakéhosi Petermanna, který byl odsouzen za zpronevěru a dostal číslo. Neměl jsem ani tušení, že se jedná o vašeho člověka."
„To je k nevíře!"
„Inu, copak jsem ho už někdy viděl?"
„Zřejmě ne."
„Mimoto, slyšel jsem to jen tak mimochodem. Z jeho spisu jsem vyčetl, že je zločincem, nic víc. Proto není divu, že jsem netušil, že se jedná o vašeho sluhu."
„Jak dlouho je už zavřený?"
„Právě dnes čtyři roky."
„Hm! Milý strýčku, nemohl bys----------"
„Copak?"
„Nežádal o milost?"
„Ne."
„Nemohl bys pro něho něco udělat?"
„Rád. Dokonce se to už stalo."
„Co?"
„Vymohl jsem mu milost u Jeho Veličenstva."
„Díky Bohu! Setká se tvá snaha s výsledkem?"
„Už se stalo. Dostal milost, zítra bude propuštěn." - Nadporučík vyskočil.
„Zítra? Je to pravda?" zvolal. í
„Ano. Před chvílí jsem mu to řekl."
„V kolik hodin vyjde ven?"
„Může odejít v osm ráno."
„Říkal, kam půjde?"
„Prý do rezidence."
„Bez prostředků a bez naděje na dobré místo?"
„Nu, to zrovna ne. Nechal jsem mu vyplatit sto guldenů, aby měl něco pro začátek. Pokud se mu nebude dařit, postarám se dál." Tu podal synovec strýci ruku a zvolal procítěným hlasem:
„Děkuji, že se o něho tak staráš! Jak to tak vypadá, není jeho vina tak velká."
„Jak to?"
„Dlouhé roky se staral o pokladnu, aniž by někoho napadlo udělat revizi. Byl přesvědčen, že vypůjčenou částku během několika dnů vrátí. V žádném případě nechtěl podvádět, jenom si potřeboval na nějaký čas vypůjčit. Navíc všechno do posledního feniku nahradil."
„Je-li to skutečně tak, zachoval se vůči němu bratr velice krutě."
„Bohužel! Jak se choval Petermann ve vězení?"
„Výtečně. Dávám mu s sebou potvrzení o důvěře. Můžeš být přesvědčen, že to dělám velmi zřídka. Bohužel jsem bratra už dlouho neviděl — až k němu půjdeš, ujmi se toho! Musí se o Petermanna postarat." Nadporučík pokrčil rameny.
„Nesmím s ním o této záležitosti hovořit, ale přesto se o to pokusím." Tím byla pro dnešek celá záležitost skončena; ale když druhého dne Petermann opustil věznici a vydal se do města k nádraží, zaslechl za sebou rychlé kroky. Otočil se a poznal nadporučíka Bruna ze Scharfenbergu, který na sobě měl civilní šaty. Obličej propuštěného trestance dostal tvrdý, odmítavý výraz. Chtěl pokračoval v cestě, ale mladík jej uchopil za ruku.
„Petermanne!" zaznělo prosebným hlasem.
„Pane barone!"
„Ne, tak ne! Netušíte, jak jsem trpěl!"
„A vy tušíte, jak jsem trpěl já?!"
„Chtěl jsem vám přispět, ale sám jste mi v tom zabránil!"
„Čím?"
„Vaším přiznáním."
„Ach tak! Také jsem za to přiznání zaplatil postavením, majetkem a čtyřmi roky svobody!"
„Všechno vám vynahradím!" Petermann si prohlédl nadporučíka od hlavy až k patám.
„Skutečně?" zeptal se.
„Udělal byste to?"
„Ano, samozřejmě!"
„Pak mi prozraďte, jak to chcete udělat!"
„V tom byste mi mohl poradit."
„Nuže, co se týče ztráty v zaměstnání, to lze snadno spočítat; jak mi však zaplatíte za ztracenou čest?"
„Petermanne!"
„A za dny ve vězení? Za tichou bolest, která mne sžírala, za dny otroctví a ponížení, které jsem musel snášet, za

všechno, co nelze vůbec popsat?!"
„Nebuďte tak krutý!"
„Byl jste snad ohleduplnější? Hodinu za hodinou jsem čekal, že přijdete. Sice jsem se k činu přiznal, ale i tak jsem doufal, že se dostavíte, abyste mé přiznání vyvrátil — marně!"
„Musím vám všechno vysvětlit. Snad mne přestanete posuzovat tak tvrdě jako teď. Tady k tomu není vhodné místo; pojďme zpět do města, kde se — — — "
„Ne, ne! Nemám čas. Skončili jsme spolu, pane barone!"
„Přesto trvám na své prosbě. Jistě nemáte tak tvrdé srdce, abyste odmítl žádost o napravení chyby."
„Děkuji! Už jsem všechno napravil sám. Vše ostatní by už bylo zbytečné!" Násilím se mu vytrhl a spěchal pryč. Nadporučík udělal pohyb, jako by se za ním chtěl vrhnout, ale hned si to rozmyslel, obrátil se prudce na podpatku a kráčel zpět do města. Petermann dorazil na nádraží velice brzy. Do odjezdu vlaku zbývalo ještě mnoho času, dokonce ani jízdenky nebyly dosud prodávány. Proto vyhledal nádražní restauraci, kde si poručil sklenici piva — první po čtyřech letech. Seděl zde sotva několik minut, když se objevil druhý host, mladý muž, který uctivě pozdravil. Při pohledu na propuštěného se zarazil. Také Petennannovi se zdálo, že už mladíka někde viděl. Mladý muž přistoupil blíž a zeptal se:
„Dovolíte, abych si k vám přisedl?"
„Proti tomu nemohu nic namítat. Každý se může posadit, kam se mu zlíbí."
„Znamená to, že bych udělal lépe, kdybych si vyhledal jiné místo?"
„Berte to, jak je vám to vhod!"
„Nuže, přiznám se, že jsem si chtěl přisednout, neboť se o vás zajímám."
„Ach! Proč?" Druhý se posadil a nechal si přinést sklenici piva. Když se číšník vzdálil, prohlásil:
„Všiml jste si záhybů na vašich šatech, pane?"
„K čemu taková zvláštní otázka?"
„Mé šaty totiž mají stejné záhyby. Leží-li kabát několik let v pytli, měl by se před prvním oblečením alespoň vyžehlit. Na to však naši úředníci nemyslí."
„Ach, chcete říct-------— "
„Že jsme byli společnými trpiteli."
„Propustili vás dneska?"
„Ano, stejně jako vás. Prosím, neposuzujte mne špatně. Není radno navazovat známosti s propuštěnými vězni a udržovat je. Nebudu se k vám znát, i když se spolu znovu setkáme, ale dnes, prvního dne svobody, se smějou naše srdce štěstím. Měli bychom se o své štěstí podělit, neboť to lze udělat nejlépe mezi lidmi, které postihl stejný osud. Několikrát jsem vás viděl. Dělal jste písaře; podle této výhody poznávám, že nepatříte k mužům, které je zvykem zavírat v zařízení, jež jsme právě opustili."
„V mém případě máte pravdu. I já jsem vás viděl. Kde jste pracoval?"
„V řezárně dýh."
„Tvrdá práce!"
„To jsem pocítil. — Nyní jedu do hlavního města."
„Já taky."
„Nezůstaneme během té doby pohromadě?"
„To by mi bylo milé."
„Dobrá! Nyní se napijme piva! Na zdraví! Ach, takové osvěžení po tak dlouhé době! Vlastně bych si takový přepych neměl dovolit, protože nahoře na zámku jsem si nevydělal ani krejcar a také jinak jsem chudý chlap, ale----------"
„Dovolíte, abych vám pivo zaplatil?"
„Ne, ne! Nepovažujte mne za lumpa! Byl jsem trestán, ale loupeže nebo žebrání bych se nikdy nedopustil. Dostal jsem darem deset guldenů."
„Od koho?"
„Od státního rady."
„Ach, skutečně? Tento člověk je i přes vyhlášenou přísnost výtečným přítelem."
„To si myslím! Když mne včera propouštěl, nemluvil jsem s ním právě přívětivě, ale on mne přenesl i přes dvě stě dnů bez stravy."
„Odebírali vám jídlo?"
„Ano."
„Běda! Kdy?"
„Po celé dva roky."
„Hm! Nevypadáte jako muž, proti kterému by se musela používat tak tvrdá opatření."
„To máte pravdu. Když vám seberou jídlo, protože nesplníte normu při práci, kterou jste nikdy nedělal, pak podruhé nesplníte už vůbec — a příděl jídla je stále hubenější. Kromě toho, nemohl jsem se tomuto donucovacímu prostředku ne-podřídit. Tam člověk přestává být člověkem, stává se trestancem, věcí, na které všichni zkouší různé cesty k polepšení. Polepšení! Bože! A kdo jsou ti lidé? Vždyť většina dozorců pochází z řad řemeslníků! Jak oni mohou rozumět psychologii?! Jak lze polepšit člověka, který nic neprovedl?" Otevřené, důvěrné prohlášení muže bylo Petermannovi velmi sympatické, ale při posledních slovech se přece jen sarkasticky pousmál a zeptal se:
„Patříte také k proslaveným nevinným?"
„Ne."
„Já myslel!"

„Nu, k proslaveným nevinným nepatřím, ale jinak jsem se ničeho nedopustil."
„Ach tak! Správně!"
„Mám dojem, že se mi vysmíváte?"
„Snad mi to nebudete mít za zlé?"-
„Hm! Mně je to jedno. Smějte se nebo brečte, zrovna jak vás napadne. Ale lump skutečně nejsem."
„Taky jako lump nevypadáte."
„A přece mi napařili dva roky káznice za krádež." Přitom hlasitě zaskřípal zuby. Petermann cítil, že by mu měl věřit.
„Pak bych vás musel považovat za nešťastného člověka."
„Nejen to, nejen to! Zřejmě jsem ztratil mnohem víc než jenom čas, svobodu a čest!"
„Jak se to stalo?"
„Inu, měl jsem milou, ale chtěl ji taky jiný. Oba jsme byli vazači knih, oba jsme pracovali u stejného mistra. Jednoho dne mu někdo vypáčil pokladnu a ukradl všechny peníze. Přišla policie a peníze našla — na dně mého šuplíku."
„Ójé!"
„Vida! Vypadám snad jako hlupák?" Ne "
„lC.
„Věříte, že kdybych byl opravdu zlodějem, tak bych uložil peníze do svého šuplíku?"
„To těžko."
„Raději bych je zakopal nebo odklidil na bezpečné místo. Řekl jsem to i soudci; můj kolega však přísahal, že mne viděl vystoupit z mistrovy pracovny a že jsem nesl něco v zástěře — prý to cinkalo jako peníze. Následkem toho jsem dostal dva roky. Zřejmě mi to nevěříte. Ani ve věznici mi nevěřili, dokonce mne považovali za nepolepšitelného."
„Dají vám také policejní dozor?"
„Ano, na tři dlouhé roky. Ihned po příjezdu se musím hlásit na policii. Dokonce musím být přesný, neboť už vědí, kterým vlakem přijedu."
„Ano, tímhle postupem znesnadňuje zákon každému propuštěnému návrat na svobodu."
„To je jisté. Věříte, že jsem nevinen, pane?"
„Ano," odpověděl Petermann a podal mu ruku. Heilmannovy oči se vlhce zaleskly.
„Děkuju vám," řekl.
„To zahřeje u srdce. Celé dva roky jsem pečlivě uvažoval. Člověk, který stále otevřeně nedůvěřuje trestanci, propuštěnému z výkonu trestu, a jedná s ním opovržlivě, se dopouští nesmírné křivdy. Navíc dokazuje, že těmto lidem vůbec nerozumí. Kolik běhá po světě lidí, kteří by patřili za mříže! Lidé ve vězení nejsou jiní než lidé na svobodě. Všude jsou dobří i zlí."
„To vím velice dobře. Za čtyři roky se mi dostaly do rukou různé spisy a klidně mohu tvrdit, že — zaměstnance věznice samozřejmě nepočítám — že v káznicích není menší procento dobrých lidí než na svobodě. Věřím, že jste nevinen, protože — teď se zase nesmějte vy — protože jsem taky nevinen."
„Cože? Vy taky?"
„Ano. Neudělal jsem nic z toho, za co jsem byl potrestán."
„Takže vás chtěl do neštěstí uvrhnout někdo jiný, právě tak, jak to bylo u mne?"
„Ne, tak ne. Pouze jednal nerozvážně. Jednalo se o syna mého nadřízeného. Mí předkové věrně sloužili jeho předkům; proto jsem vzal jeho vinu na sebe."
„Hergot! On tomu nezabránil?"
„Pochopitelně, ne. Mohl ztratit mnohem víc než já. Ale to stačí! Znáte to v rezidenci?"
„Narodil jsem se tam."
„Musím hned navštívit jistého pána, jehož dosud neznám. Snad jste o něm už slyšel. Jmenuje se Seidelmann."
„Seidelmann? Snad ne ten pobožný švec?"
„Nevím, jestli je ševcem. Pouze znám jeho jméno a vím, že má být velmi zbožný."
„Pak to může být jedině zmíněný švec."
„Znáte ho?"
„Velmi dobře. Denně jsem chodil pracovat do jeho domu."
„Co je to za člověka?"
„Špatný chlap, vlk v beránčím rounu, hyena, která se vydává za jehně."
„Bože, jestli je to pravda!"
„Je to tak. Naše dílna sídlila v přízemí domu v Pobřežní ulici. Nad námi byl lokál s prodejnými děvčaty, o poschodí výš bydlela jistá madam Grohová, obchodnice s dívkami, která kromě toho pracovala i počestným způsobem. Seidel-mann za ní často chodil. Dobře jsme si všimli, že jí přiváděl nevinné dívky, o které bylo ve zmíněném domě postaráno."
„Bože! Má dcera u něho slouží!"
„Běda! Ihned vytrhněte své dítě z jeho spárů!"
„Hned, hned! Kéž už by přijel vlak! Ach, první zvonění! Pojďme si koupit jízdenky!" Najednou Petermanna přepadl nepřekonatelný neklid, ano, dá se říci strach. Naskočil do vagónu, jako by tím mohl jízdu vlaku urychlit, a cestou byl tak roztržitý, že se Heilman-novi nepodařilo obnovit plynulý rozhovor. Na nádraží v rezidenci stáli na nástupišti dva muži v civilu, kteří si pečlivě prohlíželi vystupující cestující.
„To musí být on!" prohlásil jeden z nich a tlačil se davem směrem k oběma propuštěným vězňům.
„Promiňte, pane," obrátil se na Heilmanna,
„smím vědět, odkud přijíždíte?"
„Proč?"

„Tady je má legitimace!" Sáhl do kapsy a vytáhl policejní odznak. Heilmann lehce pokýval hlavou a odpověděl:
„Z Rollenburgu."
„Jmenujete se Heilmann?"
„Ano."
„Byl jste dnes propuštěn?"
„Ano."
„Musím vás upozornit, že se musíte ihned hlásit, jinak budete zajištěn."
„Nebylo by lepší, kdybyste mne hned vzali s sebou?"
„Ne. Musíte splnit formality. Neodkládejte to, je to pouze pro vaše dobro. Sbohem!" Odešel.
„Neříkal jsem to?" obrátil se Heilmann na spolucestujícího.
„Bohužel proti tomu nelze nic dělat."
„Ne. Kromě toho akorát plní své povinnosti. Nejsem blázen, abych mu to zazlíval. Jak to ale bude vypadat, když policie bude den co den u mého mistra, aby se zhostila svých povinností? Jakmile mě někdo zaměstná, hned mě zase propustí."
„Promluvte si o tom otevřeně s policejním ředitelem. Snad vám vyjde vstříc. Není v jeho zájmech, aby své lidi kvůli vám prohánělo."
„Zkusím to. Takže na policejní stanici! Takže se rozloučíme. Máte vysvědčení důvěry, má přítomnost by vám mohla pouze uškodit. Přeju vám mnoho štěstí, pane! Pokud se potkáme, nebudu se k vám hlásit. Rozloučit se však můžeme."
„Také já vám z celého srdce přeju, aby vaše cesta nebyla tak kamenitá, jak tomu bylo dosud. Odhoďte veškerou bolest a kráčejte s důvěrou vstříc nové budoucnosti." Rozloučili se pevným stiskem ruky. Petermann se odebral k Seidelmannovu bytu, jehož číslo znal z dopisů dcery. Po delším zvonění mu otevřela nějaká žena.
„Co chcete?" vyptávala se.
„Pan Seidelmann je doma?"
„Ano, ale mluvit s ním nemůžete. Je zaneprázdněn."
„Má záležitost je neodkladná, ba dokonce velmi důležitá!"
„Čeho se týká?"
„Rodinných záležitostí."
„Rodinných záležitostí? Hm, zkusím se zeptat. Jaké jméno mám ohlásit?"
„Jmenuji se Petermann."
„Petermann?" Vrhla na něho zvláštní, téměř opovržlivý pohled, imperti-nentně se zasmála a řekla:
„No, když už jsem vám to slíbila, tak se o to pokusím. Počkejte!" Odešla. Trvalo dost dlouho, než se opět objevila.
„Pojďte za mnou!" Pokynula, aby ji následoval. Otevřela několik dveří a do posledních zvolala:
„To je ten muž!" Petermann vstoupil a zavřel za sebou dveře. Stál před zbožným obuvníkem. Ten seděl v křesle, před ním na stole ležela kniha s otevřenými deskami. Na titulní straně stálo: O bohulibých radostech — jejichž prostřednictvím dojde svaté dílo vnitřního přijetí zbožnými věřícími. Napsáno ctihodným panem Seidelmannem, představeným spolku bratří a sester blažených. Vlastnictví nakladatele. Ctihodný pán August Seidelmann poděkoval krátkým, odměřeným pokývnutím hlavy na Petermannův uctivý pozdrav a řekl:
„Předneste v krátkosti svou žádost! Nemám času nazbyt."
„Nechci vás zdržovat, pane Seidelmanne, a naštěstí mohu být velice stručný. Pracovala u vás má dcera?"
„To nevím."
„Cože, vy to nevíte?" Ne "
„Přece ale musíte vědět, koho zaměstnáváte, pane Seidelmanne?"
„Jistěže. Nemohu však vědět, zda jste Petermann, jehož dcera u mne sloužila!"
„Nuže, má dcera sloužila u jistého pana Seidelmanna; ulice i číslo odpovídají těm vašim."
„Pak je to správně."
„Dobrá! Dcera už u vás není?" . Ne." Í "Kdy odešla?"
„Zhruba před dvěma měsíci."
„Byl jste s ní nespokojen?"
„Nikoliv." l Zbožný obuvník si dodal bojovného vzezření. Tušil roze- #i. l
„Takže to byla ona, kdo vypověděl službu?"
„Ne. Já vypověděl ji."
„A přitom jste s ní byl spokojen? Smím se zeptat, z jakého důvodu byla vypovězena?"
„Důvod nepochybně znáte."
„Nemám sebemenší tušení."
„Ne? Inu, dívku jsem přijal, protože jsem neznal její rodinné poměry. Považoval jsem ji za dceru čestného muže, a — "
„Doufám, že jím jsem!" přerušil jej Petermann. Obuvník učinil hrdé, odmítavé gesto a pokračoval zvýšeným hlasem:
„Brzy jsem zjistil opak."
„Ach! Copak?"
„Že byl její otec souzen za zpronevěru a potrestán. Přesto bych u sebe dívku nechal, bylo by pro mne zadostiučiněním udělat z dcery zločince bohabojné děvče. Otec padl do rukou Satana, alespoň pro dívku jsem mohl vytvořit cestu čistoty. Mé snahy, mé nekonečné modlitby byly prvním krůčkem na této strastiplné cestě, ale tu ďábel zasel do plodů mé píle býlí, s čímž jsem nemohl být srozuměn." Petermann by mu nejraději jednu vlepil, ale ovládl se. Považoval za rozumnější vyvarovat se násilí. Proto se zeptal zdánlivě klidným hlasem:
„O jakém býlí mluvíte?"

„O dopisech, které chodily z vězení. Můj byt je chrámem, zasvěceným svatému duchovi, ale on se cítil vašimi dopisy zneuctěn. Dopis z vězení je nejtěžším proviněním proti svátosti, zneuctěním mého sanktuária; to jsem nesměl dovolit. Zeptal jsem se vaší dcery, zda se chce vzdát styku s padlým a nezachranitelným. Odporovala mi se zaujetím, které mi dokázalo, že mé semeno i přes veškeré snahy dopadlo na kamenitou, neplodnou půdu. — Nařídil jsem jí, aby opustila můj dům." Petermann se zhluboka nadechl. Ze srdce mu spadlo obrovské břemeno.
„Chcete mne ponižovat, že, pane Seidelmanne?" zeptal se s úsměvem.
„Dobře tomu, kdo se nechá ponížit! Poníženému Bůh odpustí, ale jinak potrestá každého svého syna, který neumí být povolný. Pouze z hlubiny ponížení lze vykřesat perlu povýšení."
„V tom se mýlíte. Vaše slova mne nesmírně obšťastnila. Dokázal jste mi, že má dcera miluje svého otce a její dětská úcta je daleko větší než bezduché a podvodné svatouškov-ství, které byla nucena ve vaší blízkosti poslouchat." Seidelmann vyskočil jako opařený.
„Podvodné svatouškovství?!" zvolal nahlas.
„Muži, vy jste opravdu posedlý smečkou ďáblů! Ihned opusťte můj dům, který je vaší přítomností pošpiněn podstatně hruběji než dopisy, jejichž prostřednictvím jste uloupil pastýři jednu ovečku z jeho stáda, jež byla téměř spasena."
„Ano, půjdu," odvětil Petermann s úsměvem,
„ale snad budete tak hodný a prozradíte mi, kam od vás dcera odešla."
„To nevím."
„Cože? Nevíte to?"
„Ne. Dal jsem jí vysvědčení, potom se vzdálila. Neptal jsem se jí, kam půjde; pro mne byla nadobro ztracena." Tu se Petermannův hlas úplně změnil.
„Pane! Mám snad předpokládat, že šla do Pobřežní ulice?" zvolal ostře. Seidelmann na něho vrhl výhružný pohled.
„Člověče! Co je mi do Pobřežní ulice?" vyjel.
„Mnohem víc než přiznáváte! Ihned půjdu na policii, kde musí o mém dítěti vědět. Dozvím se všechno, co potřebuji. Pokud však vaše ovečka bydlí v Pobřežní ulici, nešla tam dobrovolně, ale byla tam odvedena, odtažena, zavlečena! V takovém případě běda vám, ševče v kazatelském hávu! Vy křižáku s křídly motýla, vy bezbřehý hlupáku s tváří zbožnosti! Kriminálník vás dostane právě tam, odkud se dneska vrátil!" Seidelmann byl vyveden z míry, že zapomněl odpovědět; — když se však zavřely za spěchajícím Petermannem dveře, uniklo zbožnému:
„Himlhergot! Vlastně jsem měl toho drzouna shodit ze schodů, aby si polámal všechny kosti v těle! Takže na policii? Dobrá! Ještě štěstí, že nejde rovnou do Pobřežní ulice! Tím získám čas připravit mou rozkošnou Adelheid na nečekanou návštěvu. Ta ho přivítá! A jak!" Začal se oblékat k vycházce. Přitom pokračoval v samomluvě:
„Teď jsem si vzpomněl na barona! Dneska ráno mluvil o Rollenburgu, a to velice nápadným způsobem. Ostatně, už delší dobu se ke mně chová velmi podivně. Zdá se, že si na něho musím dát pozor. Jestli si myslí, že mi zaimponuje, tak to se pěkně plete! Já se ho bát nemusím, nýbrž on mne! Ať se má na pozoru!" Už dnešního rána totiž navštívil barona Franze z Helfen-steinu, aby s ním projednal obchodní záležitosti. Na konci rozhovoru, právě když chtěl odejít, se ho baron zeptal:
„Ach, teď mě napadlo: jak se vede vaší svěřenkyni, pane Seidelmanne?"
„Jaké svěřenkyni? Víte, že mne soud učinil poručníkem mnoha sirotků."
„Myslím tím pochopitelně naši roztomilou Marii Bertra-movou, kterou jste tak laskavě pronajal na jediný den mé ženě."
„Ó, té se vede dobře, pane barone!"
„To mne těší. Kde je teď?"
„Bohužel nevím."
„Cože? Její poručník, a neví to!"
„Ne. Pokud se však o tu dívku zajímáte, zjistím to."
„To je skvělé! Vaše svěřenkyně přece nesmí ze své vůle měnit místo pobytu!"
„A přece to udělala. Takového poručníka lze jenom litovat! Člověk z toho nemá nic než strádání, promrhaný čas a námahu. S uznáním a díkem se setká jen vzácně!"
„Kam jste odklidili Bertramovou, když odešla od mé ženy?"
„K jedné mé přítelkyni, kde byla v dobrých rukou."
„Snad do Pobřežní ulice?"
„Ano."
„K důchodkyni madam Grohové?"
„Jak vidím, znáte její jméno přesně."
„Tato dáma je představenou sester blažených, takže u ní Marie Bertramová byla v dobrém zaopatření. Z vašich slov jsem ale vyrozuměl, že už odtamtud odešla?"
„Je pryč."
„Kam šla, nevíte?"
„Ne. Zeptám se."
„Mohla představená sester blaženosti svou svěřenkyni jen tak pustit?"
„Měla se mě vlastně zeptat; má ale mou plnou důvěru, a tak jsem jí napsal plnou moc, že může ve všech záležitostech jednat podle vlastního uvážení — akorát že mi o tom musí příležitostně říci. Ano, zeptám se jí." Po baronově tváři se rozlil jemný, nadřazený úsměv. Prohlásil:
„Vaše otázky budou zřejmě zbytečné. Bertramová by už měla být v Rollenburgu." Seidelmann se zarazil.
„V Rollenburgu?" hrál překvapeného.
„Ano."

„Jak jste přišel na tuto myšlenku?"
„Viděli ji odjíždět."
„Tady? Z nádraží?"
„Ne, až z další zastávky. Zdá se, že je hezky rafinovaná. Asi nechtěla, aby se zjistilo, kam odjela."
„Kdo ji viděl odjíždět?"
„Jeden z mých známých. Řekl mi o tom už včera večer."
„Hm! Musel se zmýlit."
„Zná ji velice dobře."
„Byla sama?"
„Ne. Vy jste ji doprovázel."
„Já? Jak to toho člověka napadlo?"
„Inu, tvrdil, že vás dobře poznal."
„Přesto se spletl!"
„Možná! Musí zde být člověk, který je vám k nerozeznání podobný. Dávejte si pozor, jinak by se snadno mohly jeho činy připsat na vaše konto." Tento rozhovor si nyní zbožný obuvník vybavil. Potom se ještě vydal ke stejně zbožné přítelkyni, k níž byl ihned vpuštěn.
„Přicházíš v nezvyklou dobu, milý Auguste," poznamenala.
„Jedná se o obchod?"
„Ano. Dovol, abych si sedl." Posadil se vedle ní na pohovku a pokračoval:
„Vzpomínáš si ještě na Valesku Petermannovou, kterou jsem před časem přivedl?"
„Velice dobře. Byla to rozkošná holka."
„Ale náramně tvrdohlavá."
„Jistě, proto jsme ji prodali do Rollenburgu. Kolik jsme za ni vlastně dostali?"
„Tři sta guldenů."
„Ba, ba; vzpomínám si. Byls takový dobrák, že ses se mnou ani pořádně nerozdělil. Shrábl jsi dvě třetiny, zatímco já jsem se musela spokojit se stovkou."
„To bylo správné! Měl jsem s ní určité potíže."
„A proč se na ni ptáš?"
„Zdá se, že nastaly další potíže."
„Jak to?"
„Právě mne navštívil její otec."
„Ten kriminálník?"
„Ano."
„Jak ho mohlo napadnout, aby tě obtěžoval! Co chtěl?"
„Svou dceru."
„Pošetilec!"
„Byl velmi nepříjemný. Měl jsem mu raději říci, kam odjela. Mluvil také o tobě."
„O mně? Jak by mě mohl znát?"
„A přece o tobě mluvil — a dokonce nepříliš ctihodným způsobem."
„Z čeho tak soudíš?"
„Z jeho výrazů. Mluvil o tobě opravdu neuctivě. Neřekl jsem mu, že jsem dal dívku k tobě, a tak tvrdil, že se po ní bude vyptávat."
„To zní jako výhružka!"
„Jistěže. Nejdřív chce jít na policii, aby zjistil, kam ode mne odešla. Říkal, že pokud ji najde u tebe, tak mne dostane tam, odkud právě vyšel — totiž do vězení."
„Impertinentní chlap!"
„Nejen impertinentní, ale velice nepohodlný! Snad může být nám oběma nebezpečný."
„Myslíš, že to dojde tak daleko?"
„Určitě."
„Mám ho přijmout?"
„Co jiného?"
„Hrn! Nejsem doma, odjela jsem."
„To by nám spíš uškodilo než pomohlo. Musíme zjistit, co chce udělat, a to se dozvíme jedině tehdy, budeš-li s ním mluvit. Musíš si ale počínat nesmírně chytře."
„Dobrá, přijmu ho. Nejlepší by bylo, kdybys u toho mohl být i ty."
„Proč?"
„Mohli bychom se hned rozhodnout co a jak. Snad bude nutné ihned jednat."
„Snad máš pravdu, ale přesto nechci, aby věděl, že jsem u tebe."
„To ani není zapotřebí. Schováš se ve vedlejší místnosti. Když necháme dveře lehce otevřené, uslyšíš všechno, o čem tady budeme mluvit."
„Výborně, uděláme to tak! Musíš si uvědomit, že se do této hry nechci příliš zaplést."
„To se rozumí samosebou, milý Auguste. Dlouhé, výtečné přátelství, jaké mezi námi panuje, musí brát jisté ohledy na obě strany." S různými pocity očekávali Petermannův příchod. Ten se vydal od Seidelrnanna přímo k policejní stanici, aby se v přihlašovací kanceláři zeptal po své dceři.

„Valeska Petermannová?" pravil úředník, zatímco listoval v knize.
„Přihlášena k panu představenému Augustu Sei-delmannovi, odhlášena k rentiérce Grohove do Pobřežní ulice a ---------"
„Takže přece!" ujelo Petermannovi.
„A odtamtud přehlášena do Rollenburgu."
„Do Rollenburgu? Takže tady už není?" Ne." ",Kde tam bydlí?"
„To bohužel nevíme. Stačí, když odhlašovatel udá místo, kam se stěhuje. Adresu vám nepochybně sdělí madam Gro-hová, u níž dívka sloužila. Pokud ne, ptejte se policie v Rollenburgu." Petermann odešel. Srdce mu málem pukalo. Takže jeho dcera přece jen sloužila u neblaze proslavené Grohove! — Ihned tam zamířil. Na zazvonění otevřela služebná, která se hned ptala po důvodu jeho návštěvy. Řekl, že chce mluvit s paní. Ohlásila jeho jméno, po chvíli dostal povolení ke vstupu. Dáma stála ve vznešeném postoji uprostřed místnosti. Lehce se uklonil a několika slovy omluvil neohlášený příchod. Záhy jej přerušila:
„Neznám vás! Co chcete?"
„Skutečně mě neznáte, madam, ale znala jste mou dceru."
„Vaší dceru? Jak to?"
„Nastoupila k vám do služby."
„Ke mně? Ach, jmenujete se Petermann! Ano, nějaká Petermannová u mne sloužila."
„Přešla k vám od jistého Seidelmanna?"
„Snad."
„Že byste toho pána neznala?"
„Znám ho. Nemohu si však pamatovat všechna místa, kde mé služebné dříve pracovaly."
„Myslel jsem, že vám ji pan Seidelmann doporučil?"
„Ne, to tedy ne."
„Jak k vám nastoupila?"
„Přes inzerát. Zřejmě si ho přečetla a přišla se zeptat. Takové maličkosti si nemohu pamatovat."
„Takže k vám nastoupila dobrovolně?"
„Ano. Jak jinak? Nebo si myslíte, že člověk může služebné vydírat, jak jsou například v Anglii vydíráni námořníci?"
„I to se někdy stává. Dcera už u vás neslouží?"
„Ne. Byla zde jenom krátce."
„Jak dlouho?"
„To nevím. Nepamatuji se."
„Zdá se, že si nepamatujete nic, co se týká mé dcery."
„Co tím chcete říct? Takové narážky si vyprošuji! Vůbec vám nerozumím."
„Ó, nechci vás zbytečně obtěžovat. Mohla byste mi prozradit, kam odešla?" Ne " »ic-
„Přece vám musela prozradit, kam hodlá jít?"
„Musela? Skutečně? Nejsem zvědavá a nevyzvídám, kam dívky odcházejí. Přece mi do toho nic není."
„Snad jste jí dávala vysvědčení?"
„Přirozeně. — Vzpomínám si, že jsem jí dala vysvědčení, s nímž mohla být opravdu spokojená."
„Děkuji vám. Kdo ji odhlásil?"
„Já ne. Asi to udělala sama."
„Slyšel jsem, že jela do Rollenburgu?"
„To je možné. Mně je to jedno. Máte ještě nějaké otázky? Můj čas je přesně vyměřen! Mimoto nevidím důvod, proč jste ke mně přišel vyzvídat?"
„Prosím, už jen jedinou otázku! Jaké postavem zde má dcera zastávala?"
„Pracovala zde jako služebná." !írr
„Tak, tak! Takže se zaměstnávala běžnými domácími pracemi?"
„Ano." Přeměřil ji pronikavým, výhružným pohledem a řekl:
„Doufám, že to bylo, jak tvrdíte. Kdybyste mou dceru využívala k něčemu jinému, musel bych s vámi promluvit vážné, velice vážné slovo, madam!" Kývla hlavou a odpověděla:
„Co vás to napadá? Nejsem zvyklá na takový tón! Vůbec nechápu, co po mně chcete!"
„Rád bych se přesvědčil o vaší pravdomluvnosti. Ještě dnes pojedu do Rollenburgu a zeptám se po Valesce. Běda vám, jestli se vrátím, abych vám vyklepal kožich! Sbohem!" Odešel. Venku se zeptal služebné:
„Zřejmě tu sloužíte už delší čas?"
„Ano."
„Jak dlouho?"
„Tři roky. Proč?"
„Proto!" odvětil krátce a vyšel ven. Dívku napadlo, že bylo hloupé, když udala, jak dlouho zde slouží. Poslouchala. V prvním patře se ozval zvonek. Ihned odběhla za svou paní do místnosti, do které se mezitím vrátil i obuvník.
„Co je?" otázala se dáma.
„Ten muž odešel," ohlásila dívka,
„ale zazvonil dole."
„Sakra!" nadával Seidelmann.
„Jestli se zastaví u Pauly a bude vyzvídat, všechno se dozví!"
„Ptal se mě, jak dlouho u vás sloužím."

„Tys mu to řekla?"
„Ano."
„Taková neopatrnost! Pak tady jeho dcera nemohla pracovat jako služebná! Běž rychle dolů a řekni Paule, aby něco nevyžvanila!" Dívka si pospíšila vyplnit rozkaz. Petermann skutečně zazvonil. Otevřela mu dívka, která byla téměř polonahá.
„Co si přejete?" zeptala se.
„Tebe!" odpověděl, věrný roli, kterou hodlal hrát.
„Chcete do salonu?"
„Ne, chtěl bych vypít láhev vína jen s tebou!"
„Tak pojďme do mého pokoje!" Právě to chtěl. Pouze podobným přepadem mohl zjistit vše, co chtěl vědět. Navíc tušil, že shora přijde varování. Tomu chtěl předejít. Byl zaveden do malého pokojíku. Dívka donesla víno a posadila se vedle něho.
„Zřejmě jste u nás ještě nebyl?" ptala se.
„Ale ano!"
„Ještě jsem vás neviděla."
„Nikdy nechodím do salonu."
„Kterou z mých kamarádek jste navštívil?"
„Valesku Petermannovou."
„Ach, tu? Ona vám řekla své skutečné jméno? My jí říkaly Wally. Moc se divím, že vás k sobě pustila."
„Proč?"
„Protože nikdy nepromluvila s hosty."
„Já jsem byl výjimkou."
„O tom nic nevím. Zvláštní! Kvůli tomu přece musela pryč. Byla hrozně hloupá." V tom okamžiku někdo zaklepal na dveře. Dívka otevřela a vyšla ven. Tam stála její paní a tiše vyzvídala:
„Ptal se ten chlap po Valesce?"
„Ano."
„Tys o ní mluvila?"
„Ano."
„Ó běda! Grohová právě poslala služku, aby nás varovala. Je to její otec. Udělala jsi tu největší hloupost pod sluncem!"
„Uvidím, zda to dokážu napravit."
„Jak?"
„Budu tvrdit, že jsem si spletla jméno. Žádná Petermanno-vá tady nikdy nebyla."
„Dobrá! To je jediné, co můžeš říct."
„Stejně to ale nepomůže!" Obě od sebe zděšeně odskočily. Slova totiž zvolal Peter-mann, který tiše otevřel dveře a slyšel poslední část rozhovoru.
„Ano," opakoval,
„stejně to nepomůže, protože vím vše, co potřebuji. Takže má dcera sloužila u paní Grohové, ale tady pracovala! Jak se zdá, chtěly jste ji násilím donutit k poslušnosti. Najdu ji a na vše se jí zeptám. Běda vám, dozvím-li se něco, co by mne přinutilo k udání. Na stole jsou peníze za víno. Můžete si je vypít samy!" Odešel a zanechal obě dvě zdrcené ženy mezi dveřmi. O okamžik později se Seidelmann s přítelkyní dozvěděli, že je vše prozrazeno. Ulekli se.
„Co budeme dělat?" zeptala se představená sester blaženosti.
„Třeba půjde rovnou na policii!"
„Ne, to mu nepomůže. Nejdřív bude chtít mluvit s dcerou."
„Taky si myslím. Kde v Rollenburgu bydlí? Už jsem to zapomněl."
„Je u Melitty."
„Ach, u ní je také Bertramová. To je hloupé!"
„Musíš hned za ní!"
„Nehodí se mi to."
„Je to nutné! Kdy jede vlak?"
„Dneska jede už jenom jeden, takže se s tím chlapem určitě setkám. Hned pozná, co chci udělat."
„Nedá se tomu zabránit?"
„Sotva. Vlak odjíždí v pět hodin — ach, sakra, teď mě něco napadlo. Byla by ještě jedna možnost, třebaže zdlouhavější."
„Jaká?"
„Nepojedu přímo, stejně bych musel čekat až do pěti — vezmu to oklikou přes okresní město. Vyjedu už za hodinu a přijedu do Rollenburgu z druhé strany. Budu tam mnohem dřív než Petermann."
„To je nápad! Pospěš si! Hrozí nám nebezpečí."
„Raději hned vyrazím, milá Adelheid. Musíš oželet naše obvyklé rozloučení."
„Dobrá, dobrá! Hlavně si pospěš!" Vyběhl z domu, drožkou dojel domů. Brzy do ní opět nastoupil a zamířil k nádraží, kam dorazil právě včas, aby si koupil lístek a nastoupil do vozu. Jeho propočet byl správný, pouze nebral v úvahu jistou malou náhodu. Vlak měl totiž čtvrthodinu zpoždění, čímž zmeškal přípoj do Rollenburgu. Seidelmann se nyní k nesmírné zlosti dozvěděl, že dorazí do Rollenburgu dlouho po Petermannovi.
Když se Heilmann rozloučil na nádraží s Petermannem, odebral se ihned na policii, aby splnil povinnost a nahlásil se.

Na přihlašovacím úřadě zapsali jeho jméno, ale tím to nekončilo. Poté byl předveden před policejního komisaře, který jej chvíli ostře pozoroval. Pak vybafl otázku:
„Víte, že budete pod policejním dohledem?"
„Bohužel."
„Existuje několik tříd tohoto dozoru. Vy jste byl umístěn do poslední, třetí."
„To znamená, nejostřejší?"
„Ano. Víte, co z toho vyplývá?"
„Ne. Ještě nikdy jsem netrpěl dozorem policie. Snad budete té dobroty a prozradíte mi to." Mluvil klidným, uctivým tónem. Komisař si jej ještě jednou pečlivě prohlédl, pokýval hlavou a řekl:
„Kvůli tomu jste vlastně tady. Vůbec mi nepřipadáte jako sprostý a nebezpečný člověk. Ale ve vězení jste se nechoval ke spokojenosti nadřízených, jinak byste nebyl tolikrát disciplinárně trestán."
„To musím bohužel přiznat."
„Proto tato přísná policejní opatření. Sestávají z následujícího: nesmíte navštěvovat výčepy — — —"
„To už mi zakazují mé poměry — nemám na to peníze."
„Dál nesmíte opustit město. Pokud byste chtěl odjet, musíte se na mne obrátit o dovolení."
„Takže jsem vězněm? Ne snad v cele, ale pouze v oblasti města."
„Máte pravdu. Kdybych vám dovolil odjet, musíte se vrátit v udaném čase — a na minutu přesně se budete hlásit v mé kanceláři."
„To je přísné, skutečně přísné, pane komisaři!"
„Ale předepsané zákonem."
„Co když mne obchod nebo práce donutí k cestování?"
„No nebudu nesvolný, ale budu vyžadovat přesnost. Také musíte předem hlásit každou změnu bydliště. A nakonec, musíte uctivě a pravdivě zodpovědět všechny otázky, které vám případně položí mí podřízení."
„Smím vědět, jak časté tyto otázky budou?"
„Jistě. Zpočátku budete téměř denně navštěvován policistou."
„V mém bytě?"
„V bytě nebo v zaměstnání."
„Kdo by mi za takových poměrů nabídl byt nebo práci?!"
„To je vaše věc. Kromě toho, nejpozději v deset hodin večer musíte uléhat do postele. Je nutné, abych vás ukázal svým lidem, takže si vás tady na krátký čas ponechám. Za čtvrt hodiny se sejde polovina mých mužů k hlášení. Přitom vás představím. Zítra se dostavíte ve stejnou dobu, abych vás ukázal ostatním." Oči ubohého vazače knih potemněly. Pouze s námahou zadržel slzy.
„Pane komisaři," řekl,
„připadám si jako náčelník lupičů. Taková přísnost člověka zamrzí." V inteligentní tváři úředníka se objevila jistá účast.
„Z povinnosti jsem vám oznámil, jaké jsou podmínky dozoru a co vás očekává. Jinak si buďte jist, že nechci nikomu ztěžovat život. Držte se, bude to jen k vašemu dobru. Jakmile zjistím, že vám mohu důvěřovat, ani nezpozorujete, že jste pod dozorem."
„Děkuji za vaši útěchu! Jistě nenajdete důvod považovat mne za špatného člověka."
„To si přeju i já. Kde bydlíte?"
„To ještě nevím. Nejdřív si chci najít práci. Není však vyloučeno, že už dnes, prvního dne, budu donucen nesplnit vaše příkazy."
„Jak to?"
„Pokud nenajdu práci a byt, budu muset zůstat v noclehárně. Ta je zároveň výčepem — tudíž mně zakázaná."
„Nu, u noclehárny udělám výjimku, ale snažte se, můj milý, co nejdřív sehnat jiné ubytování. Nemáte příbuzné?" Ne "
„rxe.
„Nebo známé, kteří by se vás ujali?"
„Taky ne. Mám akorát starého kmotra, jediného člověka, od něhož bych snad mohl očekávat trochu účasti."
„Tak se na něho obraťte. Prozatím jsme hotovi. Jděte ven do čekárny, kde počkáte na hlášení." Heilmann poslechl. Celou hodinu seděl pod dozorem čet-níka, než byl přiveden do sálu, kde byl představen shromážděným policistům. Ti si jej pozorně prohlédli, aby si zapamatovali jeho tvář, postavu, prostě vše. — Poté byl pro dnešek propuštěn. Vyšel z budovy a hluboce se nadechl. Měl pocit, jako by se právě probudil z děsivého snu, jako by ze sebe setřásl ošklivou noční můru.
„Co dělat? Kam se obrátit?" Rozhodl se, že navštíví starého kmotra. Byl to sice právě jeho syn, kdo jej přivedl do neštěstí, ale za to přece starý otec nemohl. Věděl, kde kmotr bydlí. I on byl vazačem knih — snad by mu mohl sehnat práci. Urazil zhruba polovinu cesty, když zamyšleně zastavil. Vzpomněl si na milou. Neměl by jít raději za ní? Kde by ji ale našel? Sloužila u jedné paní, ale už dávno mohla místo opustit. Raději pokračoval v cestě. Domek starého kmotra stál na předměstí. Jeho syn byl jeho sokem i druhem — snad! Nedokázal domyslet do konce, přidal do kroku. Záhy našel domek. Dveře byly otevřené. Vstoupil. Ve stejném okamžiku vešla do domku zadními dveřmi mladá žena. Oba na sebe pohlédli, oba se zarazili — oba ze sebe vyrazili výkřik překvapení, snad i úleku.
„Wilhelme!" zvolala.
„Anně!" vykřikl.
„Ty jsi tady?" divila se.
„Co tady děláš?"
„Na to bych se raději zeptal já tebe, Anně. Co v tomhle domě pohledáváš?" Chvíli rozpačitě hleděla do země. Pak

zvedla zrak a tvrdým, vyčítavým hlasem se zeptala:
„Nevíš?" Ne "
„Myslela jsem, že tě to napadne." Vtom jej něco napadlo. Unaveně, velice unaveně se opřel o zeď.
„Vdala ses?" ptal se.
„Ano."
„Bože! Jak jsi mi to mohla udělat, Anně!" Přistoupila k němu o krok a opáčila:
„Ne, jak jsi to mohl udělat ty mně?"
„Co?"
„Přece víš!"
„Nic nevím! Přece jsem ti nic neudělal!"
„Ne? Ach, ještě můžeš takhle mluvit?"
„Ano, můžu. Co vlastně myslíš?"
„Myslím — krádež!" vyrazila. Vztáhl ruce k srdci.
„Krádež!" mumlal.
„Krádež! Ach, Bože! Takže ty také, Anně! Skutečně věříš, že jsem to udělal?"
„A kdo jiný?"
„Nikdo jiný než tvůj - ach, Bože - tvůj muž!"
„To jsi tvrdil už tenkrát; bylo to od tebe velice hanebné a sprosté! Peníze přece našli v tvém šuplíku! Můžeš to popírat?"
„Ne. Přesto jsem to neudělal."
„To ti nikdo neuvěří!"
„Ani ty?"
„Ne."
„Takže mé tušení a obavy se splnily! O Anně, Anně, ani nevíš, jak jsem teď nešťastný!"
„Za to si můžeš sám! Kdy tě pustili?"
„Dneska ráno."
„Kde budeš bydlet?"
„Ještě nevím."
„Kde budeš pracovat?"
„Také nevím. Chtěl jsem mluvit s kmotrem a setkám se — setkám se s tebou!"
„S kmotrem? On ti přece nepomůže!"
„Proč?"
„Protože předal obchod mému muži."
„Ach tak! Pak zaručeně žádnou práci nedostanu!"
„Ne, to rozhodně ne. Manžel je na tebe velmi rozzloben, protože jsi na něho tenkrát svaloval vinu. Ještě štěstí, že zrovna není doma, jinak by tě asi zabil. Udělej to pro mne a odejdi!"
„Ano, půjdu, Anně, aby ses kvůli mně nemusela hádat. Cítím se, jako bych zemřel. Jdu! Pozdravuj kmotra!" Zamračila se.
„Toho?" zvolala.
„Nemluvím s ním!"
„Ne? Proč?"
„Kdo by dokázal s takovým starochem vydržet! Nejlepší by bylo, kdyby ho Bůh k sobě povolal."
„Jak můžeš takhle mluvit?!"
„To nepochopíš! Od chvíle, kdy jsem se vdala, koření můj život, až to není hezké. Ale záhy přišel trest — ranila ho mrtvice." Heilmann nevěřil svým uším. To byla dívka, kterou tolik miloval? Je možné, že věnoval své srdce tak bezcitné duši?
„Ranila ho mrtvice?" opakoval tiše.
„Kdy?"
„Před šesti týdny. Ochrnul."
„Bože! Jak je mi toho dobrého muže líto!"
„Dobrého? Je to pravý drak! Jen ho lituj! Kolikrát jsme se s ním museli dohadovat, než nám přenechal obchod a domeček! Teď leží jak lazar, nemůže se pohnout, dokonce se sám ani nenají!"
„Kde tedy je?"
„Nahoře v podkroví."
„V takové zimě?!"
„Nemáme ho náhodou vzít do světnice? Ne, tomu nemůžeš rozumět. Jdi už, jdi! Manžel by se mohl vrátit — pak za nic neručím!"
„Ano, půjdu! Žij blaze, Anně! Bůh ti odpustí, jako ti odpouštím já." Neodpověděla. Odvrátil se a odešel. Po několika krocích ale zastavil.
„Ranila ho mrtvice — dobrého starce — leží tam nahoře v podkroví! Ne, je to má povinnost! Musím se za ním podívat!" Vrátil se zpět. Dveře byly dosud otevřené, ale žena byla pryč. Zřejmě vstoupila do světnice. Vystoupil po schodech a stoupal po úzkých schůdcích na půdu. Pod střechou stála postel, na níž ležel nemocný. Hadry, které jej zakrývaly, nebylo možné považovat za pokrývky. Porušeným zdivem sem vnikal sníh a ležel zde na půl lokte vysoko. Otřesný pohled! Nemocný se nemohl pohybovat, mluvil jen pomalu a s námahou. Vypadal jako mrtvola: rozcuchané šedé vlasy,

tváře hluboce propadlé. Když starý spatřil přicházejícího, přelétl přes jeho tvář stín radosti.
„Wilhelme!" vyrazil ze sebe.
„Kmotře, milý kmotře! Jak to vypadáte!" S těmito slovy přiskočil k posteli a uchopil starce za ruce. Byly těžké a ledové. Nemocnému vstoupily slzy do očí. Nebyl schopen si je utřít.
„Raději bych byl mrtvý!" šeptal.
„Nikdo se o vás nestará?"
„Nikdo! Dům je jejich, mají co chtěli: teď můžu umřít a shnít!"
„Byl tady lékař?"
„Dvakrát. Řekl, že nemůže nic dělat."
„Vždyť potřebujete teplejší postel!"
„Žádnou mi nedali."
„Co jídlo a pití----------?"
„Mám hlad, Wilhelme, hrozný hlad!"
„Bože, nedávají vám dostatek?"
„Ani polovinu z toho."
„Půjdu dolů a promluvím s Anně i s vaším synem. Budou muset----------!"
„Ne, ne! Proboha, to ne! Později by to bylo ještě horší! Vím, že umřu, a chtěl bych mít v posledních dnech klid. Ale než umřu, chtěl bych — — —" Rozvzlykal se a odmlčel se. Nemluvil plynule, nýbrž trhaně, těžkým jazykem. Heilmann vytáhl kapesník a otíraje starému slzy se zeptal:
„Co byste chtěl? Povězte mi to."
„Aspoň jedinkrát bych se rád dosyta najedl."
„Ó Bože! Jíst skutečně potřebujete. Hned běžím."
„Zadrž! Kam chceš jít?"
„K pekaři a řezníkovi. Něco vám přinesu."
„Máš peníze?"
„Ano."
„Myslel jsem, že když přicházíš z — z — — —" To slovo mu nechtělo přes rty.
„Z vězení? Ano, odtamtud sice přicházím, ale mám pár guldenů. Na několik housek a pořádnou uzenku to vystačí."
„Ty můj dobráčku! Nenech se ale vidět!"
„Nebojte, dám si pozor." Vzdálil se. Nemocný upíral hladový pohled ke dveřím, dokud opět nezaslechl kroky. Heilmann se vracel.
„Nikdo tě neviděl?" ptal se kmotr ustaraně.
„Ne. Dal jsem si pozor. Tady máte uzenku, milý kmotře, a taky i pár housek. Přinesl jsem i několik kousků koláče. A taky — mrznete, protože se tu nedá topit — takže tady vám nesu pár douškú pálenky, pro kterou jsem zaběhl k hokynáři. Myslím, že vás to alespoň trošku zahřeje."
„Ach, ty dobráčku! Přicházíš z vězení, ale chováš se lip než můj vlastní syn!" Heilmann zpozoroval, s jakou lačností lpějí oči nemocného na přineseném jídle, a proto ho vybídl:
„Pojďte, dám vám najíst!" Začal starého krmit. Ten hltavě polykal sousto za soustem. Snědl všechno, dokonce vypil pálenku do posledního douška. Nakonec ze sebe vyrazil povzdech uspokojení a mínil se slzami v očích:
„Bůh mi to odpusť, ale už sem nesmíš přijít! — Ach, kdybych měl častěji příležitost k podobné hostině! Hlad tak bolí!"
„Nemáte peníze?"
„Ani krejcar."
„Nu, i kdybyste je měl, není tu nikdo, koho byste si mohl poslat pro jídlo."
„Občas se tady nahoře zastaví mladík od lidí, kteří žijou v zadní místnosti. Mohl by mi tam zajít."
„Když je to tak, něco vám tady nechám."
„Co? Peníze?"
„Ano."
„Máš jich snad tolik?"
„Moc toho není. Dostal jsem darem deset guldenů. Z nich jsem zaplatil jízdenku a jiné maličkosti. Zbylo mi pět guldenů ------dva z nich vám tady nechám."
„Wilhelme, vždyť je potřebuješ sám! Máš práci?" Ne "
„A taky těžko nějakou seženeš. Nemůžu tvoje peníze přijmout!"
„Dávám je rád."
„To vím. — Poslyš, něco ti řeknu: vezmi z poličky krabici od doutníků a přines ji sem!" V krabičce ležely staré kapesní hodinky a ještě starší zpěvník.
„To je všechno, co mám," vzdychl starý.
„Prohlédni si pořádně hodinky. Jakou asi mají cenu?" Wilhelm se na ně zadíval a prohlásil:
„Jsou to staré hodinky, ohmatané a vyběhané. Myslím, že nemají velkou cenu."
„Snad dva guldeny?"
„Možná."
„Prodám ti je. Nech si je za dva guldeny, které mi chceš darovat."
„Kmotře!" Cct'>"
„wu.
„Přece jsem vám ty peníze daroval!"

„Sám jsi chudý jako myš a práci jen tak nedostaneš. Potřebuješ peníze víc než já."
„Přesto by mě velice bolelo, kdybych si měl vzít vaše hodinky."
„Bereš je v božím jménu — jinak tvé peníze nepřijmu. Považuj je za své!"
„A váš syn?"
„Co může namítat, když prodávám svoje hodinky?" Heilmann se bránil ze všech sil, ale starý nepovolil. Mluvení jej však velice namáhalo; Heilmann řekl, aby jej této námahy ušetřil:
„Dobrá, přijímám. Peníze tedy leží zde."
„Radím ti, abys hodinky brzy prodal. Musíš dostat zpět peníze. Slíbíš mi to?"
„Ano."
„Uděláš to ještě dnes?"
„Ještě dnes."
„Nyní jsem klidný. Pokud dostaneš dva guldeny, nebudeš tratit."
„Doufám." Přes toto přitakání byl přesvědčen, že za ně nestrží víc jak gulden.
„Ulož peníze místo hodinek do krabice od doutníků," prosil starý.
„Ještě bych chtěl — — máš dost času, Wilhel-me?"
„Ano, milý kmotře."
„Uděláš mi něco k vůli?"
„Jistě, pokud to dokážu."
„Nikdo se o mne ani trochu nestará. Už se neuzdravím a — a — — otevřel bys zpěvník?"
„Mám vám něco přečíst?"
„Ano. Najdeš verš, který začíná: s večerem se změnit může...?"
„Podívám se." Otevřel zpěvník v místech, kde byly písně za mrtvé a řekl:
„Tady to je; našel jsem ho."
„Přečti ho, milý Wilhelme!" Hlas nemocného byl najednou tišší, přes jeho tvář se rozprostřel obraz pohnutého milosrdenství. Heilmann četl:
„večerem se změnit múze ! vše, co platilo přes den. .Jednu nohu mám volnou, ale druhou již v hrobě jsem. ,:i Jen malý krůček všechno změní, S udělám ho, stanu se červů krmí." < Zarazil se. Starý vazač knih se tiše usmál a prosil:
„Ještě jeden veršík, alespoň jeden!" Heilmann pokračoval: .
„Dostane-li ránu srdce mé, otevři rychle brány nebes, zkrať mou bolest, umírání, pak k sobě mne povznes! Loučení nebude zlé, budu žít v blaženosti Tvé!" Přednášející zvedl pohled od knihy a obrátil jej k nemocnému, který měl zavřené oči. Jeho rty se tiše pohybovaly, jakoby v modlitbě. Po chvíli zaznělo tiše:
„Už je konec mého žití!" Heilmann vyhledal tuto píseň a četl:
„ Už je konec mého žití, vezmi ho zpět, kdos mi ho dal, a přiveď mé v lepší bytí, světlo života už jsi mi vzal. Spěchám k Tobě s jedním přáním, být s Tebou, s mým Pánem, je konec s bídou, se strádáním, rozloučím se dnešním ránem." Četl verše tichým, klidným hlasem. Starý se nehýbal. Heilmann chvíli mlčky čekal, pak se shýbl nad starého kmotra — a naslouchal.
„Spí," zašeptal.
„Dech je tichý, sotva znatelný. Pořádně se najedl a teď může klidně spát. Tady už jsem zbytečný, jenom bych ho rušil. Raději půjdu. Zítra se tady můžu zase zastavit." Položil zpěvník zpět do krabice. Přitom padl jeho pohled na peníze — hned si vzpomněl na hodinky.
„Co s nimi?" ptal se sám sebe.
„Mám je uložit zpět, nebo je mám vzít s sebou? Nyní jsou moje. Když si je nevezmu, bude se zlobit. Vždyť je mohu prodat a přinést peníze. Ano, raději si je vezmu!" Tiše se plížil po schodech dolů. Právě chtěl projít domovní chodbou, když se otevřely dveře a objevila se jeho bývalá milá. Sotva ho spatřila, zavřela polekaně dveře.
„Proboha!" šeptala.
„Už jsi zase tady?!"
„Ještě jsem neodešel," odvětil.
„Viděla jsem tě odcházet!"
„Akorát ven před dveře. Tam jsem si vzpomněl na kmotra. Vrátil jsem se a šel jsem za ním nahoru."
„Tiše, tiše! Muž je už doma. Co jsi chtěl nahoře?" Dostal vztek. Odpověděl:
„Bylo by lepší, kdybyste tam něco chtěli i vy! Vždyť starý kmotr zemře hlady nebo tam shnije zaživa!" Zrudla.
„Co tě to napadá?!" vydechla podrážděně.
„Kriminálníci jsou ti praví, kteří mne mohou poučovat! Seber se a zmiz, jinak zavolám muže!" Vběhla rychle zpět do místnosti, také on se vzdálil. Celý zbytek dne strávil hledáním práce, ale jeho veškeré snahy a prosby vyzněly naplano. Nikdo nechtěl zaměstnat bývalého vězně, který navíc byl pod policejním dohledem. Unavený a duševně vyčerpaný muž vyhledal noclehárnu, aby se vyspal na nedostatečném slamníku.
Stejného večera zasedl mladý vazač knih s ženou k večeři. Tu si mladý vzpomněl na starého otce.
„Byla jsi u něho nahoře?" vyzvídal. Ne." "Nevolal tě?"
„Nic jsem neslyšela."
„Kéž už by ho odnesla zubatá! Přesto mu tam odnes talíř polívky!"
„Já? Teď večer mám jít nahoru za starým? Na to zapomeň! Nemám ho náhodou ještě krmit? Co je mi po něm! Jdi si tam sám!" Rozzlobeně jí odporoval, ale bez výsledku. Nakonec se vztekem zapálil lampu, vzal starý hrnek s několika lžícemi polévky a vystoupil po schodech. Nahoře vládlo ticho.
„Otče!" zvolal. Žádná odpověď.

„Otče!" Stejné ticho. Přistoupil k posteli a posvítil starému do tváře, která byla pokryta dětsky líbezným úsměvem------ale také mrtvolnou šedí.
„Sakra! Nakonec je opravdu mrtvěj!" Odložil hrnek a dotkl se otce rukama.
„Vida! Je mrtvěj, úplně tuhej! Musí takhle ležet už delší dobu, protože je naprosto studenej. Musím skočit pro ženu!" Přitom zavadil pohledem o doutníkovou krabici.
„To je celý dědictví! Zpěvník a starý hodiny. Ale ty bych mohl — — hrome!" Vytáhl totiž zpěvník a teď překvapeně zíral do krabice.
„Dva guldeny! Ten starej podvodník měl ještě peníze! Hned je schovám. Stará přece nemusí o všem vědět. Použiju je na skat a na pivo." Zastrčil peníze do kapsy a hledal dál.
„Sakra, hodiny jsou fuč! Kam zmizely? Musím se zeptat ženy; snad o nich ví." Sestoupil dolů. Anně si hned všimla, že nenese hrnek.
„Tys nechal nádobí nahoře?" divila se.
„Přesně tak. Polívku už nepotřeboval — a taky už ji potřebovat nebude."
„Cože?!" zvolala vesele.
„Je snad mrtev?"
„Jo. Umřel v klidu."
„Díky Bohu!"
„Jo, díky Bohu! Konečně jsme jedinými pány tohohle domu! Ale — neříkal ti snad něco o hodinkách?" Ne " „i>c.
„Ležely v krabici od doutníků."
„Se zpěvníkem. Co je s nimi?"
„Nejsou tam."
„To není možné! Musí tam být. Starý byl mrzák, nemohl je odnést."
„Přesto zmizely. Pojď, podíváme se po nich!"
„Chceš je hledat? Mám jít snad nahoru? Na půdu? K mrtvole? Teď, potmě? To mě ani nenapadne!"
„Půjdeš se mnou!"
„Ne! Mám strach!"
„Nesmysl! Mrtvola ti nic neudělá. Kromě toho, nemůžeme ho tam takhle nechat ležet."
„Proč ne?"
„Musíme ohlásit, že umřel. Zavoláme tesaře, aby mu vzal míru na rakev. Taky musíme zavolat mrtvolkářku a hrobní-ka. Kdyby ho viděli v takový posteli a v tyhle špíně, dali by nás do řečí. Schováme hadry, na kterých dosud ležel, a trochu tady uklidíme. Je to nutný."
„Hm! Snad máš pravdu."
„Jistěže. Pojď!" Třebaže se žena bránila, vystoupili nahoru a odložili mrtvolu stranou, aby mohli ustlat postel. Po nějaké době uložili mrtvého zpět. Když s tím byli hotovi, začal muž opět hledat hodinky, samozřejmě bezvýsledně.
„To je divný, moc divný!" pravil.
„Vím jistě, že tu ještě včera byly."
„Já taky. Měla jsem je natáhnout a pověsit tady na hřebík v trámu, aby viděl kolik je hodin. Neměla jsem ale chuť poslouchat jeho rozmary."
„Pak tady někdo musel bejt!"
„Někdo z domácích?"
„Ti by s takovejma hodinkama neudělali žádný štěstí."
„A kdo jiný?"
„Těžko říct, jakej lump sem vlezl. Jsou tady všelijaký žebráci a dráteníci, který se — — co se děje? Proč křičíš?" Přerušila jej totiž výkřikem.
„Snad vím, co to bylo za holomka!" odvětila.
„Tak? Kdo tedy?"
„Heilmann."
„Heilmann? Cože? Ten přece sedí!"
„Ne; už ho pustili."
„Hrome! Byl tady?"
„Ano."
„A tys mi nic neřekla?! Ženská! Tvůj bejvalej nápadník sem dolejzá?! Vymlátím ti kosti z těla! Koukej vybalit, co tady pohledával!"
„No, jen se nečerti! Snad mě znáš natolik, abys mě nedával dohromady s kriminálníkem!"
„Ale byl tady!"
„Zvala jsem ho snad?"
„To by ještě chybělo! Co tu pohledával?"
„Dneska ho pustili, a proto se přišel podívat za starým kmotrem. Myslel, že mu dosud patří obchod, a chtěl ho požádat o práci."
„Hned bych mu to vytloukl z hlavy!"
„To jsem mu taky řekla."
„Mně jsi však neřekla nic!"
„Nebyl jsi doma, a když jsi konečně přišel, měl jsi tak špatnou náladu, že jsem s tím chtěla počkat až do zítřka. Poslala jsem ho pryč, on poslechl. Myslela jsem, že se nevrátí, ale později jsem ho zase potkala na chodbě."

„Sakra!"
„Ptala jsem se ho, co tu ještě pohledává. Řekl, že byl nahoře u starého, a choval se tak hrubě!"
„Hrubě? Jak to?"
„Tvrdil, že dědka necháme umřít hlady a shnít; prý se o něj máme lip starat."
„Drzoun! Byl tedy nahoře?"
„Ano."
„Bez našeho souhlasu?! Nebo jsi mu to dovolila?"
„To by mě ani nenapadlo!"
„Takže se sem vplížil tajně!"
„A stejně tajně se chtěl odplížit. Poznala jsem, jak se vylekal, že jsem ho přistihla."
„Hodinky zmizely — sakra, nebyl to nikdo jinej než on! Mám ho udat?"
„Dělej, co myslíš."
„Mohla bys mi poradit, ne?"
„Hodinky byly bezcenné; ale namíchl mě, když říkal, že dědka necháme umřít hlady a shnít!"
„Bude za to pykat. Aspoň vidíš, že jsme udělali dobře, když jsme upravili postel. Půjdu na policii a nechám ho zatknout." Neodporovala, a tak se vydal na stanici. O nalezených penězích se ani nezmínil.
Heilmann zatím seděl v noclehárně. Za několik krejcarů si koupil brambory a slanečka a právě večeřel, když vstoupili dva četníci. — Ti se rozhlédli po místnosti plné řemeslníků, zpozorovali ho a přistoupili k němu.
„Neviděli jsme se už?" otázal se jeden z nich.
„Pravděpodobně ano," odtušil mladík uctivě, avšak lhostejně.
„Aspoň víte, kdo jsem." Věřil, že se jedná pouze o běžnou kontrolu policejního dozoru.
„Jmenujete se Heilmann a jste vazačem knih?"
„Ano."
„Chcete tady dnes spát?"
„Ano."
„Kde máte své věci a zavazadla?"
„Žádné nemám. Všechen majetek mám v kapsách."
„Rádi bychom to viděli." To nečekal.
„Ale pánové," prohlásil,
„sahají vaše pravomoce tak daleko?"
„Sami víme nejlépe, kam až smíme jít!"
„Můžete mne prohledat?"
„Jistěže."
„Domníváte se, že hned po propuštění z vězení budu krást?"
„Uvidíme, zda jsou naše domněnky opodstatněné. Vyprázdněte kapsy!" Viděl, že musí uposlechnout. Zvědavci se shlukli kolem stolu, což ho nesmírně ponižovalo. Nejraději by plakal vzteky, ale musel se spokojit se slovy:
„Nezbývá mi než vyhovět, ale brzy se budu informovat, zda jste nezašli příliš daleko!"
„Jak je vám libo, ale nejdřív poslechněte!"
„Všechno je tady!" Vytáhl pár maličkostí, jež měl po kapsách, a položil je před sebe na stůl. Hodinky byly mezi tím. Četníci si vyměnili významný pohled, pak jeden z nich nařídil:
„To stačí! Můžete to opět schovat!" Poslechl a zeptal se téměř výsměšně:
„Můžu pokračovat v jídle?"
„Ne. Půjdete s námi!"
„S vámi? Pročpak?"
„Abyste se informoval, jestli jsme nezašli příliš daleko."
„To mohu udělat i zítra."
„Trváme na tom, abyste šel hned! Půjdete s námi!" Zbledl.
„Slyšel jsem dobře? Snad mne nechcete zatknout?!"
„Chceme!"
„Proč?"
„Uvidíte. Takže kupředu!"
„Bože! Nechápu, proč mě zatýkáte! Nic jsem neudělal. Souvisí to snad s tím, že musím trpět policejním dohledem?"
„Ne. Přišlo na vás udání."
„Jaké?"
„To se včas dozvíte."
„Dobrá, jsem klidný. Neudělal jsem nic špatného a klidně s vámi mohu jít. Pojďme, pánové, jsem přesvědčen, že se jedná o omyl." Vzali jej mezi sebe a vedli jej pryč. V policejní budově jej zavedli do stejné místnosti, v níž dnes mluvil s komisařem. Tento zde dosud seděl, třebaže už měl dávno po pracovní době. Heilmann ho slušně pozdravil, ale komisař tomu nevěnoval pozornost. Obrátil se rovnou na četníka:
„Našli?"
„Ano." Pokynul oběma, že mohou jít. Poté se obrátil k vazači knih, chvíli ho temně pozoroval, pokýval hlavou, potom spustil:
„Mnozí lidé se chovají skutečně nepochopitelně! Člověk nemůže nikomu věřit! Jak je to dlouho, co jste se tu dušoval, že budu spokojen?"

„Byl jsem zde dnes ráno, pane komisaři."«
„No právě! A teď? Myslíte si, že mám důvody ke spokojenosti?"
„Neudělal jsem nic, s čím byste mohl být nespokojen."
„Ach, opravdu?"
„Jistě!"
„Dobrá! Vyprázdněte kapsy!" Heilmann poslechl. Komisař si prohlédl jednotlivé předměty, potom zazvonil. Na toto znamení vstoupil muž, jehož by zde Heilmann nikdy nečekal — jeho sok a úhlavní nepřítel.
„Přistupte sem," požádal ho komisař,
„a prohlédněte si tyto hodinky! Jsou vaše?" Muž hodil očima po hodinkách a zvolal:
„Ano, to jsou ony!"
„Můžete to odpřisáhnout?"
„Jasně!" Nyní Heilmann začal tušit, oč se jedná.
„Vlastně není zapotřebí," mínil,
„aby na to přísahal."
„Mlčte!" vyjel na něj komisař.
„Smíte mluvit pouze tehdy, budete-li tázán! A vy," otočil se na muže,
„vy jste ho u vás neviděl?"
„Ne."
„Mluvil ale s vaší ženou?"
„Dvakrát. Byl přej hodně polekanej, když ho načapala při odchodu."
„Dobrá! Nyní vy, Heilmanne! Komu patří tyto hodinky?"
„Mně."
„Po všem, co jste zde slyšel, nemůžete trvat na takových nehoráznostech!"
„Je to pravda!"
„Jak jste je tedy získal?"
„Koupil jsem je."
„Od koho?"
„Od svého kmotra, od otce tohoto muže."
„Kolik jste za ně zaplatil?"
„Dva guldeny."
„Pokud si myslíte, že uvěřím této výmluvě, velice se mýlíte!"
„Přesto bych pana komisaře poprosil, abych mu směl vyprávět, jak se vše seběhlo."
„Dobře, mluvte!" Heilmann mu řekl o dnešních zážitcích, dokonce se nezapomněl zmínit o neutěšeném stavu nemocného, aby vnesl světlo do nepříjemné události. Úředník jej klidně vyslechl — a nakonec prohlásil:
„Nezní to opravdu nevěrohodně, ale přesto nevím."
„Kmotr všechno dosvědčí."
„Bohužel ne, neboť mezitím zemřel."
„Mohu to odpřisáhnout!"
„Pochybuji, že by vám k tomu byla dána příležitost."
„Vždyť museli najít peníze za hodinky v krabici od doutníků!" Úředník se opět obrátil na syna zemřelého:
„Našli jste tam nějaké peníze?"
„Ani krejcar!"
„Uvažte dobře svá slova! Jste jediný, kdo může o této věci vypovídat, a proto mají vaše slova velkou váhu."
„Můžu na to přísahat!"
„Heilmannova slova jsou těžkým obviněním; nechal jste svého otce hladovět?"
„Lže a tupí mě!"
„Nenechali jste ho tedy ležet na shnilých hadrech?"
„Prosím, klidně si běžte prohlédnout jeho postel!"
„To samozřejmě uděláme. Také se zastavíme u pekaře, řezníka a hokynáře, jestli tam Heilmann byl."
„Potvrdí mou výpověď!" vpadl do toho mladík.
„To je možné, ale nelze vyloučit, že jste všechno nakoupil pro svou potřebu. Jediný, kdo by v tomto případě mohl svědčit, mezitím zemřel. Stojí zde proti sobě dvě výpovědi. Musím vás zajistit a předat vaši výpověď vyšetřujícímu soudci."
„Bože, chcete mne zavřít?!"
„Ano, neboť se může jednat o recidivu."
„Jsem nevinen!"
„To bude prokázáno až při vyšetřování. Kromě toho vás upozorňuji, že tyto hodinky jsou téměř bezcenné. Trest nemůže být příliš vysoký, proto byste se měl raději přiznat. Pokud vás ale uznají vinným, budete označen za recidivistu, a to vám přinese další rok navíc."
„Pane komisaři, mohu vás opětovně ujistit, že jsem nevinen. Budu-li odsouzen, přestanu věřit na spravedlnost našich soudů! Nevím, co si o tom mám myslet. Jako jediný jsem se choval vůči starému kmotrovi lidsky — a za to mi má být zaplaceno vězením? Ach — raději budu mlčet, protože čím víc jsem nešťastný, tím větší je radost člověka, kterému za to vše vděčím!"
„Jste-li skutečně nevinný, nemusíte si zoufat. Dostanete příležitost k obraně. Nyní vás nechám odvést a doufám, že se

klidně přizpůsobíte svému osudu, neboť odporem byste si jenom uškodil." Komisař zazvonil. Heilmann byl odveden do jedné z cel policejního vězení. Neužil si ani celý den konečně nabyté svobody.

KAPITOLA DRUHÁ Usilovné pátrání

Stejného dne se ještě pro někoho jiného otevřely dveře věznice — krátce po obědě byl totiž propuštěn po šestitýdenním vězení mladý mechanik Wilhelm Fels, milý Marie Ber-tramové. Vedl si velice dobře, takže si také brzy získal sympatie ředitele věznice. Když se ti dva spolu loučili, Fels se zeptal:
„Snad mi nyní, pane inspektore, dáte odpověď, kterou jste mi dosud odpíral. Proč jsem nesměl psát matce?"
„Vaše snaha by byla zbytečná, nedostal byste odpověď."
„Proč?"
„Vaše matka je nemocná."
„Bože! Je to nebezpečné?"
„Myslím, že ne. Raději jsem vám to ale zamlčel, abych vám neztížil pobyt ve vězení. Proto jsem tvrdil, zeje zakázáno psát dopisy."
„Co jí je?"
„Nemoc je spíš duševní než tělesná."
„Budu hádat. Pramení to ze smutku a z úleku. Stala se trudnomyslnou?"
„Tak nějak to bude, třebaže ne tak zlé, jak si asi představujete."
„Je doma?"
„Ne. Byla ubytována v okresním městě, kde se jí dostane péče, která by jí jinak chyběla."
„Musím hned za ní. Ještě bych měl jednu otázku: vůbec nikdo se na mě neptal?"
„Ale ano! Byl zde nějaký pan Bertram, který s vámi chtěl několikrát mluvit. Měli jsme však důvody v tomto přání mu nevyhovět."
„Jaké důvody, smím-li se zeptat?"
„Strach, abyste si nedělal zbytečné starosti."
„Zdá se, že o mne bylo pečováno víc, než mi mohlo být milé a užitečné." Úředník pokrčil rameny a odpověděl:
„Ani já nemohu jednat podle svého uvážení, nýbrž se musím řídit předepsanými instrukcemi. Nyní jste svobodný. Mohu vám snad nějak pomoci, pane Felsi?"
„Děkuji! Když jsem opět na svobodě, postavím se sám na vlastní nohy." Odešel a ihned se odebral do okresního domu. Třebaže byl zpraven o stavu matky, setkání bylo přece jen smutnější, než si představoval. Slepá jej nepoznala a nesmyslnými slovy lkala nad neštěstím, jehož si vlastně nebyla vědoma. Zůstal u ní delší dobu, ale poté mu nezbylo nic jiného, než se vzdálit s krvácejícím srdcem. Zamířil do Vodní ulice číslo. Vstoupil do přízemí, kde bydlel dřevorubec Schubert. Ten však nebyl doma, jeho noha se uzdravila natolik, že mohl opět nastoupit do práce. Alespoň že byla doma jeho žena, ochrnutá na rukou i nohou od neustálého praní prádla.
„Pane Fels!" zvolala, když ho spatřila.
„Je to možné? Jste opět na svobodě?"
„Dneska mě propustili," odpověděl.
„Přišel jsem, abych se něco dozvěděl."
„Ráda vám pomůžu."
„Víte o všem, co se tady dělo, paní Schubertová?"
„Myslím, že ano."
„Neočekávaně mě zavřeli; tuším, že se mezitím stalo mnoho smutného. Já ale o tom nic nevím, protože jsem se nesměl vrátit domů a taky později jsem byl zcela odříznutý od všech zpráv."
„Ó, Bože, stalo se toho opravdu moc, velice moc, ale bohužel skoro nic dobrého." Vyprávěla, on naslouchal — ale jeho klid byl pouze předstíraný. Jeho nitro se bolestně stahovalo. Když skončila, řekl:
„Je toho víc a horšího, než jsem očekával. Jedno mě ale těší, totiž to, že Roberta Bertrama osvobodili. Kde je teď?"
„Ach, on udělal velké štěstí. Zjistilo se, že je slavný básník, a ujal se ho jeden velký pán."
„Kdo?"
„Kníže Befour, který bydlí v Palácové ulici. Přišel ze země, kde bydlí Indiáni a Hotentoti, a je bezmezně bohatý."
„A Robertovy sestřičky?"
„Byly dány do sirotčince, ale teď bydlí u starých, dobrých lidí ve Vítězné ulici. Myslím, že se jmenují Brandtovi. Taky Robert tam bydlí. Kníže se o ně stará."
„Co Marie Bertramová?"
„Pokud vím, s nimi není."
„Kde tedy je?"
„Nevím. Uděláte nejlíp, když se obrátíte přímo na Brand-tovy. Ti vám vše řeknou."
„V jakém čísle bydlí?"
„Číslo neznám, akorát vím, že to je nejmenší domek ve Vítězné ulici. Jinak tam stojí samé paláce. Netroufají si o tom mluvit nahlas, ale říká se, že v tom měl ruce zbožný pan Seidelmann."
„Ať si na mě ten podvodník dá pozor! V ústech má zbožná slova, ale jinak se před ničím nezastaví." Rozloučil se a odešel do Vítězné ulice, kde snadno nalezl malý domek starých Brandtových rodičů. Dveře byly zamče- ne. Po zazvonění se však otevřely a objevila se dobrácká tvář hodné matky Brandtové.
„Bydlí tady pan Brandt?" otázal se.

„Ano. Vstupte, mladý pane!" Zavedla jej do malé místnosti, kde si hrály Bertramovy sestřičky. Ihned jej poznaly a s jásotem vyskočily.
„Ach, vy jste jejich známý?" divila se stará hajná.
„Ano. Jmenuji se Fels."
„Fels? Jste mechanik?"
„Ano."
„Pak vás tedy znám. Pan Bertram o vás dost často mluvil. Několikrát vás chtěl navštívit, ale bohužel ho vždycky odmítli."
„Je doma?"
„Ne; šel si zabruslit na zámecký rybník."
„Kdy se vrátí?"
„Před setměním jistě ne."
„Tak se po něm podívám."
„Nechtěl byste na něho raději počkat tady? Na rybníku je mnoho bruslařů, takže ho sotva najdete."
„Přesto se o to pokusím. Víte, kde bydlí jeho sestra Marie?" To mu leželo na srdci ze všeho nejvíc. Toužil opět spatřil milou.
„Ó, ta je ve velmi dobrých rukou. Pracuje v Pobřežní ulici u madam Grohové."
„Co je ta dáma zač?"
„Důchodkyně, která žije z úroků svého majetku. Každý ji zná jako slušnou, bohabojnou dámu."
„Navštívím ji."
„To bude marné. Pan Bertram už tam několikrát byl, ale nikdy ji nezastihl doma, protože odjela."
„Marii vzala s sebou?"
„Ano. Pan Bertram neviděl svou sestru od chvíle, kdy zemřel jeho otec." Fels cítil nepokoj, aniž by však uměl určit jeho důvod. Nenechal se zdržovat a vydal se na cestu k zámeckému rybníku. Zámecký rybník byl hojně navštěvovaným zábavným místem. V létě byl oživen nespočtem gondol a v zimě, když byl pokryt ledovým příkrovem, jezdili sem mladší lidé, dívky i chlapci, aby si zabruslili na sklovitě hladkém ledu. Na břehu stálo několik dobrých restaurací, kde našli zájemci po sportovním vyžití příjemné osvěžení. Paní Brandtová měla pravdu. Když se Fels dostal k rybníku, spatřil na ledě tolik bruslících, že začal pochybovat, zda přítele najde. Měl však štěstí. Právě dospěl ke břehu, když kolem projížděl mladík, v němž ihned poznal Bertrama.
„Roberte!" zvolal hlasitě. Volaný zakroužil kolem, jelikož ihned nemohl zastavit — a vrátil se k němu.
„Wilhelme!" zavolal poté, když rozeznal mladíka na břehu.
„Díky Bohu, že jsi tady!" Přišel až k němu, aby přítele co nejsrdečněji pozdravil.
„Byl jsem u tebe doma," pravil mechanik,
„ale nedokázal bych jen tak sedět a čekat, až přijdeš."
„Tomu věřím. Stalo se toho tolik, o čem je třeba vyprávět. Pojď, zajdeme do restaurace. Znám jednu malou, moc klidnou místnost, kde se můžeme nerušené bavit."
„Zdá se, že jsi tu doma."
„Jsem tady každý den. Těžce pracuji a bruslení je mým jediným koníčkem. Pojď!" Odložil brusle a zavedl mladíka do restaurace. Číšník se hluboce a uctivě uklonil, potom se rozběhl napřed, aby otevřel dveře malého salonku. Robert objednal punč a byl tak rychle a úslužně obsloužen, že Fels po číšníkově odchodu udiveně prohlásil: l
„Zdá se, že se z tebe stal vznešený pán!"
„Skoro tomu tak je! — Alespoň jsem všeobecně známou osobností."
„Jak je to možné?"
„Velice tomu napomohlo mé nevinné zajetí. Hlavní je, že mne považují za velmi významného básníka."
„Tebe?!"
„Ano. Divíš se?"
„Samozřejmě. Ty a básník?"
„Nikdy jsem o tom nemluvil, ale zveřejňoval jsem básně pod arabským pseudonymem hádží Omanah. Mé dílo mělo velký ohlas, nyní se chce každý stát přítelem velkého básníka, který si sám o sobě příliš nemyslí." Postupně přešli k událostem, jež se odehrály v době mechanikova pobytu ve vězení. Ze vzrušené debaty je vyrušil vstup cizího člověka, který je uctivě pozdravil a posadil se. Ihned se chopil novin a zahloubal se do jejich obsahu, takže se zdálo, že rozhovoru mladých mužů nevěnuje žádnou pozornost. A přece si nenechal ujít jediné slovíčko. Oba se bavili jen polohlasně. Došli právě k Marii Bertra-mové a Robert se zmínil o madam Grohové, u níž našla Marie zaměstnání. Tu se cizinec vytrhl od novin, položil je, pohlédl na oba ostrým zrakem a zeptal se uctivým hlasem:
„Promiňte, pánové, že se vměšuji do vašeho rozhovoru, ale nemluvili jste o jisté madam Grohové?"
„Jistě," přikývl Bertram.
„Nežije tato dáma v Pobřežní ulici?"
„Žije."
„Pak je mou povinností vyvést vás z jistého omylu. Nejdřív ale dovolte, abych se představil. Jmenuji se Ankerström, což je švédské jméno, jak jste si jistě všimli. Jsem Sved."
„Já se jmenuji Bertram, zde můj přítel se jmenuje Fels."
„Děkuji! Nikdy bych se nevnucoval, kdyby mne k tomu nepřinutily zvláštní souvislosti. Vy, pane Bertrame, se velmi podobáte jednomu pánovi, kterému jsem nesmírně zavázán a kterého před dvaceti lety potkalo neštěstí, že ztratil syna."

„Zemřel?"
„Ne, stalo se to jiným, docela nevysvětlitelným způsobem."
„Kde se to stalo?"
„V blízkosti tohoto hlavního města." Bertram zpozorněl. Měl dojem, jako by pro něho bylo navýsost důležité slyšet další. Proto se zeptal:
„Jak se to dítě ztratilo?"
„Panstvo se odebralo na několik dní do sousedního městečka. Na chlapce dohlížela jistá chůva, která však udělala nějakou chybu. Protože jí bylo vyhrožováno, zmizela, a s ní i dítě. Přes veškeré pátrání nebyly nalezeny žádné stopy."
„Takže pomsta?"
„Zřejmě ano. V této rodině je zvláštností mimořádná podobnost všech jejích členů, která se dědí z generace na generaci. Jakmile jsem vás spatřil, byly mi nápadné rysy vaší tváře. Člověk by si myslel, že musíte patřit k Holmstrómům."
„K Holmstrómům? Ach!"
„Je vám to jméno nápadné?"
„Alespoň jeho první písmeno."
„Proč?"
„Jsem totiž nalezenec." Ankerström překvapeně vyskočil.
„Nalezenec? Skutečně?" zvolal.
„Ano. To znamená, že jsem byl asi jako jednoroční chlapec předán do péče zdejšího nalezince."
„Zvláštní! Nemáte tušení, kdo by mohli být vaši rodiče?"
„Ne, ale zdá se, že patří mezi aristokracii."
„Z čeho tak usuzujete?"
„Měl jsem na krku zlatý řetízek a na něm srdíčko s vyrytými znaky R. v. H. Na přiloženém lístku bylo napsáno, že jsem pokřtěn jménem Robert."
„Pane, jsem skutečně překvapen! Také malý Holmström se jmenoval Robert." Mladému básníkovi vstoupila krev do tváře. — Měl nastat okamžik, v němž se zvedne opona?
„Jste si tím jist?" zeptal se.
„Ó, a jak! Jsem jedním z těch, kteří vás hledali, a snad konečně nastala chvíle, kdy jsem narazil na dávno ztracenou stopu. Už dlouhá léta stojím ve službách hraběcí rodiny Holmstrómů. Řekněte mi, jestli dosud máte zmíněný řetízek. Dobře jej znám."
„Jistě, mám jej připnutý k hodinkám."
„Ach! Mohl bych jej vidět?"
„Samozřejmě. Prosím, tady je!" Podal cizinci řetízek i s hodinkami. Ten si vše dobře prohlédl, pak pokýval hlavou a řekl:
„To není on."
„Písmena jsou přece stejná?"
„Ne tak docela. Mezi velkými písmeny by muselo stát místo u malé v. Řetízek mi navíc nepřipadá stejný, také srdce je odlišné, ačkoliv nemohu vyloučit jistou podobu mezi oběma šperky." Bertram rychle poznamenal:
„Že by mé obavy byly odůvodněné?"
„Jaké obavy?"
„Mám totiž podezření, že mi byl řetízek vyměněn."
„K jakému účelu?"
„To opravdu nevím. Jsem si jist, že na zlatém srdíčku stálo vždy malé v. Teprve nedávno se z něj stalo malé u."
„Jak k tomu mohlo dojít? Ocitl se snad řetízek v cizích rukou?"
„Bohužel, třebaže jen na krátký čas."
„Snad k opravě?" Robert se začervenal. Váhal s přiznáním, ale celá záležitost pro něho byla tak důležitá, že se přenesl přes vlastní stud.
„Ne, k opravě ne. Sirotci a nalezenci většinou nebývají bohatí, a to byl také můj případ. Před vánoci jsem se dostal do situace, v níž jsem potřeboval menší sumu peněz, a neviděl jsem jiné východisko než dát řetízek do zastavárny."
„Ó běda! Zřejmě se dostal do rukou podvodníka, který vám vrátil napodobeninu, aby na pravém šperku znamenitě vydělal. Snad už jsou řetízek i přívěsek dávno roztaveny!" Robert přemýšlivě pokýval hlavou.
„Tomu nevěřím," prohlásil.
„Máte důvody si myslet něco jiného?"
„Snad."
„Nechci působit dojmem, že se snažím proniknout do vašich záležitostí, ale tato věc je příliš důležitá, než abych se spokojil s takovým vysvětlením. Proč by byl řetízek zaměněn, když ne kvůli zištným záměrům?"
„Záměry zde skutečně byly, ale jejich výnos měl být daleko vyšší, než je cena ubohého zlatého řetízku."
„Mluvíte v hádankách!" Bertram hleděl chvíli mlčky před sebe. Přemýšlel, zda se má cizinci svěřit podrobněji než dosud.
„Pověz mu to!" radil Fels. Bertram lehce pokrčil rameny.
„Hraběcí rodina!" To zapůsobilo, tím spíš, že Ankerström byl příliš chytrý, než aby dál naléhal. Bertram řekl:
„Muž, u něhož jsem řetízek zastavil, měl dceru, která se mně zdála být velice nakloněna. Náklonnost však nebyla oboustranná. Je možné, že ta písmena viděla a z toho usoudila, že jsem synem vznešené rodiny. Aby se mi pomstila za odmítnutí, zaměnila řetízek, takže se jím více nemohu legitimovat." Cizinec pozorně naslouchal.
„Nebo," mínil,

„si u vás bude chtít vynutit slyšení. Vy se bez řetízku nemůžete prokázat, ale ona jej vymění pouze za lásku."
„I to je možné."
„Zastavil jste řetízek tady?"
„Ano."
„Téměř jistě bych se vsadil, že zde vložil svoje prsty do hry žid!"
„To je pravda. Dívka je jediným dítětem židovských rodičů."
„Je ošklivá?"
„Nikoliv, je naopak nesmírně krásná." Cizinec pokýval hlavou.
„Sám musíte vědět nejlépe, je-li vaše tušení oprávněné. Radil bych vám, abyste se těmto lidem bez bázně postavil."
„Pokusím se o to."
„Dovolíte, abych se vás potom zeptal na výsledek?"
„Jistě. Smím vás požádat o adresu?"
„Bydlím v hotelu U zlatého anděla. A vy, pane Bertra-me?"
„U Jeho Výsosti knížete z Befouru."
„Díky! Tato adresa vám zároveň slouží jako nemalé doporučení. Projevil o vás zájem?"
„Ano."
„Proč?"
„Nazývají mne básníkem."
„Ach tak! Zřejmě je to jeden z důvodů, proč se o vás ta židovka tolik zajímá."
„Jste chytrý! Milovala básníka ještě před tím, než mne poznala osobně."
„Ženská předpojatost! Zkuste tedy získat zpět originál šperku, což velmi přispěje k osvětlení rodinné záležitosti." Sáhl opět po novinách a považoval rozhovor za ukončený. Tu se slova chopil Wilhelm Fels:
„Dovolte, pane Ankerstróme, ale úplně jsme odbočili od předmětu, který byl důvodem našeho seznámení."
„Jak to?"
„Mluvili jsme o jisté madam Grohové----------"
„Ach tak! Vypadá to, že ji považujete za nesmírně úctyhodnou dámu?"
„Samozřejmě."
„Inu, já ji znám z druhé strany a rád bych si dovolil vás před ní varovat."
„Skutečně? Víte na ni něco špatného?"
„Víc než dost, třebaže nejsem zdejší. Ona k sobě láká hodné, nezkušené dívky, aby je poté prodala do veřejných domů."
„Hrome! To zní neuvěřitelně!"
„Přesto je to pravda. Pomáhá jí v tom přítel, rafinovaný ďábel, který se jmenuje August Seidelmann a je — — —"
„Seidelmann? Ó, u něho bych tomu klidně věřil!"
„Znáte ho?"
„Příliš, příliš dobře!"
„Madam Grohová bydlí ve druhém patře vyhlášeného domu a zdánlivě přijímá dívky do služby. O poschodí níž je však lokál pro intimní pánské návštěvy, kam madam Grohová zapůjčuje své služebné, aby je dala všanc pánům, toužícím po lásce. Po nějaké době dívky získají zkušenosti, vzroste jejich cena — a jsou prodávány."
„Mluvíte pravdu, pane?" zvolal Fels.
„Ano."
„Jak můžete jako cizinec znát tak dobře zdejší poměry, o kterých my sami nemáme ani nejmenší tušení?!" Ankerström se nadřazeně usmál a odvětil:
„Jednak jste ještě příliš mladí, než abych mohl předpokládat, že máte v těchto věcech dost zkušeností, a za druhé, věci, o nichž mluvíme, jsou nabízeny spíš cizincům než domácím."
„To je možné."
„A pokud ještě pochybujete, mohu vám říci nějaká jména, která podloží mé tvrzení. Včera jsem slyšel o jisté dívce, jež byla prodána."
„Grohovou?"
„Grohovou a Seidelmannem. Tato dívka se jmenovala přesně jako vy, pane Bertrame."
„Jako já?"
„Ano. Marie Bertramová." Robert vyskočil a vyvalil oči na mluvícího.
„Je to pravda, pane, je to pravda?!"
„Ano. Dokonce jsem ji viděl."
„Kde?"
„Na nádraží v Rollenburgu."
„Co tam dělala?"
„Vy se ještě ptáte? Byla prodána Grohovou a Seidelmannem do veřejného domu v Rollenburgu."
„Nemožné!"
„Proč nemožné?"
„To by Marie nikdy nedovolila."
„Myslíte, že sejí někdo ptal? Zmocnili sejí lstí nebo násilím. Vůbec nemusí tušit jejich úmysly."
„To je tak hrozné, že tomu nemohu ani uvěřit, pane An-kerstróme!"
„Mohu vás pouze ujistit, že mluvím pravdu."

„A přece jen se musíte mýlit!"
„Ne, jsem si sou věcí jist. Vidím však, že jste mimořádně rozrušeni. Znáte snad zmíněnou dívku?"
„Vždyť je to má opatrovnická sestra!" < Tu cizinec spráskl ruce a zeptal se: Si
„Pane, žertujete, nebo je to pravda?"
„S takovými věcmi bych nikdy nežertoval!"
„Byla snad ta mladá dáma počestná?"
„Počestná jako žádná jiná!"
„Pak si pospěšte, skutečně pospěšte, abyste ji ještě stihli zachránit!"
„Nejdřív bych si musel být jist, že to je skutečně ona."
„Vždyť jsem vám to řekl!"
„A přesto tomu nemohu uvěřit. Setkal jste se s ní na nádraží v Rollenburgu?"
„Ano, jak jsem řekl."
„Odkud přijela?"
„Z rezidence."
„Díky Bohu, že se mýlíte. Nemohla to být má sestra."
„To by mne ze srdce těšilo, ale bohužel si myslím, že omyl je na vaší straně."
„Ne. Má sestra nemohla jet odtud do Rollenburgu."
„Pročpak?"
„Protože nebyla v rezidenci."
„Jste si tím tak jist?"
„Určitě. Je na cestách s madam Grohovou."
„Kdo to tvrdí?"
„Opakovaně mne o tom ujišťovali, kdykoliv jsem ji přišel navštívit." Cizinec na něho chvíli mlčky hleděl, pak propukl v hlasitý smích a konečně se zeptal:
„A vy jste tomu věřil?"
„Proč bych neměl?"
„Ó běda! Inu, jste mladý a navíc básník! Nepochybně jste se při vašich návštěvách nechal ohlásit pravým jménem a dokonce jako její bratr?"
„Ano."
„Nuže, myslíte si snad, že když vylákají mladou dívku do tak nectné pasti, pustí k ní jen tak vlastního bratra?"
„Bože na nebi! To by bylo hrozné!"
„V takových případech přijde na řadu výmluva, že sestra odjela na cesty. Říkám vám, že Seidelmann prodal vaši sestru do Rollenburgu. Jela vlakem, který odtud odjíždí v pět hodin. Chcete-li se přesvědčit, zda Grohová skutečně odjela, nesmíte tam jít vy, nýbrž pan Fels."
„Dobrá! Přesvědčíme se."
„Dokonce vám mohu říci, kde se vaše sestra v Rollenburgu nalézá."
„Kde? Rychle, rychle!"
„Dostala se do vykřičeného domu jisté dámy, která se nazývá slečna Melitta."
„Víte to určité?"
„Ano. Šel jsem za nimi."
„Prosím, popište mou sestru." Cizinec poslechl.
„Souhlasí to, souhlasí!" zvolal Bertram.
„Ano, je to ona! Ó, Melitta, Melitta! To jméno si musím velice dobře zapamatovat!" Byl nesmírně rozrušen a jako posedlý kráčel sem a tam po místnosti. Fels oproti tomu nepromluvil ani slovo, třebaže se jednalo právě o jeho milou a nebezpečí, které bylo jedno z nejhorších. Vyskočil sice ze židle, ale stál zde nehnutě, jakoby ztuhnul. Pouze skřípal zuby, sténal trpíce hroznými představami. Konečně se vzmohl na otázku:
„Máš s sebou peníze, Roberte?" Jeho hlas zněl hrubě a chraptivě.
„Proč?" otázal se mladý básník.
„Znáš mé nynější postavení. Nemám u sebe ani krejcar, ale musím pryč."
„Kam?" USILOVNÉ PÁTRÁN!
„Do Rollenburgu. Má se tvá sestra a má milá obětovat? Roztrhám slečnu Melittu na kusy!" Udeřil pěstí do stolu. Zlostí se chvěl po celém těle.
„Ano, musíš pryč, ale ne sám!" přidal se Bertram.
„Pojedu s tebou, to je jasné! Obrátíme Rollenburg vzhůru nohama a rozdupeme ho jako mraveniště!"
„Ale peníze, peníze!"
„Na cestu do toho hnízda mám peněz dost. Kdyby to snad nemělo stačit a potřebovali bychom víc, okamžitě zatelefonuji knížeti." Tu se cizinec nabídl:
„Pánové, dávám vám k dispozici svou peněženku. Také já se velice zajímám o tento zvláštní případ."
„Ne, opravdu děkujeme, pane Ankerstróme!" odvětil Robert.
„Bude mi však poukázáno, kolik budu potřebovat."
„Skutečně chcete hned odcestovat?"
„Jistě! Hned příštím vlakem."
„Ten odjíždí v pět hodin. Máte na to sotva půlhodinu."
„Takže pryč, pryč!" naléhal Fels.

„Pane Ankerstróme," prohlásil Bertram,
„prokázal jste nám dneska velkou službu, a osud si zřejmě přeje, abych vám byl zavázán ještě většími díky. Promiňte, že se vám nemůžu déle věnovat, ale musíme pryč. Známe své adresy, takže se určitě opět setkáme." Podal mu ruku, položil na stůl zlaťák za punč a odešel. Fels již vyběhl dřív, aniž by se s cizincem rozloučil. Venku naskočili do první drožky. Na nádraží koupil Robert jízdenky, poté se odebrali do čekárny. Tam seděl Petermann, který čekal na stejný vlak. Všimli si jej, ale jen zběžně. Netušili, že je hnán stejně pomstychtivými city za naprosto stejným cílem.
Když vybíhali oba muži z restaurace, zaposlouchal se Sved do odeznívajících kroků. Potom luskl prsty a řekl sám sobě:
„Podařilo se to, skutečně se to podařilo! Tento převlek je výtečný! Ještě že jsem se dozvěděl, kde pije básník svůj punč, placený knížetem. Jaké štěstí, že byl Fels s ním! Teď se ženou do Rollenburgu, kde si rozbijou hlavy! Běda Seidelmannovi! Jestli ho mechanik potká, zabije ho!" Několikrát prošel s vítězoslavným úsměvem po místnosti, přičemž pokračoval:
„Takže řetízek, který potřebuji, už nemá. Byl mu zaměněn, ale kým? Mohl jsem se hned zeptat na jméno, ale bylo by to příliš nápadné. Přesto jsem se dozvěděl dost. Byl to žid s jediným dítětem, mimořádně krásnou dívkou. Nepochybně se jedná o Juditu, dceru Solomona Leviho. Ráda čte a zamilovala se do básníka hádžího Omanaha. Určitě si nechala pravý řetízek, aby mu ho nevrátila dřív, dokud si ji nebude chtít vzít. To se té čertovské čarodějnici úplně podobá! A její otec, starý, vypelichaný šedivý vous, se chce slunit pod věhlasem našeho básníka! K tomu účelu je schopen vydat i lich-vářské zlaťáky. Jak ho znám, tak ho posuzuji. — Ale ještě tu jsem já! Bez řetízku mi zemřelý synovec Robert nemůže být nebezpečný, ale přesto musím získat šperk do svého vlastnictví. Judita mi ho bude muset dát ještě dneska večer, ale ne z donucení, nýbrž zcela dobrovolně. Jakmile mi ho ukáže, budu vědět, co mám dělat dál. Ještě nikdy jsem nebyl lépe maskován, takže mne nemohou poznat. Vlastně by bylo zá-hodno, abych se ihned vydal za židem!" Odebral se do Vodní ulice. Ještě nebylo pět hodin, ale den se již schyloval k večeru. Ulice a uličky rezidence byly ozářeny lampami. Dům žida byl jako obvykle uzamčen. Zaklepal. Otevřela stará Rebeka. Posvítila si na něho lampou, a protože si myslela, že před ní stojí cizí člověk, zeptala se:
„Kdo jste a co chcete?"
„Solomon Levi je doma?"
„Můj muž, Solomon Levi? Jestli je doma? Nevím to; záleží vždycky na tom, jakej obchod s ním chce pán uzavřít."
„To se pozná. Ještě sám nevím, jaký obchod by mohl být uzavřen."
„Ale pán přece musí vědět, když přijde, co si přeje a po čem bude toužit?"
„Jsem starožitník."
„Jakej druh starožitnejch věcí u nás pán hledá?"
„Nejraději kupuji staré mince, šperky a skvosty, hlavně když jsou pravé."
„Šperky a skvosty lze dostat u nás vždycky jen pravý. Byl by pán té dobroty, aby vešel dovnitř?"
„Váš muž je tedy doma?"
„Když běží o pravé šperky a skvosty, nikdy z domu neodchází. Pojďte!" Otevřela dveře do chodby a hned zavedla cizince do zadní místnosti, v níž se nalézal žid. Když se dozvěděl o přání kupce, předložil mu různé skvosty. Cizinec pochopitelně nebyl nikdo jiný než baron Franz voň Helfenstein. — Koupil několik maličkostí, ale aby získal čas, nechal si předkládat další a další zboží. Žid byl zvědav, kdo je vlastně jeho návštěvník, protože to nebyl schopen odhadnout. Nakonec se zeptal: «t
„Pán asi není zdejší?" Ne "
„i>c. i
„Taky jsem ho ještě nikdy neviděl. Ještě jste tu nebyl?"
„Už několikrát."
„Mluvíte, jako byste byl cizinec."
„To také jsem. Přijel jsem ze Švédska."
„Sved? Tuhle zem hrozně miluju!"
„Proč?"
„Švédi máj totiž jména, který lze nazvat poetickejma." Žid si myslel, že je velice duchaplný, když svou rukou, připomínající plaňku z plotu, mával jako pominutý. Baron se musel usmát:
„Co například?"
„Lowenstierna."
„Takže Lví čelo. Dál!"
„Oxenstierna."
„Tedy Volské čelo. To nazýváte poetickým?"
„Proč by ne? Není snad vůl poetickej, přitom dokonce lyrickej a dramatickej, když na něm obchodníci s dobytkem a řezníci vydělávaj tolik zlaťáčků?"
„Z tohoto hlediska zřejmě máte pravdu." Starý pohlédl šibalsky na cizince a zeptal se, podle jeho mínění velice diplomaticky:
„Pán má taky ňáký poetický jméno?"
„Snad."
„Rád bych ho teda slyšel."
„Jmenuji se Ankerström."
„Ankerström? Tohle jméno je taky moc poetický, dokonce epický jako básnička od Schillera nebo Jeana Paula. Máte velký znalosti o kamenech, perlách i mincích. Jste starožitník z povolání?"
„Ne, je to spíš můj koníček."

„Takže jste vlastně něčím jiným?"
„Jsem správcem obrovských statků hraběte z Holmstró-mu." Žid plný úcty a respektu vyskočil.
„Ještě jsem neslyšel, že by ve Švédsku byli tak bohatý hrabata, pane Ankerström!"
„Ó, tam jsou stejně velcí majitelé pozemků jako v Rusku, Maďarsku, Rakousku nebo Itálii. Můj pán je nejbohatším člověkem v zemi. Jenom škoda, že všechno to bohatství propadne Fiskusoví!"
„Fiskusovi? Tohohle Fiskuse jsem nikdy neměl v lásce! Chce mít všechno, ale nerad něco dá. Proč by mu mělo všechno propadnout?"
„Protože rodina vymírá."
„Nemají snad děti a potomky, syny nebo neteře?" NP "
„rNc. Žid patřil k těm, kteří nedávali najevo respekt před ničím tak jako před bohatstvím. Nebylo mu ani nejmenší po švédském hraběti Holmstrómovi, ale jakmile slyšel, že je bohatý, chtěl se o něm dozvědět víc. Mimoto si myslel, že zdrží cizince dalším rozhovorem, a ten díky tomu koupí ještě některý z nabízených šperků. Proto pokračoval:
„Hrabě neměl děti?"
„Ale ano!"
„Snad jen dceru, která není pro rod přínosem, nebo jak se těmhle věcem říká."
„Ne," odvětil baron jednoslabičně.
„Takže měl syna?"
„Ano, jediného." Dědice! Takže on umřel?" Ne "
„Když teda nezemřel, musí přece dědit?"
„Bylo to horší, než kdyby zemřel. Ztratil se."
„Bože Abrahámův! Děcko hraběte se ztratilo!" Také Rebeka spráskla ruce.
„Bohužel," přikývl baron — a v duchu se těšil, že dostal starého tam, kde ho chtěl mít.
„Zní to skoro tak, jak je to k dočtení v knížkách anebo jak to každej může vidět v divadle, když zaplatí padesát krejcarů do boční lóže ve třetí třídě. Zřejmě se to děcko zaběhlo, he?"
„Kdepak!"
„Bylo teda ukradeno?"
„Také ne." Baron úmyslně odpovídal krátce, neboť tím vzbuzoval ještě větší zvědavost starého.
„Jinak to přece nejde," mínil Abrahámův potomek.
„Ne? Nemohl být chlapec třeba unesen?"
„Unesen? Jo, na to jsem nepomyslel. Unést hraběcího syna, kterej má dědit takovej majetek! Kde by asi to děcko mohlo bejt?"
„Není možné je najít, je ztraceno navždy."
„Člověk se nikdy nemá vzdávat naděje."
„Vždyť uběhlo již dvacet let ode dne, kdy se chlapec ztratil."
„To je dost dlouhá doba. Hledali ho ve všech švédskejch zemích?"
„Tam? Vůbec ne."
„Ne? Když je unesenej hraběcí synek, Švédi ho nehledaj?"
„Nebyl přece unesen ve Švédsku."
„Ne? Kde teda?"
„Během cesty."
„V jaký zemi?"
„Tady. Hrabě se zdržoval v malé vsi nedaleko zdejší rezidence." Starý otevřel oči i ústa. Napadla jej totiž nesmírně odvážná myšlenka.
„Tady?" ujistil se.
„To je zajímavý! Jak je to dlouho? Kolik jste říkal?"
„Přibližně dvacet let."
„Měl synek ňáký jméno?"
„Pochopitelně!" smál se baron.
„Jak se jmenoval?"
„Robert."
„Robert! Robert voň Holmström! Jehovo Zebaothův! Bože všech praotců!"
„Co je? Co se děje?"
„Nic, vůbec nic. Akorát jsem našel v ty vaší krásný historce zalíbení, pane Ankerström!"
„Cože? Máte radost, že byl syn mého pána unesen? Co si o vás mám myslet?"
„Ne, ne, tak to nemyslím! Radost z toho nemám, jenom jsem chtěl říct, že je to vážně zajímávej případ. Kdo kluka vlastně unesl?"
„Chůva. Ukradla milostivé hraběnce šperky a měla za to být propuštěna a potrestána. Z pomsty utekla i s malým hrabětem."
„Špatná ženská!"
„Léta jsme po ní pátrali, ale bezvýsledně."
„To je bída! Neexistuje ňáký poznávací znamínko?"
„Ó ano!"
„Jaký?" Jeho oči s horečnatým leskem ulpěly na Švédovi.
„Hm, bylo toho víc. Chůva odnesla mnoho šperků, které nepochybně prodala. Právě po nich pátráme. Ještě dneska se

snažím vyhledat co nejvíce starých šperků, abych našel nějakou stopu."
„Takže je hledáte i u mne? Teď a tady?"
„Jistěže."
„A kdybysme něco objevili?"
„Bylo by to pro vás velkým štěstím."
„Pro mne? — Jak tomu mám rozumět?"
„Hrabě zaplatí každému, s jehož pomocí najde ztraceného syna, půl milionu korunních tolarů."
„Půlmili---------!" í Slovo mu úžasem zůstalo viset v ústech. e
„Milioonu!" dodala jeho žena, rozrušená víc než on. s
„U Zebaotha! Kdo by asi věděl o ňáký stopě?!"
„To bych také rád věděl!"
„Zapamatoval jste si ukradené šperky?" USILOVNÉ PÁTRANÍ
„Pochopitelně!"
„Bylo na nich něco zvláštního?"
„Hm! Jedině snad na řetízku."
„Na řetízku? Copak?" Doslova vysával odpověď z baronových rtů.
„Byl to tenký zlatý řetízek," vysvětloval tento.
„A to poznávací znamení? Člověk často vidí všelijaký řetízky a nabízí je ke koupi anebo na prodej."
„Viselo na něm srdíčko."
„Srdíčko? Snad dutý? Nebyl to nakonec medailon?"
„Ne."
„Nebo na něm bylo něco pozoruhodnýho?"
„Byla na něm vyryta počáteční písmena jména dítěte."
„Rebeko, Rebečko!" jásal starý.
„Co je? Co se děje?" zvolal baron se zdánlivým překvapením. Žid se vzpamatoval. Uvědomil si, že se unáhlil a že měl jednat daleko chytřeji. Proto odpověděl:
„Nic není, vůbec nic. Akorát se zajímám o vaše vyprávění, který zní jako epos. Neříkal jste snad, že se chlapec jmenoval Robert?"
„Ano."
„Robert voň Helmström? Pak by na tom srdíčku muselo bejt R a H, ne?"
„Stálo tam R.v.H. Ale zdá se mi, že váš zájem je víc než obyčejný! Nedostal jste náhodou během času takový šperk do rukou?"
„Ne, o ničem takovým nevím, dokonce si nemůžu ani vzpomenout. Koupil jsem ale ňáký starý věci, který jsem ovšem neprodal, nýbrž jsem je dal mojí milý dcerce Juditě. Pokusím se je donýst. Snad se stane zázrak a najdeme něco z toho, po čem pídíte."
„Ano, běžte a přineste to!" Starý odešel. Měl dojem, jako by omládl o mnoho let. Doslova letěl do schodů a vběhl do Juditina pokoje s takovou vervou, že dívka polekaně vyskočila od stolu.
„Co se stalo, otče?" ptala se.
„Vylekals mě!"
„Je to hrabě!" vyrazil ze sebe bez dechu.
„Hrabě?" divila se.
„Kdo?"
„Robert z Holmstrómu!"
„Stále ti nerozumím!"
„Ten básník!" Stále na něho hleděla nechápavě.
„Robert Bertram!" řval. Nyní jí došlo, co má na mysli.
„Robert Bertram že je hrabě?" zeptala se.
„Jo, je to švédskej hrabě."
„Kdo to tvrdí?"
„Hraběcí správce."
„Kde je?"
„Dole ve světnici."
„Co u nás chce?"
„Řetízek, kterej jsem dal k tobě do úschovy."
„Vyžaduje ho?" Ne "
„INC.
„Ale řekls mu, že ho máme?"
„Ještě ne, i když za něj slíbil půl milionu švédskejch korunních tolarů." Zčervenala v obličeji, její oči se zaleskly.
„Vyprávěj!" vybídla jej. Informoval ji o celém rozhovoru s údajným Švédem. Když skončil, přitiskla si ruce na svá pevná ňadra, vykřikla radostí a vydechla:
„Hrabě!"
„Jo, hrabě."
„Robert z Holmstrómii!"
„Robert z Holmstrómu, kterej jednou bude vytesané] zla-tejma písmenama do mramoru." Tu přistoupila blíž k otci a

šeptala mu:
„Uvědom si, jak musíme být chytří!" Roztáhl všech deset prstů, chápavě přikývl hlavou a souhlasil:
„Chytrý, náramně chytrý!"
„Řetízek mu nedáme! Necháme si ho."
„Myslíš snad, že si holmstrómskej hrabě vezme dceru ži-dovskýho obchodníka?" Ne "
„rte.
„Ale já ho dostanu! Musí se stát mým zetěm!"
„Proto se do té doby nesmí dozvědět, kdo vlastně je."
„Jenže — - —" protáhl a s pochybovačným výrazem pokračoval:
„Jenže kdo ví, jestli je ten řetízek právej? Budeme mu ho muset ukázat."
„To je nebezpečné!"
„Proč?"
„Bude si ho chtít nechat."
„Nedostane nic."
„Co když půjde po úřadech?"
„Nedostane vůbec nic. Řetízek je náš, poctivě jsme ho zaplatili."
„Takže mu ho chceš ukázat?"
„Bude to lepší."
„Inu, když myslíš, otče."
„Jo, ukážeme mu ho."
„Dobrá, ale chci být u toho. Nedám ho z ruky; nesmí na něj ani sáhnout."
„Tak ho vyndej a pojď dolů, dcerko!" Otevřela pouzdro, v němž měla řetízek schovaný, vzala jej do ruky a následovala otce dolů, kde se zatím baron nudil se starou židovkou. Věděl, že Judita klenot přinese. Již nyní se cítil jako vítěz, ale nedal na sobě nic znát.
„To je má dcera Judita," představil ji starý. Baron se uctivě uklonil a zeptal se:
„Hledali jste klenot?"
„Ano, pane Ankerstróm."
„Našli jste něco?"
„Řetízek."
„Ach, že bych našel hledaný klenot?"
„Je na něm srdíčko a — tady jsou písmena, o kterejch jste mluvil."
„Ukažte, ukažte!" Judita přistoupila a prohlásila:
„Můžete řetízek vidět, pane Ankerstróme, ale pod jednou podmínkou."
„A ta zní?"
„Ukážu vám ho, ale nesmíte se ho ani dotknout."
„Proč?"
„Je to náš majetek."
„Vlastně ne!"
„Ach! Pročpak?"
„Je kradený!"
„Dobrá, pak ho neuvidíte vůbec!" Zastrčila řetízek do kapsy. Baron si uvědomil, že jednal neprozřetelně. Proto smířlivě pokračoval:
„Prosím, ne tak přepjatě, slečno! Nepochybně jste řetízek koupili a zaplatili."
„To se rozumí samosebou."
„Nu, pak vám nepopiratelně patří. Přesto bych vás požádal, abyste mi ho ukázala."
„Ale nesahat!"
„Myslíte si, že vám ho ukradnu?"
„Nemyslím nic, ano ani ne, jsem jenom opatrná. Dejte mi slovo, že se ho ani nedotknete. Nuže?"
„Souhlasím."
„Nuže, podívejte se!" Položila řetízek na stůl k lampě, ale oba konce držela v prstech. Baron přistoupil blíž a prohlížel si skvost. Ihned poznal rodinnou památku helfensteinského rodu. Byl to on, o tom nemohl pochybovat.
„Takže co říkáte?" otázala se Judita.
„Slečno, jsem velice překvapen!"
„Nad čím?"
„Bože, vždyť to je řetízek Holmstrómů! Jak se dostal do vašich rukou?"
„Už jsem řekla, že jsme ho koupili."
„Od koho?"
„To je naše věc."
„Žije dosud ten člověk?"
„Museli bychom se zeptat — — Bože, zloděj!!" Právě chtěla řetízek schovat, ale baron po něm rychle sáhl, vytrhl jí ho z ruky a pevně ho sevřel v dlani.
„Zloděj?" smál se nahlas.
„Akorát si beru zpátky to, co právem náleží našemu rodu."
„Dal jste čestné slovo!"

„Ale s výhradou."
„Přesto jste ho nedodržel, lháři, zloději!"
„Jo, jste zloděj!" řval na něho žid.
„Hnedky pošlu pro policajty a nechám vás zatknout!" Baron lhostejně pokýval hlavou a s úsměvem odtušil:
„Vsadím se, že to neuděláte!"
„Jistě, že to udělám! Proč bych neměl, he?"
„Z ohledu sám na sebe. Musel byste totiž prokázat, jak jste k tomu skvostu přišel."
„To můžu udělat a udělám to!"
„Jistě, ale pak budete potrestán!"
„Potrestán? Pročpak?"
„Pro podvod a zatajení faktů!"
„Bože Abrahámův! Co vás vede?"
„Nezapírejte! Vím všechno."
„Co byste mohl vědět? Nevíte nic, vůbec nic!"
„To se nesmírně mýlíte! Dostal jste tento řetízek do zástavy. Souhlasíte?"
„Lež!"
„Při vyplacení zástavy jste vrátili falešný řetízek a správný jste si přivlastnili." Třebaže byla židova tvář scvrklá a vráscitá, baron zpozoroval, jak se z ní najednou vytratila barva. Lakomec se nesmírně polekal, odkud může vetřelec vše tak přesně vědět. Odpověděl rychle a důrazně:
„Lež, pustá lež! Solomon Leví má peníze i majetek a nepotřebuje někoho okrádat o pár guldenů! Jakej by mohl bejt rozdíl mezi dvěma řetízkama? Na to můžu složit tisícero přísah!" Baron pokrčil rameny a mínil:
„Pchá! Nebudu se s vámi hádat. Myslel jsem to ostatně zcela jinak. Vám vůbec nešlo o peněžní výhodu."
„Proč bych to teda dělal?"
„Kvůli spekulaci, která se i přes vaši nepochybnou chytrost nepodaří."
„Mluvte jasněji!" Baron zde stál vzpřímeně a hrdě, držel řetízek v zatnuté pravici. Byl přesvědčen, že o něj nemůže přijít, takže zapomněl na opatrnost. Spustil oči z Judity, která se zatím stáhla do rohu, nepochybně ze zlosti, že se mu podařilo vytrhnout sporný klenot z jejích rukou. Baron nezpozoroval lesk v jejích tmavých očích, které byly upřeny na jeho pravici. V rohu leželo různé harampádí a veteš, mezi tím také stará partyzá- na). Judita uchopila zbraň za rukojeť a postavila se stranou, aby na ni baron neviděl. Ten měl oči jenom pro žida, kterému právě odpovídal:
„Dobrá, budu mluvit jasněji. Vaše dcera miluje vlastníka tohoto šperku."
„Bůh Izákův! Jste blázen?"
„Chce ho dostat za muže!"
„Trpíte horečkou?!"
„A vy s tím souhlasíte. Chcete ho získat za zetě!"
„Nic o tom nevím. Ztraceného syna Holmstrómu jsem nikdy neviděl."
„Znáte ho, neboť u vás osobně tento řetízek zastavil. Nezapírejte!"
„Mluvíte ze snu, pane Ankerström! Proč tady vlastně stojím a poslouchám vaše bláboly? Dejte sem ten řetízek!"
„Už ho nedostanete! Chcete vnutit ztracenému chlapci vaší dceru a teprve po svatbě byste mu řekli, jakého je původu. Tak byste se stal tchánem hraběte Holmstrómu. Není to chytrá vypočítavost, starouši?"
„Mé tělo se chvěje překvapením! Mluvíte v hádankách, který si sám neumíte zodpovědět, šijete vědro z vody. Dejte sem ten řetízek! Moje dcera nepotřebuje hrabata. Je dost bohatá a vezme si muže, kterýho bude milovat."
„Vždyť se v tom básníkovi vidí!"
„V básníkovi?"
„No jasně! Nebo chcete zapírat, že muž, který u vás řetízek zastavil, tedy hrabě voň Holmström, je básníkem?"
„Mám příliš slabou hlavu, než abych vás pochopil!"
„Máte ale dost dobrou paměť, abyste si pamatoval básníka Roberta Bertrama."
„Roberta Bertrama? Co je mi po něm?") Druh halapartny Judita se mezitím tiše a pomalu plížila kolem stěny. Tvářila se, jako by si prohlížela zde naskládané harampádí. Nebyla již daleko od barona, kterého ani nenapadlo ji podezírat. Porovnala délku partyzány se vzdáleností, jež ji dělila od barona, a zdánlivě bez zájmu si prohlížela starou rytinu v mědi. Čekala na vhodnou příležitost.
„Myslíte, že se vás to netýká?" vysmíval se mu baron.
„Ó, prokoukl jsem tě, starý lišáku! Přece jen jsi hlupák, jinak bys už dávno tušil, kdo před tebou stojí. Opravdu mě považuješ za Švéda?"
„Sám jste říkal, že jste Sved!"
„Mohl by snad nějaký cizinec znát tvá tajemství, tvou vypočítavost a hamižnost?"
„Bůh Izraele je vševědoucí, ale já ne. Kdo teda jste?"
„Jsem kapitán! Rozumíš?" Žid polekaně ucouvl. Také Rebeka ze sebe vyrazila výkřik překvapení. Pouze Judita zůstala zticha, její ruka ještě pevněji sevřela rukojeť partyzány.
„Kapitán!" zvolal Solomon Levi.
„Bůh je spravedlivej! Všechno je pravda! Žádnej hrabě Holmström neexistuje!"
„Ne!" vysmíval se baron.
„Žádnej syn nebyl unesen!"
„A přece, ty starý chytráku! Jedná se však o úplně jinou šlechtickou rodinu, jejíž jméno pochopitelně nemůžeš znát."
„Robert Bertram je tím ztraceným synem?"

„Ano. Dokážu to díky tomuto řetízku, který už nikdy nedám z rukou — sakra!" S posledními slovy natáhl ruku s řetízkem, ale ve stejném okamžiku přes ni dostal od Judity takovou ránu, že ze sebe vyrazil zaklení a upustil řetízek na zem. Dívka po něm skočila jako tygřice, sebrala jej ze země a zastrčila jej do kapsy. To vše bylo dílem jediného okamžiku. Žid ze sebe vyrazil výkřik radostného uspokojení.
„Je náš, zas je náš! Juditko, dceruško moje! Ses hrdinka jako Judita ze Starýho zákona, která uřízla hlavu Holofer-novi." Baron se rychle sebral.
„Hrdinka?!" zvolal.
„To se hned ukáže! Sem s tím řetízkem, děvče!!" Přes bolest v nice se ji pokusil chytit, ale ona proti němu namířila hrot partyzány a zvolala rozhodným hlasem:
„Zpátky, jinak tě propíchnu!"
„Propíchneš? Mne? Kapitána?!" řval. Jeho oči se leskly zlobou, přesto však nechal ruce klesnout.
„Ano," přikývla.
„Je mi jedno, kdo jste, jestli kapitán nebo někdo jiný. Nedopustím, aby nás někdo okradl."
„Ne, to nedopustíme!" přidal se starý.
„Jsme silný a odvážný! Máme zbraně a budeme se bránit jako hrdinové!" S těmito slovy strhl ze zdi, kde viselo několik zbraní, krátkou šavli a nařídil ženě:
„Rebeko, vezmi tyč na záclony a prašti ho přes hlavu! Propíchnu ho tímhle pravým damascénským kouskem a Judita ho provrtá zezadu! Musí utéct, ale už venku na ulici bude mrtvěj muž, ubitej, provrtanej! Celej národ nás bude oslavovat a chválit, protože přemůžeme kapitána, kterýho nedokázal nikdo chytit, zavřít, spoutat a zakovat do řetězů, jak mu náleží!" Do starého vjela nesmírná odvaha. Jednání jeho dcery mu dodalo nepoznanou energii. Cítil odvahu, jakou nepoznal za celý život. Kdyby byl ještě trochu vyprovokován, nepochybně by použil zbraň. Baron naštěstí poznal, že ti tři jsou ochotni bránit řetízek s nasazením života. Mohl jim vzdorovat? To nebylo možné. Bude lépe, když jim ho dnes nechá a získá ho později lstí. Přesto nebylo vše zbytečné: věděl přesně, že Robert Bertram -vlastní falešný řetízek, zatímco pravý skvost Helfensteinů drží v rukou krásná Judita. Proto se rozhodl celou věc pro dnešek vzdát a vydat se na ústup, ovšem co nejčestněji.
„Jste blázni?" odvětil na odvážnou řeč starého.
„Ano!" přikývl tento;
„blázni odvahou!"
„Mně, kapitánovi, se chcete postavit?!"
„Nebojíme se!"
„Nevíte, že vás mohu zničit?"
„Stejně jako my tebe!"
„Ohó! Vždyť vůbec nevíte, kdo jsem, ale já vás mám dokonale v hrsti! Budu muset oznámit Bertramovi, že jste ho podvedli!"
„Jen ať přijde!"
„Pak udám u soudu všechny vaše zločiny!"
„Jen ať si přijdou!"
„To říkáte teď, ale až na vás padne má pomsta, budete řvát hrůzou!" Otočil se ke dveřím a odešel. Rebeka ho nedoprovázela, otevřel si sám. Ti tři zůstali bez pohybu stát, dokud nezmizel na ulici. Pak se Solomon Levi zeptal:
„Rebeko, už vidíš, že ses vdala za velkýho vojevůdce a hrdinu?"
„Vidím to!"
„Taky ty jsi byla odvážná! Pořád vidím tu tyč od záclon v tvejch nikách! — Nejodvážnější ale byla Judita, naše milá dceruška. Ona rozpoutala boj a dosáhla vítězství, který vrátilo klenot do našich rukou. Nepřítel zbaběle utekl, ale my zůstali stát na bojovým poli jako mramorový sloupy, který jsou vztyčený na slávu hrdinům a rekům!" Judita nevěnovala jeho výlevům pozornost. Uložila partyzánu zpět na místo a šla na chodbu, aby zavřela domovní dveře na závoru. Když se vrátila, obrátila se na starého:
„Neměla jsem pravdu, když jsem nechtěla dát řetízek z rukou?"
„Jo, tos měla, dcero moje, ale kdo mohl vědět, že to je kapitán a ne Sved?"
„Chtěl nás okrást o naši výhodu. Jak mohl vědět, že je řetízek u nás?"
„A dokonce že patří Robertu Bertramovi?"
„Třeba to sám prozradil."
„Jak by mohl? Přece neví, že jsme ho vyměnili. Co budeme dělat, Juditko?"
„Pochopitelně si řetízek necháme."
„Co když kapitán pošle Bertrama?"
„Budeme zapírat."
„A když přijdou od soudu?"
„Všechno dobře schováme. Kapitán je vlastně jediný, kdo nás může zažalovat a svědčit — a tomu on se zaručeně vyhne."
„Jo; tím by se sám prozradil a zavřeli by ho. Ses chytrá a lstivá, dceruško! Věříš, že to s tím švédským hrabětem byly výmysly?"
„Určitě ano."
„Proč by nám lhal?"
„Aby nás svedl k přinesení řetízku. Nebo si myslíš, že byl tak neopatrný, aby prozradil skutečné jméno rodiny, k níž Bertram patří?"

„Sám to jméno ale zná?"
„Jistě. On zná jméno, my máme řetízek. To druhé je výhodnější než to první. Bez řetízku nelze nic dokázat. Je snadnější vyptat se na jméno než sehnat řetízek."
„Jo, můžeme bejt klidní, ale musíme zůstat opatrní a lstiví. Kapitán určitě přijde znova, v jiným převleku, protože nám bude chtít sebrat klenot. Od tyhle chvíle budeme mluvit jen s těma, který dobře známe."
Je pochopitelné, že barona užíral hrozný vztek. Jakmile vyšel na ulici, zahrozil svými zaťatými pěstmi k židovu domku a mumlal:
„Odrazili jste sice můj útok, ale příliš se z toho neradujte! Přijdou další! To byl pouze první pokus, brzy přijdu s dalšími. Použiju lsti i násilí, abych získal řetízek, který nutně po-třebuju. Bez něho si nemohu být jist. Pouze bude-li mým majetkem, získám jistotu, že si udržím baronský titul." Šel dál. V duchu pokračoval:
„Poslední dobou mám daleko méně štěstí než dřív. Většina plánů se mi hatí v nikách, vypadá to, jako by se proti mně všechno spiklo, jak tady v hlavním městě, tak i nahoře na hranici. Budu muset věnovat Bertramovi víc pozornosti. Mám ho zabít? To by bylo nejjistější, ale je to skutečně nutné? Bez řetízku nic nezmůže, a potom — ach, vždyť jel do Rollenburgu! Kdo ví, co se tam semele! Určitě vyhledá zbožného obuvníka a jeho mladistvý nerozum ho strhne k něčemu, co pro mne bude výhodné!" Chvilku se přemýšlivě škrábal za uchem, pak v duchu pokračoval:
„Jen kdyby nestál pod ochranou knížete z Befouru! Jak toho chlapa nenávidím! Dokonce se mi zdá, že by mi mohl být nebezpečný. Ach, sakra! Člověk o vlku — a vlk je za humny!" Vyšel totiž z Vodní ulice a dostal se do souběžné, v níž bydlel mimo jiné také plukovník voň Hellenbach. Před dveřmi zmíněného šlechtice stály saně knížete z Befouru, který právě vycházel ze vrat, doprovázený plukovníkem až k saním. Baron zastavil.
„To se hodí!" pomyslel si.
„Něco mne napadlo. Pošlu ho za Bertramem do Rollenburgu. Snad provede takovou ne-předloženost, že se bude navěky blamovat. V tomto převleku mne nepozná, takže si s ním mohu klidně promluvit." Kráčel dál až na konec ulice, kde zůstal stát. Saně přijížděly jen pomalu. Baron sestoupil z chodníku tak daleko, že saně musely projet těsně kolem něho.
„Výsosti!" zvolal na knížete. Ten jej zaslechl a nechal zastavit. i
„Co si přejete?" ptal se. r
„Právě jsem chtěl k vám."
„Ke mně?" zeptal se kníže překvapeně. —
„Neznám vás. Kdo jste?"
„Známý Roberta Bertrama. Jeho opatrovník byl mým bratrancem. Bertram mne za vámi poslal. Náhodou jsem zpozoroval váš povoz a dovolil jsem si na vás zavolat."
„Bertram? Není snad doma? Proč vás za mnou poslal?"
„Aby se omluvil, protože dnes v noci nepřijde domů."
„Proč?"
„Odcestoval."
„To je k nevíře. Kam?"
„Do Rollenburgu. Byl velice rozrušen a zdálo se, že mimořádně pospíchá. Náhodou jsem se s ním setkal na nádraží. Když mne zpozoroval, požádal mne, abych vás poprosil o prominutí, kdyby vás musel požádat z Rollenburgu telegraficky o peníze. Bohužel na nádraží nesehnal jiného poslíčka, navíc stejně neměl čas na psaní." Knížeti se zdála celá záležitost podezřelá. Proto se zeptal:
„Jak to, že vás potkávám zde? Měl jste jít za mnou; ale tato ulice neleží cestou z nádraží k mému bytu!"
„Nejdřív jsem musel vyřídit záležitost mechanika Felse, který Bertrama doprovází. Člověk, za nímž mne poslal, se odstěhoval, a trvalo delší dobu, než se mně podařilo najít jeho nový byt."
„Kdo je tento Fels?"
„Dobrý Bertramův přítel a milý jeho opatrovnické sestry Marie."
„Už si vzpomínám! Nedávno měl takovou malou nehodu, že?"
„Ano. Problém kvůli pracovnímu materiálu. Dneska byl propuštěn a vyhledal Bertrama na zámeckém rybníku. Pak spolu odjeli do Rollenburgu."
„Co tam hledají?"
„To je zvláštní, snad i nebezpečná záležitost. Bojím se, aby tam svou mladickou nerozvážností nevyvedli nějakou hloupost. Varoval jsem je a odrazoval, ale bohužel to nemělo žádný výsledek."
„Nebezpečná záležitost? Mluvte jasněji!"
„Inu, jedná se o Marii Bertramovou."
„Ach tak! Co je s ní?"
„Nevím, zda to Výsost ví, ale ona byla ve službě u jisté madam Grohové."
„Myslím, že jsem o tom slyšel."
„Nuže, tato Grohová je velmi známá------kuplířka, svůd- kyně."
„Mluvíte o madam Grohové, která bydlí v druhém patře domu v Pobřežní ulici?"
„Jistě."
„A Marie Bertramová u ní sloužila?" Z hlasu knížete bylo zřejmé, že se baronovi podařilo vyprovokovat jeho účast.
„Ano," odvětil baron.
„Ale už tam není, odjela do Rollenburgu. Kladla kuplířce velký odpor, a proto byla prodána."
„Ach, začínám chápat! Taková záležitost může být skutečně nebezpečná! Bertram a Fels se o tom zřejmě dozvěděli?"
„Ano, před nedávném."

„A ihned vyrazili do Rollenburgu?"
„Ihned. Byli nepopsatelně rozrušeni, dokonce by se dalo říci, že měli nesmírný vztek. Přísahali pomstu a nelze určit, co udělají. Jak už jsem řekl, snažil jsem seje odradit, ale marně."
„Musím tedy co nejrychleji za nimi, abych zabránil nejhoršímu. Kdy vlastně odcestovali?"
„V pět hodin vlakem."
„Běda, to už je dlouho!"
„Bohužel tam nejede žádný další vlak, Výsosti."
„Přesto tam musím."
„Snad by to bylo přece jenom možné pomocí zvláštního vlaku."
„Tak si ho zjednám! Nevíte, kde bych je v Rollenburgu mohl najít?"
„Ano, u jisté slečny Melitty. - Ulici a číslo bohužel neznám."
„Najdu to. Jste chudý?"
„Nu, bohatý opravdu nejsem."
„Zde máte malé spropitné!" Vytáhl peněženku a podal mu velký stříbrňák, který baron uctivě přijal, poněvadž nechtěl zdráháním vzbudit podezření. Pak se kníže obrátil na kočího:
„Vystoupím a pojedu domů drožkou. Jeď co nejrychleji na nádraží, kde objednáš zvláštní vlak první třídy do Rollenburgu. Pospěš si!" Vystoupil a pospíchal k nejbližší stanici drožek. Kočí odjel tryskem k nádraží. Baron pokýval hlavou, výsměšně se zašklebil a mumlal si:
„Zabralo to! Kdo ví, co se stane!"
Robert Bertram a jeho přítel Fels si koupili lístky druhé třídy. Právě tak Petermann. Chtěl být sám, neboť neměl náladu poslouchat cizí řeči nebo se s někým bavit. Proto si přes nepatrné prostředky koupil dražší lístek, neboť ve třetí třídě by se nevyhnul společnosti. Průvodčímu dal spropitné a on respektoval jeho přání zůstat sám. Z toho důvodu se nesetkal s Bertramem ani s Fel-sem, třebaže všichni tři jeli za stejným cílem. Bohužel byl vlak dost plný a v dalších stanicích přistoupil větší počet cestujících, takže průvodčímu nezbylo, než přisadit k Petermannovi do kupé jednoho pána. Nový cestující byl postarší muž úctyhodného vzhledu. Byl to takzvaný rentiér Uhland, tentýž, který doprovodil Marii Bertramovou a Magdu Weberovou z rezidence do Rollenburgu. Pohodlně se usadil v rohu a začal si pozorně prohlížet spolucestujícího. Všiml si jeho bledé tváře a nepokoje v jeho rysech. Petermann se na něho ani nepodíval, ostatně nepůsobil dojmem člověka, s kterým je radno pouštět se do rozhovoru. Ale Uhland byl výřečný muž a už vzhledem k jeho práci nebyl zvyklý nechat lidi procházet jen tak kolem. Proto si několikrát polohlasně odkašlal a prohlásil:
„Jak pomalu jedeme!" Petermann neodpověděl, zdálo se, jako by slova muže ani neslyšel. Tento po chvíli rozmrzele dodal:
„Opravdový courák, vlak pro šneky!" Nyní se k němu Petermann přitočil, zběžně si jej prohlédl a nevlídně se zeptal:
„Pospícháte?"
„Nikoliv, ale zdá se mi, že vám to ubíhá velmi pomalu!"
„Jak jste na to přišel?"
„Poposedáváte sem a tam a často vyhlížíte netrpělivě z okna."
„A přece se mýlíte. Mám dost času. Co vám je vlastně do toho, hledím-li z okna nebo ne?"
„Promiňte! Nemyslel jsem to špatně, pouze mne napadlo, že dva cestující, kteří sedí ve stejném kupé, jsou na sobě I vlastně závislí a mohli by k sobě být trochu pozorní a ohleduplní." Znělo to uctivě, ale ukrývala se v tom výtka. Proto Peter-mann řekl přátelštějším tónem:
„Snad máte pravdu. Jsem mrzutý. Myslel jsem na obchody a něco jsem si v duchu počítal."
„Podle vašeho zlobného výrazu se musí jednat o něco skutečně těžkého."
„Obchody člověk musí brát vážně."
„Docela správně. Už jsem si ale odvykl." Čekal na nějakou poznámku, a když Petermann mlčel, dodal k tomu:
„Už jsem totiž obchodu zanechal a žiju jenom z úroků."
„Takže jste rentiér? Gratuluji."
„Díky! Býval jsem hoteliérem." To pochopitelně nebyla pravda. Řekl to jen proto, aby také Petermann prozradil, co vlastně dělá. Ten to vycítil, a protože nechtěl být považován za nezdvořáka, který opět zůstane dlužen odpověď, odvětil — třebaže se vyvaroval říci pravdu:
„Jsem spisovatel." Neměl tušení, proč jej napadla právě tato odpověď. Dřív jako inspektor pána ze Scharfenbergu zasílal příspěvky do Zemědělských listů; snad právě proto přišel na slovo,
„spisovatel".
„Ach!" vydechl Uhland.
„Žurnalista, básník! To je krásné a příjemné povolání, není-li člověk příliš závislý na vedení redakce."
„Jsem nezávislý."
„To mne těší. Z toho lze usuzovat, že jste přemýšlel o nějaké nové knize nebo básni, pane?"
„Jistěže."
„Pak je mi líto, že jsem vás rušil."
„Ó prosím, právě jsem se dostal s myšlenkami do slepé uličky."
„Jedete z rezidence?"
„Ano."
„Smím se zeptat, kde hodláte vystoupit?"
„V Rollenburgu."

„Já také."
„Ach, jste odtamtud?"
„Ano."
„Zřejmě se tam vyznáte?"
„Velice dobře."
„Snad byste mi mohl poradit, abych se později nemusel zdržovat vyptáváním. Hledám totiž byt jisté dámy, která se jmenuje slečna — slečna Melitta." Tkvělo právě v ošemetnosti celé záležitosti, že jméno vyslovil tak váhavě. — Kdo bydlel v Rollenburgu, musel přece znát obchody této ženy! Uhland rychle zvedl hlavu a řekl:
„Tu zná každý. Jako spisovatel s ní zřejmě nebudete v obchodním spojení?" Ne "
„i>ie.
„Jste snad z rodiny?"
„Také ne."
„Ach tak! — Tedy za zábavou---------!" Petermann už nebyl žádný mladík, ale přece jenom poněkud zčervenal.
„Mýlíte se."
„Žádný obchod, žádná zábava! Co tedy?" Tato otázka se dala považovat za dotěrnou, přesto se Petermann cítil povinen odpovědět.
„Před chvílí jste mluvil o obchodech; sice to není přímo tento případ, třebaže, vzato kolem a kolem, lze považovat za obchodní důvod, který mne nutí tázat se po slečně Melittě." Nyní se mu hodilo, že se vydával za spisovatele. Mohl vysvětlovat:
„Dostal jsem od nakladatele úkol napsat knihu na téma: láska a sociální vztahy — — —"
„Hm! Zajímavé téma!"
„Jistě! Taková práce vyžaduje rozsáhlé studium. Již jsem u konce, pouze v jedné souvislosti se ještě musím informovat. Jedná se vlastně o lásku, jež je dávána, aniž by vyžadovala opětování."
„Řekněte to přirozeněji. Mluvíte o lásce, s níž se lze setkat v jistých vyhlášených domech?"
„Ano, to jsem měl na mysli. V této oblasti jsem dosud nezkoumal."
„Ach! Chcete získat zkušenosti a za tímto účelem hodláte navštívil slečnu Melittu?"
„Tak nějak."
„Neměl byste lepší možnosti v rezidenci?"
„Snad, ale tam mne znají. Nerad bych se ukazoval v podnicích, kde — — snad mi rozumíte, aniž bych musel být podrobnější."
„Samozřejmě. Vaše opatrnost má své opodstatnění. Ale i u Melitty se setkáte s dámami, jež pocházejí z rezidence!"
„Tomu bych příliš nevěřil."
„Přesto je to tak," odvětil Uhland s přemýšlivým výrazem v tváři. Tušil, že zde by mohlo něco kápnout. Kdyby se zmocnil tohoto spisovatele, mohl by z něho vymámit několik zlaťáků. Musel však pomyslet na to, zda tento nebude náhodou znát Marii Bertramovou nebo Magdu Weberovou. To by mohlo být nebezpečné. Předsevzal si, že vše naaranžuje tak, aby se nemohl dostat do rozpaků.
„Povězte," vybídl jej Petermann,
„vy to víte? Znáte snad slečnu Melittu?"
„Ano."
„To je mi jenom milé. Jistě budete tak laskav a sdělíte mi její adresu."
„Rád. Snad vám budu i jinak prospěšný."
„Jak to?"
„Máte v úmyslu říci Melittě, za jakým účelem jste navštívil její dům?" Ne " „r>e.
„Ale ona to pozná."
„Proč?"
„Na to si můžete odpovědět sám. Předpokládám, že nemáte v úmyslu získat lásku některé z jejích holek?"
„To skutečně ne!"
„Takže tam budete klidně a mlčky sedět, abyste vše pozoroval. To bude nápadné a rušivé. Můžete očekávat, že vás vyzvou, abyste odešel."
„To by mi nebylo milé."
„Přesto to tak musí skončit. Znám pouze jediný způsob, jak byste se mohl dokonale seznámit s fungováním takového veřejného domu."
„Smím vás požádat o jeho prozrazení?"
„Jasně! Začínám se o vás zajímat. Kniha, kterou hodláte napsat, musí být velmi přitažlivá. Počítám se k prvním, kteří si ji koupí, a proto vám chci být nápomocen při předešlých studiích. Říkám vám otevřeně, že to nepůjde bez oběti z vaší strany."
„Myslím, že taková oběť nebude příliš výrazná. Spisovatel většinou nebývá milionářem."
„Uvidíme. Pokud se chcete vyhnout nějakým nepříjemnostem, musí se Melitta dozvědět, za jakým účelem jste tam přišel."
„Bojím se, aby mi nezakázala vstoupit."
„Budete samozřejmě potřebovat jisté doporučení."
„V Rollenburgu jsem naprosto neznámý. Kdo by mne mohl doporučit?" Pronesl to s lhostejným pokrčením ramen, což vůbec neodpovídalo jeho náladě. Leccos začal chápat a zdálo se, že svého spolucestujícího prohlédl. Tento muž ani přes své úctyhodné vzezření nemohl být tím, za co chtěl být považován. Pravděpodobně byly jeho styky s Melittou

úplně jiné, než dával najevo. Uhland se cítil spokojen. Měl spisovatele právě tam, kde ho chtěl mít. Proto vysvětloval se samolibým výrazem:
„Já vás mohu doporučit."
„Vy? To se s Melittou tak dobře znáte, že bude dbát na vaše doporučení?"
„Ano. Nebo mou nabídku odmítáte?" Petermann by to nejraději udělal, ale řekl si, že by mu takzvaný rentiér mohl později překážet. Z toho důvodu odpověděl:
„Ó ne! Vaše nabídka je mi naopak velmi vítaná."
„Nu, tak mi prozraďte, kdy chcete Melittin dům navštívit."
„Co nejdřív."
„Ještě dneska večer?"
„Každopádně. Vždyť jen z tohoto důvodu vážím cestu do Rollenburgu. Nejlepší by bylo, kdybych tam mohl jít hned po příjezdu vlaku."
„Dobrá. Kolik hodláte za svá pátrání vynaložit?"
„Nemám tušení o výdajích, které budou nezbytné."
„Inu, třebaže budete jen pozorovatelem, budou po vás požadovat vstupné. To mohu ze svých zkušeností tvrdit zcela jistě."
„Jak může být vysoké?"
„Nejméně deset guldenů."
„Ó je!"
„Je to hodně?"
„Skoro ano. Navíc jste řekl ‚nejméně."
„Nu, promluvím si s Melittou a zeptám se, zda by trochu neslevila. Navíc to nebude jediný výdaj, který s tím bude spojen."
„A co ještě?"
„Na takovém místě se pije víno, mnoho vína. Slečna Melit-ta musí odvádět vysoké částky, takže si musí zajistit ještě vyšší příjmy. Kdo navštíví její podnik, nesmí koukat na peníze."
„Vždyť umím užívat života!"
„Výtečně! Přesto si uvědomte, že na takovém místě je víno daleko dražší než jinde."
„Budu se muset podřídit."
„Dobrá! Jakmile vystoupíme, půjdeme tam."
„Tím bych vás nerad obtěžoval. Přinášíte mi oběť, kterou jen těžko budu moci oplatit."
„Nic takového! Jsem pánem svého času a rád vám dopo-mohu k pohledu na zajímavý život v chrámu lásky. Počkáte v sousední restauraci, dokud si se slečnou Melittou nepromluvím. Brzy vás vyzvednu." Po nějaké době zastavil vlak v Rollenburgu. Oba vystoupili. Uhland se zeptal:
„Zřejmě si vezmeme drožku?"
„Pokud chcete." Odjeli ke zmíněné restauraci, kde se nakrátko rozdělili, jakmile Petermann zaplatil kočímu. V lokále si poručil sklenici piva, ale ani se ho nedotkl. Nebyl schopen polknout jediný doušek. Uhland se vrátil asi za čtvrt hodiny.
!"
„Bylo pro mne velice těžké dostat souhlas," pravil. >;
„Myslel jsem si, že dovnitř smí každý?"
„Ale ne zvědavci! Nikdo si nenechá rád nahlížet do těsta,"
„Mohu tedy přijít?"
„Ano, díky mému doporučení." Petermann dobře věděl, že má Uhland spadeno na jeho peněženku, ale nedal na sobě nic znát a řekl:
„Přijměte můj vřelý dík! A jak to vypadá se vstupným, o němž jste mluvil?"
„Žádali dvacet guldenů, ale já jim to rozmluvil. Podařilo se mi srazit cenu na deset, pod které se nelze dostat."
„Zaplatím je."
„Smím o ně požádat?"
„Ach, chcete to sám zaplatit?"
„Ano." Nyní už nebylo pochyb, že rentiér je lump, který má v úmyslu nacpat peníze do vlastní kapsy. Melitta deset guldenů nežádala, on je chtěl získat pro sebe. Petermann neměl v úmyslu mu peníze dát, ale přesto sáhl do kapsy, vytáhl peněženku a zeptal se:
„Můžete mi rozměnit stoguldenovou bankovku?"
„Bohužel ne. Rozměňte ji u hostinského!" Petermann se opovržlivě rozhlédl po malém, jednoduchém lokálu a prohlásil:
„Tento lokál ani trochu nevypadá, že by se tady dalo sehnat sto guldenů. Kromě toho, stejně musím u Melitty zaplatit víno."
„Ano; na této podmínce trvala."
„Nuže, nechám si rozměnit až tam a hned vám dám peníze. Za jedno špatné pivo zde nebudu platit tak vysokou bankovkou. Číšník by se mohl dostat do rozpaků."
„Dobrá, dáte mi peníze později. Já už je Melittě pochopitelně zaplatil."
„Takže půjdeme?"
„Ano, ale ještě jednu poznámku. Nepůjdeme totiž do salonu, který navštěvují dámy a pánové."
„Proč ne?"
„Působil byste tam rušivým dojmem a také sám byste se tam necítil dobře."

„Jakým způsobem mám tedy konat své pozorování?"
„Mnohem jednodušeji. K salonu jsou připojeny malé kabinky, určené k rozhovoru dvojic. Do jedné takové se stáhneme."
„Kudy se budeme dívat?"
„Kabinka je spojena se salonem skleněnými dveřmi. Když odtáhnete záclonku, budete moci přehlédnout téměř celý salon. Navíc uslyšíte každé slovo, jež tam bude vysloveno."
„Dobrá, to se mi líbí."
„Tak pojďme!" Petermann zaplatil malou mincí za pivo, pak se odebrali do domu lásky, radosti a — bídy, úpadku i otroctví v hrozných řetězech, obalených růžemi, aby nebylo slyšet jejich odpuzující řinčení. Chodby i schodiště byly potaženy nádhernými běhouny, tlumícími zvuky kroků, stěny byly ozdobeny obrazy se smyslnými výjevy, závěsy a bohaté látky byly provoněny příjemnými esencemi. Jedny dveře byly označeny slovem SALON.
„Je to tady?" otázal se Petermann, jehož srdce bouřlivě bušilo nezvyklým prostředím.
„Ne," odvětil Uhland.
„Je zde několik salonů. Pro vás bude nejzajímavější salon v prvním poschodí. Pojďme nahoru!" Vedl ho nahoru jen proto, že tam nemohl spatřit Magdu Weberovou ani Marii Bertramovou. Ani ho nenapadlo, že by tam mohla být ještě jiná dívka z rezidence, totiž Valeska Petermannová. V jasně osvětlené chodbě prvního patra ústila úzká postranní chodbička, v níž bylo mnoho dveří, jen nevelkých, kterými mohl vzrostlý člověk projít jen s obtížemi. Uhland jedny z nich otevřel. Dostali se do malé, úzké kabinky, vybavené pohovkou, zrcadlem, stolkem, několika židlemi a umyvadlem. Od stropu visela zelená lampička, jejíž plamínek jen ztěží osvětlil malý prostor.
„Tak jsme tady!" zašeptal Uhland.
„Nesmíme mluvit moc nahlas, aby nás nikdo neslyšel. Musí zůstat utajeno, že zde jsou nějací pozorovatelé. A tam — ach, taková pozornost — tam leží víno." Na stole stálo několik lahví a sklenic.
„Šest lahví?" poznamenal Petermann udiveně.
„Ano, na přání slečny Melitty. Dala sem šest lahví, protože na vás chce vydělat stejně jako na ostatních."
„Snad tam není i šampaňské?"
„Divíte se? Nikde se nevypije tolik šampaňského jako v domech lásky. Venuše a Bacchus patří dohromady."
„Tři láhve rýnského a tři láhve šampaňského! Jak asi bude vypadat účet?"
„Rýnské je za šest, šampaňské za dvanáct guldenů."
„Dohromady?"
„Kdepak, za láhev. Co si myslíte? Už jsem vám přece řekl, že se zde pije pouze za vysoké ceny. Posaďte se! Ochutnáme nejdřív rýnské." Petermann se ale neposadil. Přistoupil k proskleným dveřím do salonu a odtáhl záclonku trochu stranou. Spatřil před sebou stejný salon, v jakém se baron Franz voň Helfenstein setkal s krásnou Wally. Také nyní se opíralo několik krásných dívek o sametové podušky na pohovkách. Kouřily cigarety, hrály karty, oblečené jen v lehkých závojích. Jejich tváře byly zmalované a napudrované, aby byly zakryty zničující účinky neřesti. V jednom rohu seděly dvě dívky, žvýkající střídavě pepermintový cukr a kávová zrnka, čímž chtěly potlačit nelibě páchnoucí dech, důsledek nespoutaného života, který nešťastnice vedly. V protilehlém rohu seděla třetí dívka, kterou Petermann nemohl dobře rozeznat. Pouze si všiml, že je oblečena v dlouhých, černých, úctyhodných šatech, pod nimiž vyčnívala špička malé nožky. Z horní části těla neviděl nic kromě dvou silných, nádherných copů, které splývaly dolů. Zdálo se, že je dívka odvrácena tváří ke stěně. Jedna paže visela unaveně k zemi, ale byla celá zahalena. Malá ručka se vyznačovala plností, takže její majitelka musela být zaoblené, kypré postavy.
„Co je to za dívku?" otázal se Petermann.
„Která?"
„Stojí támhle v rohu. Není ji vidět celou." Uhland přistoupil k okénku a vyhlédl do salonu. Teprve nyní jej napadlo, že také Wally je z rezidence, a nebylo vyloučeno, že ji Petermann zná. Hned odpověděl:
„Ta je z hor. Pěkně stavěná, ale pochází z chudobince."
„Jak se jmenuje?"
„Vlastně bych o tom neměl mluvit, ale kvůli vám------nu, je rozená Mayerová; docela obyčejné jméno; aby se to trochu vyrovnalo, říkají jí tady poetičtěji: Wally."
„Hm! Není Wally zkratkou jména Valeska?"
„Nevím. Ostatně, je to nepříjemná holka, na níž Melitta dosud nevydělala ani krejcar. Snad budete sám svědkem její doslova nepochopitelné pošetilosti."
„Odmítá muže?"
„Ano, všechny."
„To je vlastně chvályhodné!" Uhland pokrčil rameny a odtušil:
„Vlastně — ano. Ale tady — — ? Kdo se takto chová v podobném zařízení, zasloužil by akorát tak pár facek."
„Přišla sem dobrovolně?"
„Jak jinak? Nebo si myslíte, že Melitta drží kradený personál?"
„Nemám žádné zkušenosti s náborem dívek pro takovou práci."
„Inu, rád vám vše vysvětlím. Pojďte teď sem. Nalil jsem, abychom si mohli připít. Hlavně tiše, aby nás nikdo neslyšel." Přiťukli si. — Petermann pouze ulízl, každá kapka se mu zdála žlučí. Druhý vypil sklenici jediným douškem, zaposlouchal se a šeptal:
„Pssst! Dávejte pozor! Přichází pánská návštěva!" Slyšeli vícehlasný pozdrav. Dívky vyskočily, odpověděly na pozdrav; pak zazněl obhroublý mužský hlas v širokém, blazeovaném žargonu, který si osvojili hlavně jistí důstojníci:
„Ach! Výtečně! Osm dam, osm pánů! To se hodí! Co tady člověk dostane dobrého k pití?"

„Jenom víno," zněla odpověď.
„Víno — ach — bon Jaký druh? Kyselou houžev nebo zelenohorský kocouří ocas? Co?"
„Naše vína jsou mimořádná!"
„Stejně mimořádná jako vy sama?"
„Téměř."
„Téměř? Proklatě! Tady asi bude pěkně kyselá půda! Šťovíkový lektvar špricnutý octem — ach, báječný vtip — sám jsem ho vymyslel — můj vlastní vynález! To bych si měl nechat patentovat! Pojď ke mně, ty malá čarodějnice!" Dívka přistoupila blíž. Ovinul kolem ní ruku, zahleděl se jí do očí a zeptal se:
„Takže víno je tak dobré jako vy?"
„Ano," usmála se.
„Fuj tajbl! Samý pudr, samá šminka! To musí být lektvar! Šťáva z borůvek a magnézium, to je taky červené a bílé — báječný vtip! Můj vlastní vynález! Jsem proklatý chlapík! — Ale zkusme to: osm mužů, osm lahví. Sem s nimi!"
„Jaký druh?"
„Ten nejlepší! Rychle!" Několik děvčat vyběhlo rychle ven, a za malou chvíli stálo víno na stole. Potom slyšel Petermann opět ten samý skřeho-tavý hlas:
„Poslyšte, panny, mám návrh! Každý dostane jednu z vás, ale ne jen tak pro nic za nic. Budeme o vás hrát, krasavice! Přinesl jsem s sebou kostky. Ach, báječný nápad! Vyšel z mé hlavy — vlastní vynález. Jste spokojené, nebo máme radši vypadnout?" Dívky věděly, jak je tato návštěva vznešená. Nápad, že o ně bude losováno kostkami, mohl přinést výtečnou zábavu; ihned na to přistoupily. Jakmile svolily, zaslechl Petermann harašení kostek. Rollenburg byl městem, v němž sídlilo několik posádek artilerie a infanterie. Jedním z nejznámějších a nejoblíbenějších důstojníků byl právě tento nadporučík. Díky dlouhé, hubené postavě si mezi kamarády vysloužil jméno ‚Jeřáb, přezdívku, kterou nikomu nezazlíval. Byl ošklivý jako špatné svědomí, ale přitom výtečný chlap. Rád vymýšlel různé vtipy, z nichž ani jeden vůbec za nic nestál. Proto nikomu nebylo divné, když po každém ze svých špatných vtipů používal rčení:
„Báječný vtip! Pochází z mé hlavy! Báječný vynález!" Byl velmi bohatý, tudíž si mohl ledacos dovolit, co bylo jiným zapovězeno. Protože však byla jeho peněženka kdykoliv otevřena i pro chudší kamarády, nikoho ani nenapadlo, aby mu záviděl. Velitelem regimentu byl jeho strýc, takže není divu, že směl ostře zatočit kolem každého rohu, jemuž se ostatní zdaleka vyhnuli. Bylo všeobecně známo, že je přítelem něžného pohlaví; protože nemohl dosáhnout díky své ošklivosti výsledků, snažil se k nim dospět pomocí peněz, což by stejným způsobem nikomu jinému neprošlo. Dokonce se šuškalo, že tu a tam navštěvuje oblast města, o níž básník pravil: Jednou jsem si tak zašel, kde domy města končí, k nahlédnutí jsem tam měl, smutek zmalovaných očí — — — Mimo jiné byl také oblíben kvůli zvláštním nápadům. Jed-nalo-li se o uspořádám výletu, plesu či jiné zábavy, vždy se obrátili na něho a mohli si být jisti, že dostane nějaký zaručený nápad, který bude mít za následek všeobecné veselí a spokojenost. Dnes slavil narozeniny. Gratulace pršely ze všech stran, dokonce se vyjádřil i mocný velitel regimentu — přesto však pozval jen několik nejlepších přátel: sedm — — ale při jeho zvláštní povaze se ani nedalo očekávat něco jiného. Stejně nezvyklá byla jeho podmínka, totiž že se mají dostavit v civilu. Jelikož se jednalo o narozeniny ‚synovce regimentu, dostali bez potíží dovolenou. Ráno si vyjeli na koních po okolí, dopoledne výtečně posnídali, právě tak, jak s příchodem večera povečeřeli. Po jídle, vlastně ještě při něm, utrousil jeden z hostů poznámku, že celá oslava proběhla docela nudně.
„To je pravda!" vpadl do toho druhý.
„Hagene, ty ses vyčerpal a už nejsi schopen žádného kolosálního nápadu!" Dlouhý nadporučík nasadil taškářský výraz a řekl:
„Omyl, obrovský omyl!"
„Takže máš něco v rukávu?"
„To bych řekl! A co!" Když je takto ujistil svým nakřáplým hlasem, zvedl obě ruce a políbil všechny špičky prstů, jako by se jednalo o něco navýsost náramného.
„Co to je, co? Ven s tím!" zvolalo sedm hlasů.
„Cesta objevů," odvětil.
„To zní mnohoslibně. Kam?"
„Na Krétu." Všichni se smáli. On ale nasadil zlobný výraz a zvolal:
„Co je tady k smíchu? Znáte Anadyoménu?"
„Z pěny zrozenou Venuši, namalovanou Apellesem? Rozumíte! Anadyoménská Venuše podle staré pověsti vystoupila z moře na krétské pobřeží."
„Správně!" chraptil Hagen.
„Ještě jsi nezapomněl všechny báje!"
„No jo, ale co je s tou Venuší?"
„Vyrazíme objevit její jeskyni. Nebo snad nevíte, že se ukryla v jeskyni, když už nemohla svou krásu ukrývat ve vlnách?"
„Hagene, starouši, snad tu jeskyni neznáš?"
„Hm! Zatím nic neprozradím, ale mám ohromný nápad, báječný nápad! Je z mé vlastní hlavy! Sám jsem ho vymyslel! Nedávno jsem ve Venušině jeskyni byl."
„Kde? Kde?"
„Pst! Zatím to nemohu říct, ale Bůh ví, že to je Venuše, pravá, čistá Venuše! Byl jsem z ní celý pryč, docela perplex. Postihlo mě dokonalé bezvědomí."
„Nevytahuj se!" varoval jej jeden z kamarádů.
„Vytahovat se?" ohradil se.

„Poznali jste mě snad jako vejtahu, he? A v tomto případě nemůže být řeč o přehánění. Tady se jedná o krásu, proti níž byla Venušina postava úplně nulou! Pověst říká, že Venuše měla rudé vlasy a že dokonce šilhala — ale u té mojí nemůže být o podobných nedostatcích ani řeči. Je bez chyby, úplně bez chyby! To odpřísáhnu i na vlastní knír, který je mi milejší než má štíhlá postava!" Všichni se smáli jeho nadšení a způsobu, jakým pronesl oslavnou řeč. Nenechal se tím zmýlit a tvrdil:
„Není mezi vámi ani jeden, který by se mohl v tuto chvíli smát! Nikdo z vás dosud neviděl tak krásnou dívku!"
„Ohó!" zaznělo kolem. USILOVNÉ PÁTRÁN!
„Ohó!" odpověděl.
„Minulý týden zpívali starostově dceři pod okny píseň: Znám samotu daleko odtud. Míním tuto sloku: Když jsem přišel a krásu viděl, nevím, co se se mnou stalo, růžičko, u srdce mě to vzalo, kéž bych tě nikdy neviděl. Znáte tu písničku?"
„Myslím, že je dost stará, abysme ji znali!" poznamenal soused.
„No dobře! Tuhle písničku jsem si připomněl, když jsem zahlédl zmíněnou krásku."
„Přál sis v té chvíli, abys ji raději už nikdy potom neviděl?"
„Jo, protože můj klid je pryč a srdce mám jako balvan — tak to zní v některé opeře, ne?"
„Ubožáčku! Stáváš se poetou! To je špatné znamení! Jaký máš tep?"
„Tady, sáhni si!" Podal mu ruku. Druhý ji uchopil, s tváří znalce chvíli naslouchal, a nakonec prohlásil:
„Opravdu! Osm set úderů za minutu! To je nesmírná, lze říci pobuřující rychlost! Hagene, jsi nemocný! Zamiloval ses! Máš horečku z lásky! Tvé srdce plane! Mám o tebe obavy, protože začínáš myslet na básničky!"
„Myslet?" lamentoval ironicky.
„Jen myslet? Na básničky? Kamaráde, to nejnebezpečnější v mém stavu ti uniklo. Nemyslím jenom nato, ale — — —"
„Dokonce nějaké píšeš?"
„Ano."
„Poslyšte, chlapci, Hagen se dal na básnění!" Zazněl všeobecný pokřik. Jedni se hlasitě smáli, druzí krčili rozpačitě rameny a litovali chudáka ironickými slovy. Nadporučík nasadil ten nejsmutnější výraz, jakého byl schopen, a zvolal:
„Nesmějte se! Ani mně není do smíchu! Cítím největší provinění, jelikož je to pravda: skutečně jsem spáchal báseň!"
„O kom?"
„Přece o ní!"
„O krásce, kterou zde probíráme?"
„A o kom jiným?"
„Člověče, nemohu dopustit, aby ses zničil! Kdo se má dívat, jak tady stojíš a chřadneš! Důvěřuješ mi?"
„Nu, moc zrovna ne."
„Aspoň trošku?"
„Za jistých okolností snad ano."
„Dobrá! Tak se mi svěř. Pokusím se zjistit, zda není nějaká možnost záchrany."
„Hrome! Chceš se mne opravdu ujmout?"
„Ano, z přátelského soucitu."
„To je od tebe hezké, velice hezké!"
„Ano, mám dobré srdce a slabost pro tebe."
„Tím víc ti jsem vděčný. Ještě věříš v záchranu?"
„Nepovažuji to za vyloučené. Akorát potřebuji zjistit stupeň a sílu tvé nemoci. Musím přesně vědět, do jakého stádia vstoupila."
„Jasně, že to musíš vědět! Rád ti pomohu. Tep už znáš. Teď se podívej sem a řekni, zda není okoralý!" Vyplázl na něho jazyk, co nejvíc mohl. Ostatní se smáli, ale Hagenův soused si podržel komickou vážnost a odpověděl:
„Je velmi okoralý! Právě takový jazyk jsem viděl v ovčárně mého otce u berana, který měl tasemnici." Smích se zdvojnásobil. Hagen zvolal plačtivým hlasem:
„Tasemnice by mi byla milejší než taková láska!"
„Ano, láska a básničkaření! Tady nepostačí jen jazyk, musím znát i tu báseň. Znáš ji zpaměti?"
„Zpaměti ne, ale vnitřně." Přitom si položil ruku na srdce. Kamarád zklamaně pokýval hlavou a prohlásil:
„Jenom vnitřně? — Pak bude nesnadné ji vytáhnout ven. Kdyby sis jí byl alespoň napsal!"
„To jsem také udělal."
„Skutečně, bratříčku? Můžeme ji slyšet?"
„Hm! Je to moje první dílko v tomto oboru!"
„Snad se nestydíš?"
„Ne, ale budu se červenat."
„To je dobré znamení, které dokazuje, že máš v těle alespoň trochu krve a studu. Takže spusť!"
„Mezi čtyřma očima?" Proti tomu se ostatní důrazně ohradili.
„Dobrá," podvolil se.
„Má-li být můj život ukončen tímto způsobem, musím vám vyhovět. Tady je lístek." Šel k vedlejšímu stolu a vytáhl kartičku.
„Je to jen pokus stydlivého panice. Prosím o diskrétnost, pánové! Takže, poslouchejte!" Předčítal: Jednou v životě, jedinkrát, chci, touho mého snění, do tvé andělské tváře se podívat, bez veškerého rozechvění — — —
„On se chvěje! Chvěje se!" byl přerušen.
„Asi se bojí!"
„A ještě k tomu nebesky krásné tváře!"

„Andělská tvář! Jaká to skromnost! Jen jedinkrát se chce podívat do její tváře!" USILOVNÉ PÁTRÁN!
„Chce se jenom dívat!"
„Ohó!" zvolal Hagen.
„Tak to nebylo myšleno! S díváním bych se nespokojil!"
„A s čím ano?"
„To se hned dozvíte." Četl dál: Jednou bych chtěl pokleknout, vložit hlavu do tvých dlaní, pak jít dál a neuhnout, i když hvězda má se za obzor sklání--------- |
„Slyšte! Slyšte! Chce si klekat!" smáli se.
„A vložit jí hlavu do dlaní!"
„Jen ať ho trochu podrbe za ušima, jak se to občas dělává hodným pudlům!"
„Ano — a uspokojen tím drbáním pak potáhne dál!"
„Nasadí si cvikr, aby čučel na oblohu, kde zapadá jeho íhvězda!"
„Hagene, jsi nevyléčitelný!"
„Snad," přitakal vážně,
„ale to klečení před ní mě uspokojilo. To dokazují i poslední verše." Nechal se slyšet s následujícím: i To vše by pro život stačilo, když všechno zemře, zbude mi snít, a vše co pro mne vyznělo: už bez tebe nemohu žít! Odložil list na stůl a se smutnou tváří se potom obrátil na přítele-lékaře. Zeptal se ho:
„Poslouchal jsi pozorně?"
„Velice."
„Co tomu říkáš?"
„Čemu? Básničce nebo tvému stavu?"
„Obojímu."
„Inu, tvůj stav je dost vážný, ale básnička je daleko horší."
„To mne uklidňuje."
„Jak to?"
„Jistě by bylo nebezpečnější, kdyby můj stav byl horší než básně."
„To je pravda. Vypadá to, že je zde šance na záchranu."
„Tu očekávám od tebe. — Jednou ses mne ujal, a tak mi předepiš nějakou medicínu nebo lektvar."
„Chybná léčba! Lektvar by jen způsobil, že bys klesl ještě hlouběji."
„Co tam tedy máš? Pilulky?"
„Uvidíme. Nejdřív musím najít prapůvodní důvod tvé nemoci."
„Zdá se mi, že jsi velmi chápavý patolog!"
„S tím se mohu pochlubit. Hledám-li původ, musím se poohlédnout po dívce, kterou jsi svou básní svedl!"
„Po mé Venuši? Hm! Skutečně to chceš udělat?"
„Jistěže!"
„Dobře, ukážu ti ji, ale jenom tobě." Ihned zazněl všeobecný nesouhlas. Spokojeně se usmál a s jistým zaváháním řekl:
„Nemohu to odmítnout žádnému z mých přátel. Onu vzácnou osobnost uvidíte všichni."
„Kdy?"
„Kdy budete chtít."
„Co nejdřív, ještě dneska! Půjde to?"
„Snad."
„Dobrá! Bereme tě za slovo. Slíbils nám to a už nemůžeš couvnout!"
„Dodržím slovo, ale mám jednu podmínku."
„Jakou? Určitě ji nelze splnit!"
„Ale ano. Trvám na tom, aby se všichni přidali!"
„Samozřejmě!"
„Nikdo nesmí couvnout. Každý z vás mi dá ruku na to, že |>ude držet partu."
„Jistěže, samozřejmě!" zaznělo kolem. :>;
„Nu, tak si plácneme!" Podal každému ruku. Potom se smíchem řekl: f
„Všechny vás mám v pytli! Už nemůžete couvnout!"
„Jasně, že necouvneme!" nechal se slyšet soused.
„Dokonce ani nechceme couvnout. Půjdeme s tebou rádi, milý Hagene!"
„Ohó! Kam myslíte, že vás odvedu?"
„Inu, do Venušiny jeskyně na Krétě, jak jsi prve slíbil!"
„Správně! Rozdíl je pouze v tom, že jeskyně neleží až na Krétě."
„To se dalo předpokládat."
„Je tady v Rollenburgu."
„To se rozumí samosebou."
„Ale kde přesně? Myslíte si snad, že jsem neměl pádný důvod, abyste si se mnou na to plácli? Doufáte snad, že vás odvedu do salonu jemné dámy, která patří k vysoké aristokracii?"
„Ne, v to nedoufáme. Tyto dámy známe. Není mezi nimi ani jedna, která by nás dokázala vzpružit tak jako tebe. Určitě nás zavedeš do měšťanského domu."
„Špatný vtip!"
„Ó, horší, než si myslíš! Hned ti to dokážu. Dneska by ses nedostal ani do měšťanského domu."

„Ohó!"
„V tomto stavu? A s námi?"
„A přece!"«
„K prohlídce ženské nebo dcery?"
„Ach tak!"
„Žádný otec by to nestrpěl. Nepochybně nás chceš odvést do veřejného domu!"
„Správně!"
„Restaurace, kterou ještě neznáme?"
„Restaurace — to je fakt. Kterou neznáte - to je špatně."
„Takže ji známe?"
„Ano."
„Pak musíme znát i tu dívku. Je to dcera nebo číšnice?"
„Něco jako číšnice. Ještě jste ji neviděli."
„Byli jsme tam už?"
„Možná; ale pak jedině na zapřenou, aby o tom kamarádi nevěděli."
„Je to snad obyčejná, vykřičená knajpa?"
„Ne, právě naopak. Je to nejelegantnější vinárna v Rollen-burgu." Tu přítel ustoupil o krok a zvolal:
„Hagene, šíliš?"
„Proč?"
„Tuším, o čem mluvíš!"
„Nu, o čem?"
„Chceš nás zavést k Melittě!"
„Co je na tom tak hrozného?" Nastala chvíle ticha, během níž si pánové vyměňovali pohledy. Většina z nich u Melitty potají byla, ale takhle ve společnosti — —!
„To je odvážná myšlenka, milý Hagene!" řekl jeden.
„Ano, odvážná a báječná! Můj vlastní vynález!" chraptěl nadporučík.
„To přece bude náramný žert!"
„Za takový žert pěkně děkuju!" Tato slova řekl muž, který dosud mlčel. Byl ještě příliš mladý, v jeho hezké tváři se rýsovala mimořádná inteligence. USILOVNÉ PÁTRANÍ k
„Jak to vlastně myslíš, milý Randaue?" otázal se Hagen.
„Něco takového bych nenazýval žertem."
„Jak tedy?"
„Neopatrností!"
„Pchá! Máš strach?"
„Myslím, že bys tomu sám nevěřil. Máme ale zakázáno taková místa navštěvovat."
„Jsme v civilu!"
„To je jedno. Člověk by neměl dělat nic proti cti kavalíra, i když s tím není spojeno žádné nebezpečí."
„Co na tom vidíš špatného?"
„Chceš navštívit Melittu. Nestačí to?"
„Ptal jsem se, co je na tom špatného?"
„Podle toho, co tam zamýšlíš zorganizovat."
„Vypijeme několik lahví vína — — —"
„To můžeme udělat i tady. Je tu lepší a dokonce lacinější víno."
„Ale moje Venuše — — —!"
„Venuše! Ano, Venuše!" vpadli do toho ostatní.
„Ach, co Venuše!" oponoval Randau malomyslně.
„Nebudu se koukat na lehké holky, i kdyby to byly ztělesněné krasavice!"
„Slyšíte, Randau se chce dát ke klášterním bratrům!"
„Jen se smějte! Nepůjdu!"
„Ohó! Dal jsi slovo!"
„Ano, dal, ale zároveň té prosím, Hagene, abys mě zbavil tohoto slibu."
„To mě ani nenapadne!"
„Bylo by to přátelské gesto, které můžeš snadno učinit."
„Kdepak, společnost musí zůstat pohromadě!"
„Inu, pak padá zodpovědnost na tvá bedra!" Malomyslně přehodil nohu přes nohu a odvrátil se od stolu. Hagen dobromyslné poznamenal:
„Nebuď škarohlíd, milý Randaue. Zde se nejedná o žádnou zodpovědnost. Vypijeme několik lahví vína a podíváme se na děvčata."
„Nevím, jaký by to mohlo přinést užitek."
„Protože jsi ještě neviděl Venuši — a dokonce jsi o ní ani neslyšel. Garantuji ti — — —"
„Ó, prosím," bránil se Randau,
„raději mi o ní nevyprávěj. Nechci nic slyšet!"
„Nebuď nemravný! Snad si nemyslíš, že bych se mohl zajímat o nějakou obyčejnou holku!"
„Hm!"

„Nebruč!"
„Proč vlastně chodíš k Melittě! Jistě jenom kvůli holkám."
„Inu, poprvé jsem tam byl s jedním známým, kterého není třeba jmenovat. Vytáhl mne tam — — a nebylo to tam nijak zlé. Několik polibků si holt člověk musí nechat líbit. Později jsem tam s ním byl ještě jednou. Pak jsem šel kolem sám — tu mě napadlo, abych vešel."
„Takže jsi stálý zákazník!"
„Nesmysl! Byl jsem tam jen několikrát. Tomu říkáš stálý zákazník? Když jsem tam byl potřetí, spatřil jsem ji."
„A ona tebe!" smál se jeden.
„Drželi jste se pochopitelně daleko od sebe?"
„Na zdraví! — Ona se držela dál, ale ne já."
„To by se také nedalo předpokládat. Nejsi Apollo ani Ganymed."
„Ty snad ano? — Ale i kdyby, ona o žádného nestojí."
„To mi nenakukáš! Snad tak mluvili, aby tě utěšili."
„Vím to, vím! Ujišťuji vás, že se jí nesmí dotknout žádný z hostů."
„Kdo by tomu věřil!"
„Dávám na to své čestné slovo!"
„Přesto tě tahali za nos!"
„Zkus to s ní sám!"
„Blbost! Holka z veřejného domu, že by na sebe nedala sáhnout? Jak je stará?"
„Počítám kolem osmnácti?"
„Blondýna?"
„Ne, bruneta, dokonce tmavovláska."
„Hm! Jak se jmenuje?"
„Nevím. Říkají ji Wally."
„A co postava?"
„Pravý mistrovský kus přírody — bohužel ne můj vlastní objev; nepochází z mé hlavy."
„Doufám, že je opravdu hezká, jak tvrdíš!"
„Opakuji: je krásná k zbláznění; ale netykavka."
„Tomu nevěřím!"
„Pchá! Vsadíme se?" Druhý se hlasitě rozesmál a řekl:
„Akorát bych z tebe udělal nešťastníka."
„Jak to?"
„Inu, prohrál bys sázku a musel bys zaplatit."
„V tom nevidím žádné neštěstí. Klidně vsadím sto guldenů proti každému z vás, že se nikomu nepodaří tu holku dostat." Toto tvrzení bylo příliš silné, než aby nevyvedlo ostatní z klidu. Zazněly výkřiky pochybností.
„Sto guldenů?" zeptal se důstojník, který před chvílí hrál roli lékaře.
„Ano, sto guldenů," opakoval Hagen.
„No, dal bych si říct!"
„Jen riskuj!"
„Bohužel nevlastním bezedný váček jako ty. Sto guldenů je pro mne majetek, ale přesto se vsadím. A co vy?" Všichni kromě Randaua souhlasili. i)
„Nu, tak se vsaďte!" vybídl je Hagen. l
„Všichni?"
„Jistě."
„Ne," mínil jeden z kamarádů.
„Sto guldenů na muže, to je celkem sedm set. Toho se nemůžeme odvážit. Připravili bychom nejlepšího kamaráda o vysokou částku." S tím Hagen nesouhlasil; dostal se do varu a zvolal:
„Nedělej se směšným! Jsem přesvědčen, že vyhraju!"
„Pokud chceš, poslechnu. Kdo se přidá?"
„Já taky, já taky!" odpovědělo pět hlasů.
„A ty, Randaue?" Tento dosud mlčel. Nyní odvětil:
„Víte, že se nikdy nevsázím."
„To je tvá chyba, tvá jediná chyba, bohatý Randaue! Přesto bys dneska večer mohl učinit výjimku."
„Ani mne nenapadne!"
„Vždyť vyhraješ!"
„Nechci vyhrát ani prohrát. Celá tahle záležitost je mi proti srsti."
„Nechtě ho!" chrčel Hagen.
„Stačí, když vyhraju šest set guldenů. Takže kdo si plácne?"
„My všichni!" Hagen si podal ruku se šesti muži. Pak se spokojeně poplácal po stehnech a prohlásil:
„Děti, předložím vám skvělý návrh!"
„Nuže, jaký?"
„Pochází z mé vlastní hlavy. Když totiž vyhrajete, zaplatím každému z vás sto guldenů — — —"
„To je přece samozřejmé!"
„A když vyhraju, věnuji všechny tyto peníze na ohromnou večeři s vínem a ostatními požitky."

„Ó, jak vznešené, vznešené!"
„Ano. Nebo to taky považujete za samozřejmé?"
„V žádném případě, milý Hagene. Byl jsi vždycky štědrý, ale tentokrát o ty peníze přijdeš." USILOVNÉ PÁTRANÍ
„Uvidíme!"
„Takže půjdeme?"
„Ještě musíme probrat pár maličkostí. Sázka tedy zní: dívka nedovolí žádnému z vás, aby se k ní přiblížil."
„Přiblížil? Mluvil jsi o sáhnutí!"
„Jistě. Nesmíte to brát tak doslovně. Nechce-li Venuše skončit ve skleněném zvonu, musí aspoň občas někomu dovolit, aby se jí dotkl. Proto musíme sázku upřesnit."
„Uděláme to jednoduše. Mluvme o nejjemnějším doteku - polibku. Co?" Ostatní souhlasili. Rozradostněný Hagen chrčel:
„Chlapi, dostáváte se ještě hlouběji do pasti! Pokud se nechá od některého z vás dobrovolně políbit na ústa, prohrál jsem sázku?"
„Ano, tak to myslíme."
„Můžete ji tedy líbat, jak hrdlo ráčí. Nemám strach."
„Třeba dá přednost tobě."
„Tomu nevěř, třebaže jsem vám nadřazen krásou i líbezností. Přece jen ale musíme udělat nějaký pořádek. Jak by to dopadlo, kdyby se šest chlapů vyřítilo na jedinou dívku!"
„Pravda. Určeme pořadí!"
„Losujme!"
„Máte karty?"
„To je zbytečné," prohlásil Hagen.
„Dostal jsem skvělý nápad — vlastní vynález!"
„Nu?"
„Vezmu s sebou kostky. Hodíme si až u Melitty, a protože tam budou i jiné holky, posadíme se v párech. Každý dostane holku, která hodí stejně jako on."
„Dobrá!"
„Vidíte, že vám dávám větší šance, než je radno. Tím víc se však budu radovat z vítězství. — Co ty, Randaue, připojíš se k sázce?" Ne "
„ne.
„Musíš jít s námi!"
„Bylo by mi opravdu milejší, kdybys mi dovolil odejít."
„Na to ale nemohu přistoupit, neboť tě nechci připravit o pohled na nejdokonalejší krasavici."
„Pokud budu přece jen donucen jít s vámi, vzdám se veškerého veselí a dobré nálady."
„Pchá! Však už ti zvedneme náladu. Dopijme a pojďme!" Vyrazili, nakaženi Hagenovou výřečností. Také jeho víno bylo těžké a výtečné. Dost vypili, a tak není divu, že se ocitli ve zvláštní náladě, jež byla k podobné sázce zapotřebí. U domu kráčel Hagen napřed. Vedl kamarády do horního salonu, aniž by byl tázán nebo dokonce zadržen sluhou. Nahoře vytáhl kostky, začali losovat. Osm důstojníků a osm děvčat — přesně do páru. Děvčata měla házet první, důstojníci po nich. Sedm dívek již mělo házení za sebou, přišla řada na poslední.
„Wally!" zavolala jedna. Jmenovaná zůstala klidně sedět, tvář odvrácenou ke zdi. Zdálo se, že ani nevnímala přítomnost pánů.
„Wally, jsi na řadě. Pojď házet!" Neodpověděla, zůstala sedět bez hnutí.
„Mám to snad ohlásit madam?"
„Ne," odporoval Hagen, který považoval za vhodné vmísit se do hovoru.
„Máme dost času a počkáme."
„Dost času? Vždyť jde jen o hod kostkami!"
„Nevadí. Stačí, když hodí sedm z pánů. Kdo zůstane, připadne Wally, aniž by musel házet." Návrh byl přijat. Wally kupodivu připadla na — Hagena. Ten se srdečně zasmál a prohlásil:
„Velký osud! Nebudu ale malicherný, neboť jsem dostal skvělý nápad, vlastní vynález! Mohl by mi přinést medaili!"
„Ven s ním!"
„Každý pán vypije se svou dámou láhev vína, pak se vystřídáme."
„Budeme zase házet?"
„Ne, jinak by los mohl padnout na stejné dvojice. Páni zůstanou na místech, kdežto dámy se posunou."
„Výtečně, skvěle!"
„Že ano? Každý z nás vypije čtyři láhve vína a pobude ve společnosti každé z dam. Takže si sedněte! Víno sem, otevřete láhve!" Pro dívky to byla celkem příjemná zábava. Víno se perlilo ve sklenicích, slova od rtů. Pouze dva se všeobecné zábavy nezúčastnili — Randau a Wally. Pravda, také u prvního seděla dívka, s níž si musel připít — ale nepromluvil ani slovo. Zapálil si doutník a vypadalo to, že veškerou pozornost věnuje kroužkům dýmu, které se vinuly z jeho úst. Tajně však pozoroval Wally, jejíž nádherná postava se topila v měkkých poduškách. Do tváře jí neviděl.
„Pane, vždyť se díváte úplně někam jinam!" durdila se jeho sousedka.
„Kdepak!" odtušil krátce.
„Přitočte se víc ke mně!"
„I co, takhle se mi sedí docela dobře."
„Vždyť vám teď patřím."

„Musíte mi prominout," omlouval se na úkor pravdy,
„ale bolí mne zuby."
„Víno vám od toho pomůže. Nebo je bolest příliš velká?"
„Velice."
„Pak vám poradím prostředek, který ihned zabere."
„Jaký?"
„Polibek. Pojďte sem!" Chtěla jej obejmout a políbit, ale on se bránil.
„Jak úzkocitný!" zlobila se.
„Proč jste vlastně tady?"
„Kvůli tobě ne!" Bylo to příliš upřímné, než aby se to minulo účinkem. Odvrátila se a zmlkla. Přemýšlela, na kom by si vylila svou zlost, když tu její pohled padl na Wally.
„Sedí a hloupě čučí!" vyjela.
„Mne páni odmítají a na ní koukají jako na svatou! Přivedu madam!" Chtěla vstát, ale byla zadržena Hagenem sedícím na druhé straně.
„Seďte!" zarazil ji.
„Wally teď patří mně, a strpím-li, aby seděla támhle naproti, do toho nikomu nic není!"
„A taky nikomu nic není do toho, že jsem byla uražena pánem?"
„Vy jste byla uražena?"
„Vždyť jste to sám slyšel!"
„Pchá! Že nechce polibek, to přece není žádná urážka!"
„A co tedy?"
„Víte, on je zapřísáhlý poustevník. Nechtě ho být. Jestli se chcete pořádně vyřádit, rád se vám nabídnu k dispozici."
„Mám vás políbit?"
„Mne přímo ne, ale mám tady vysokou jezdeckou holínku z pravé, dobře namaštěné juchty. A jestli dostanete chuť i na druhou, rád je stáhnu z nohou. Dám vám je k dispozici na celou půlhodinu." Všichni se rozesmáli, ale ona pohotově odpověděla:
„Souhlasím, protože líbat juchtu je tisíckrát příjemnější, než se zabývat vaší hubou! Holínky si raději nechtě na nohou, jinak by vám mohla vypadnout falešná lýtka!"
„Bravo, děvče! Máš pusu na správném místě! Pij! Půlka láhve je pryč, přišel čas střídání!" Dívky si poposedly. Muž, kterému nyní připadla Wally, nebyl tak ohleduplný jako Hagen. Chvíli si ji prohlížel žádostivýma očima, pak zavolal:
„Nu, slečno, mám se taky vzdát příjemné společnosti?" Neodpověděla.
„Pokud si myslíte, že vás budu šetřit, šeredně se pletete! Pojďte, nebo si vás přivedu!" Nyní zřejmě slyšela jeho slova, neboť beze slova pokrčila rameny, a to způsobem, který vyjadřoval nejhlubší opovržení.
„Výtečně!" šeptal Hagen, jenž se nechal strhnout elegantním pokrčením nádherných ramen.
„Smím prosit?" zazněl opět ostrý hlas jeho přítele. Když se i toto varování minulo účinkem, vstal, přistoupil k dívce, uchopil ji za ruce a velel:
„Žádné upejpání! Dívka tvého postavení musí — — hrome, au!!"
„Co je?" zeptal se Hagen, neboť zpozoroval, jak si přítel strká prst do úst.
„Píchl jsem se!"
„O co?"
„To ví jen ďábel! Ta čertice mi srazila ruku, až jsem se píchl o nějakou jehlu, nebo co já vím!"
„Ach! Vosy píchají!" smál se Hagen, poněvadž si všiml, jak Wally zasunuje jehlici do záhybu šatů.
„Raději si sedni!"
„To mě ani nenapadne! Půjde se mnou!" Ještě jednou se natáhl po dívce, tu však byl uchopen za paži. Randau stál vedle něho a varoval jej vážným hlasem:
„Prosím, žádné násilí!"
„Teď patří mně!"
„Souhlasí s tím?"
„Snad se jí nebudu ptát!" Oči Randaua se zaleskly, přes krásnou, mužnou tvář přelétl stín zloby.
„Nejsme tu snad proto, abychom se dopouštěli nějakého násilí!" zvolal přísně.
„Randaue!" pěnil druhý.
„Prosím, zde není třeba jmen! Tato dáma je pod mou ochranou!"
„Ach! Tak!" protáhl kamarád, který se cítil uražen.
„Dáma? Tyhle holky jsou tady pro každého, tedy i pro mne!"
„Opakuji, že ji nenechám urážet!"
„Mám tvé opakování považovat za urážku mne samotného?"
„Není mým úmyslem někoho urážet, ale nejsem proti, budu-li požádán o satisfakci."
„Dobrá, nebudeme o tom dál mluvit!" Vrátil se zpět ke stolu. Teprve nyní se Wally rozhodla promluvit. Otočila se tváří k Randauovi a zašeptala:
„Díky!" Jaká to byla tvář, jaké rysy! Bledý obličejík byl pokrytý růží rozpaků a cudnosti. Jaký výraz ležel v očích zvlhlých bolestí, z nichž nyní vystřeloval paprsek zloby! Vyslovila jediné slovo, ale on měl dojem, že ukrývalo veškerý smutek a nářek, jakých je člověk schopen. Musel se přemoci, aby se odtrhl, a vrátil se na své místo. Tam se snažil Hagen uklidnit ostatní. Prudkou výměnu slov ukončil dlouhý nadporučík výzvou:
„Nedělejte hlouposti! Vzdal ses stejně jako já. Ať to zkusí někdo jiný. Teď se napijme! Přineste další láhve!" Dívka,

která seděla první vedle Randaua, vyšla ven, aby přinesla čtyři láhve vína. Tam seděla Melitta, majitelka podniku, a vedle ní stará, hubená dáma s tváří harpyje — hospo-dářka a ředitelka domu. Na ní se dívka obrátila s otázkou:
„Slyšela jste to, madam?"
„Co?"
„Ohledně Wally."
„Ne, hlasitě jsme se bavily. Co zase provedla?"
„Už odmítla dva pány, kteří si ji přáli."
„Tohle chování z ní vytluču!"
„Toho druhého dokonce poranila jehlicí, když ji chtěl vzít za ruku."
„Cože? Opravdu? Taková drzost! Tito pánové jsou důstojníci! Musím ji ztrestat! Slečno Melitto, přiveďte sem tu holku!"
„Proč já?"
„Když na ni zavolám, nepřijde, protože ví, co by jí tady čekalo. Od vás bude očekávat jiný důvod výzvy." Dívka odnášela plné láhve a s ní vešla do salonu Melitta. Pokývala na Wally, aby ji následovala. Nešťastnice ihned poslechla. Byly naplněny sklenice, dívky se vyměnily potřetí. Ačkoliv tím vznikl značný hluk, měl Randau dojem, jako by zvenčí zaznělo hlasité tlesknutí. Teprve po delší chvíli se Wally opět objevila, její krásná tvář byla bolestně stažena. Oči se blýskaly jako v horečce a dech se dral těžce z prsou, která se chvěla potlačovaným vzlykotem. Posadila se opět na své místo a chtěla skrýt tvář v dlaních. Tu ucítila lehký, uctivý tlak cizí ruky na své paži. Rychlým pohybem setřásla vetřelce, aniž by se po něm ohlédla. Vtom polohlasně zaznělo:
„Slečno, prosím, podívejte se na mne!" To byl hlas muže, kterého před chvílí nazývali Randauem a který ji vzal do své ochrany. — Nutil ji, aby se k němu otočila.
„Něco jsem slyšel," pokračoval.
„Bili vás?" Ještě víc zčervenala, její oči se zalily velkými slzami.
„Prosím, odpovězte!" žádal ji.
„Bili vás, viďte?"
„Ne," zašeptala, dohnána studem ke lži.
„Ani bych to Melittě neradil!"
„Jste důstojník?" vydechla. Bylo zřejmé, že dnes poprvé oslovila některého z návštěvníků.
„Ano, mé dítě," přikývl, neboť mu bylo proti mysli ji obelhávat.
„Důstojník a tady! Asi si o mně nemyslíte nic hezkého?"
„Také já jsem tady!"
„Ale z donucení, a já dobrovolně. Viďte, že vás donutili?"
„Ano," přitakala. Stál před ní, opřen dlaní o hranu stolu. Hleděl jí otevřeně do očí.
„Chcete odtud pryč?" zeptal se.
„Nemohu."
„Proč ne?"
„Protože mě nepustí."
„Kdo?"
„Melitta a její hospodářka. Nesmím vyjít z domu."
„Proč jste to neřekla některému hostovi?"
„Nevěřím jim."
„Ubohé dítě! Já---------" Přerušil se, neboť jej jeden z kamarádů uchopil za paži, odtáhl jej stranou a prohlásil:
„Zadrž, příteli, to je proti domluvě! Teď snad patří Wally mně!" Dívka ihned upadla do dřívější letargie.
„Nech tu dívku na pokoji!" prosil Randau.
„Proč? Má s námi sedět u stolu!"
„Prosím, netrap ji! Nechce."
„Je to pravda, slečno?" Wally přikývla.
„Pro mě za mě! Je mi proti mysli nutit takovou upejpavku k přátelství. Randaue, tvé jednání je v naprostém rozporu s naším ujednáním!"
„Jak to?"
„Má snad patřit jen tobě? Jsi snad už na řadě? Musím tě žádat, abys na dámu nesahal, dokud na tebe nepřijde řada. Pokud se teď vzdávám svého práva, nedělám to k užitku jednoho a pro škodu druhého." Odešel. Wally to zpozorovala a zeptala se tichým hlasem:
„Urazil jste kvůli mně kamaráda?"
„Jen dočasně."
„Snad vás nevyzve?"
„V žádném případě."
„Mám strach!"
„Proč?"
„Jak jsem slyšela, jsou důstojníci v podobných záležitostech velice vznětliví a neústupní."
„A to vás znepokojuje?"
„Nesmírně!"
„Ale ne kvůli vám?" Tu na něho padl teplý, upřímný pohled. Odpověděla:
„Ó ne, kvůli mně vůbec ne — ale — — —"

„Ale — prosím, mluvte dál!" i Zbledla a opět zčervenala. Sklonila hlavu a téměř neslyšně zašeptala:
„Kvůli vám!" Do srdce mu vstoupil pocit, jako by prožil cosi nekonečně krásného.
„Kvůli mně?" šeptal zpět.
„Vždyť mě neznáte!" Ne "
„i>ie.
„A přesto si o mne děláte starosti?"
„Byl jste první, kdo mi poskytl ochranu."
„Nejen pro tuto chvíli." Po těchto slovech se vrátil ke stolu. Další láhev byla vyprázdněna, dívky si opět poposedly. Nyní připadla Wally na Randaua. Židle vedle něho byla dosud prázdná. Kamarádi s napětím čekali příští okamžik.
„Nuže?" ozval se Hagen.
„Co?" odpověděl mu Randau otázkou a tvářil se, jako by mu nerozuměl.
„Wally teď patří tobě."
„Vzdávám se jí."
„Sakra!" klel Hagen radostně. Ostatní ale nebyli s jeho přístupem zcela spokojeni. Jeden z nich mu pošeptal:
„Chceš, abychom prohráli?"
„To je mi jedno."
„Jsi jediný, s kým mluvila."
„Za to nemohu."
„Snad tě políbí!"
„To ji ani nenapadne!"
„Vyhráli bychom sázku!"
„Netoužím po výhře." Tím byla celá záležitost skončena. Když však přišla na řadu další láhev, připadla volba na důstojníka, který se nejvíc hnal do Hagenovy sázky. V jeho tváři se zračilo vítězné rozhodnutí. Pokýval na Hagena a zeptal se:
„Jsi si stále jistý vítězstvím?"
„Víc než dosud!"
„Nu, teď se teprve uvidí!"
„Pchá! Odpadneš stejně rychle jako ostatní."
„Tomu nevěř. Sleduj, jak to zaonačím!" Wally byla před malou chvílí skutečně bita. Potom jí bylo nařízeno, že se musí přizpůsobit všem požadavkům pánů, jinak jí domácí sluha vypráská bez ohledů na pánskou návštěvu. Ještě než se vrátila do salonu, slyšela, jak byl sluha přivolán. Nyní tento seděl s Melittou a hospodářkou v malé jídelně. Všichni tři seděli, aby jim neuniklo ani slovíčko, jež padlo v salonu. Museli ihned slyšet, kdyby Wally i nadále odmítala vyhovět důstojníkům v jejich odporných přáních. Zazněl cinkot skleniček, ozval se hlas důstojníka, který byl na řadě:
„Prosím, přistupte blíž, slečno Wally!" Jako obyčejně neodpověděla.
„Neslyšela jste, slečno?" Také nyní zůstala němá.
„Takže: pokud zaplatím pětinásobnou cenu za víno a dám dvojnásobné spropitné, chci být obsluhován s patřičným respektem! Žádám vás se vší vážností, abyste se posadila po mém boku!" Ani teď neposlechla. Tu vyskočil ze židle se slovy:
„Dobrá, přivedu si vás!" Chtěl ji uchopit a násilím ji přivést ke stolu, ale vtom zazněl velitelský hlas Randaua:
„Zadrž! Žádné násilí!"
„Ohó!"
„Skutečně ne! Jsme lidé, ne katani!"
„Mám snad prohrát sázku?"
„Zaplatím ji za tebe!"
„Pěkně děkuju! Pokud můžu vyhrát, nenechám si ji darovat! Nevychovanému jednání musí člověk oponovat. Kupředu, slečno!" Uchopil dívku, aby ji zvedl, tu sám ucítil Randauovu ruku na své paži.
„Už jsem řekl, že tato dáma je pod mou ochranou!" mínil poslední.
„Slyšel jsem tě, nemusíš to opakovat. Tato dáma stojí pod ochranou nás všech!"
„Nazýváš snad své jednání ochranou?"
„A čím jiným?"
„Porušuješ lidská práva!"
„Lidská práva? Pchá! Tato dáma je tu proto, aby nás oblažila, nic víc. Chci ji trochu poškádlit — to nazýváš porušováním lidských práv?"
„Jistěže!"
„Nerozumím ti. Klidně si sedni a nechej mě dělat, co uznám za vhodné!"
„Udělej to pro mne a nech ji!"
„Ani mě nenapadne! Kupředu, děvče!" Opět ji chtěl uchopit, ale Randau se postavil mezi ně.
„Nedotkneš sejí!" nařídil.
„Cože? Chceš to hnát tak daleko?"
„Tuto otázku ti vracím. Tvé jednání se nesrovnává se ctí důstojníka!"
„Prosím tě, raději se mírni ve volbě výrazů!"
„A já tě prosím, abys nechal tuto dívku na pokoji. Můžeme se k tomu kdykoliv vrátit, ale nyní tě ujišťuji, že nedovolím, aby se jí dotkl kdokoliv, komu to sama nedovolí! Myslím to opravdu vážně!"
„Hrome, to je silné!"

„Nikoliv, je to pouze mužné a křesťanské."
„Ty a ochránce nějaké — děvky! Fuj!" Tu k němu Randau přiskočil, a to tak energicky, že jej donutil o krok couvnout.
„Fuj? To se odvažuješ vyslovit? Co je sprostší, chránit člověka proti ubohým útokům anebo chránit dívku, kterou nazýváš děvkou, před něžnostmi, o něž nestojí? Kdyby sis vynutil tak žádostivý polibek, připravil by ses o čest do konce života!" Druhý mu chtěl odporovat. Užuž otvíral ústa, ale pravda ukrytá v Randauových slovech jej připravila o řeč. Proto tento pokračoval klidným hlasem:
„Zdráhal jsem sejít s vámi, ale přinutili jste mne, abych vás doprovodil. Vlastní čestné slovo mne vydalo do vašich rukou; avšak poslyšte: můžete mne donutit navštívit místo, jehož prostředí na mne působí téměř jako jed, ale nedokážete mě přinutit, abych se účastnil kdejaké sprosťárny, která musí každého čestného muže pošpinit!" Tu Hagen vyskočil ze židle a zvolal:
„Nepřeháněj, Randaue! Měl jsem důvod, abych vás sem zavedl; mluvíš-li o nevhodnosti tohoto prostředí, mluvíš také proti mně! Něco takového si vyprošuji!"
„Pchá! Můžete proti mně vyrukovat všichni, a přesto si budu stát za svými slovy!"
„Nazval jsi naše jednání sprostým!"
„Mluvil jsem konkrétně."
„Myslel jsi na všechny. Přiznej se, pokud máš čest a odvahu!"
„Nemusím se k ničemu přiznávat, jelikož na tom není nic špatného. Zde si vystačím se suchým konstatováním. Ano, myslel jsem vás i vaše jednání s dámami."
„Nuže, o dalším se budeme bavit až zítra, můj milý! Teď musím říci — — —"
„Prosím, už nic neříkejte!" zaznělo za jeho zády. Otočil se a spatřil domácího sluhu. Za ním stály Melitta a hospodářka.
„Co chcete?" zeptal se.
„Splnit svou povinnost. Tato dívka byla varována, a přesto nás svým jednáním a neústupností nutí k větší přísnosti. Prosím, pánové, posaďte se!" Důstojníci bezděky poslechli její rozkaz. Domácí sluha se obrátil k Wally:
„Sem, k tomuto stolu!" Nepohnula se.
„Sem, říkám! Ihned!" Neposlechla. i
„Nuže, zajistím si poslušnost! Vstaň!" Byl to silně stavěný muž. Uchopil ji za paži a smýkl jí až doprostřed salonu. Obličej dívky nabral mrtvolnou bledost, což bylo pod světlem dobře vidět. Ve vedlejší kabince zazněl hlasitý výkřik, který nebyl při hluku, vládnoucím v salonu, nikým postřehnutý.
„Tak! Tady je trest za tvou drzost, proklatá děvko!" Při těchto slovech se sluha rozpřáhl a několikrát ji uhodil přes obličej, aniž by mu v tom někdo mohl zabránit. V příštím okamžiku k němu přiskočil Randau a zuřivě křičel:
„Člověče, co to děláte?!" A další hlas volal na důstojníka z druhé strany:
„Nechtě ho! Já jsem muž, který musí zasáhnout! Wally, jmenujete se Petermannová?"
„Ano," vydechla, aniž by se ohlédla. Rukama si zakrývala bolestí zrudlou tvář, kdežto sluha se rázně otočil k vetřelci. Byl to Petermann, který vyběhl z kabinky.
„Co je vám do toho? Schovejte si slova na jindy! Jako důkaz jí ještě několik přidám! Tady máš!" Opět se rozmáchl a udeřil Wally do obličeje — — ale v příštím okamžiku klesl bez hlasu k zemi, neboť na jeho hlavu dopadl těžký předmět... Petermann strhl ze stolu láhev vína a rozbil ji sluhovi o hlavu. Všichni oněměli leknutím, pouze Petermannův hlas vesele volal:
„Valesko!" Ihned stáhla ruce z obličeje, její pohled padl na otce, jehož okamžitě poznala.
„Otče! Můj otče!" volala vesele. Rozevřel náruč a dívka se mu vrhla na prsa. Oči všech spočinuly na šťastných lidech. Dívka hladila otce po tvářích, líbala jej a šťastně volala:
„Svobodný, jsi svobodný! Přišel jsi mne zachránit!"
„Ano, hledal jsem tě, mé věrné dítě! Obelhali tě a prodali, že je to tak?"
„Ano, ano! Dostán mě odtud pryč, pryč!"
„Jistě, jistě! Nejdřív ale jednu otázku: donutili tě, nebo stál Bůh při tobě, abys jim dokázala odolat?" Pohlédla mu pevně a otevřeně do očí, pak odpověděla:
„Přišel jsi v pravou chvíli, otče."
„Díky Bohu! Kdyby to bylo jinak, musel bych všechny tyto lumpy uškrtit. Přesto je předám trestnímu soudci. Pojď!" Vzal ji za ruku, aby ji odvedl pryč. Tu sklouzl jeho pohled na Randaua. Již dříve pozoroval celý výjev, ale bohužel neviděl dceři do tváře. Teprve, když osvětlila lampa uprostřed místnosti její tvář, poznal ji. Nyní napřáhl ruku k mladému poručíkovi.
„Pane," řekl,
„slyšel jsem, že se jmenujete Randau. Nic o vás nevím, ale jedním jsem si jist: jste čestný muž a vzal jste mé dítě do ochrany. Děkuji vám z celého srdce." Stiskl mu pevně ruku a obrátil se ke dveřím. Tam se na něho Melitta obořila:
„Co to má znamenat? Chcete odejít?"
„Jistěže!"
„Snad dokonce s Wally?"
„Jistě! Je to má dcera!"
„Tyto šaty jí však nepatří!"
„To se uvidí!"
„Dluží mi přes osm set guldenů!"
„To zjistí soud!"
„Bez výpovědi ji nepustím!"
„Kdo by ji tu chtěl držet, bude sražen touhle pěstí ze schodů! Rozumíte?" Výhružně přistoupil k ženě, která rychle

ucouvla a nechala ho projít. Odváděl znovu nalezenou dceru jídelnou, po schodech dolů a podél chodby až ven, aniž by je někdo zadržel. Hlídač dosud ležel nahoře v bezvědomí. Na ulici Petermann zastavil.
„Zaplať Bůh!" vydechl.
„Pravé pekelné podsvětí!"
„Ještě horší, otče! S ďáblem může člověk cítit, ale tito lumpové v sobě nemají ani kousek lidskosti."
„Nechám je s nejvyšší přísností potrestat. Teď pojď, máme si o čem vyprávět!"
„Kam půjdeme?"
„Do restaurace první třídy. Zítra ráno se vydám na policii a podám udání. Pak se uvidí, kam se obrátíme."------
Nahoře panovalo nejvyšší rozrušení. Melitta s hospodář-kou klečely u domácího sluhy, který nejevil známky života, a důstojníci se na sebe zaraženě dívali, aniž by vyjádřili své myšlenky.
„To je následek vaší neopatrnosti!" prohlásil Randau.
„Proklatě! Mimořádně fatální!" chrčel Hagen.
„Zítra jsi se mnou chtěl o této záležitosti mluvit. Jsem vám všem k dispozici. Dobrou noc!"
„Kampak?"
„Podívám se, jestli nedostihnu Petermanna."
„Zkuste ho odradit od udání."
„S ním zřejmě nepůjde manipulovat jako s hračkou. Tady jsou peníze za mé tři láhve vína." Hodil na stůl tři zlaté mince a odešel.
„Ještě tohle!" chrčel Hagen.
„Nemilá situace! Pyramidálně nepříjemný ecer!"
„Za to můžeme poděkovat tobě!" ozval se jeden.
„Hm! Byl to hloupý nápad, jít zrovna sem!"
„Vyšel z tvé hlavy — tvůj vlastní vynález. Tentokrát si ho můžeš nechat patentovat!"
„To mě ani nenapadne!"
„Stejně to schytáš — od plukovníka."
„Hrome! Určitě se o tom doslechne!"
„A pak ty frňáky!"
„Ohromná bída! Kolosální smůla! Bezbřehé rozpaky!"
„Kdyby se aspoň podařilo odradit Petermanna od udání!"
„Randau ho obměkčí!"
„Udělá pro své kamarády hodně, ale pochybuji, že se mu to podaří."
„Kromě toho jste ho dost naštvali!"
„Ty snad ne?"
„Hm! Prokleté víno! Prokletá Venuše! Všichni ztratili hlavy! Jak budu moct předstoupit před starého? Budu před ním stát jako kluk, který upustil podmáslí i tvaroh. Nepopsatelná blamáž!"
„Tvůj vlastní vynález!"
„Nedá se s tím nic dělat? Slečno Melitto!" Ta se zatím zabývala domácím sluhou. Na důstojníkovo zavolání vstala ze země, kde dosud klečela.
„Co si přejete, pane nadporučíku?" otázala se.
„Jsme v pěkné bryndě, nemyslíte?"
„Nepochybně ano."
„Musíme se z toho nějak dostat."
„Co můžeme dělat? Já dopadnu nejhůř, protože vás budou vyslýchat jenom jako svědky."
„I to je špatné! Nakonec všichni spadneme do stejné kaše."
„Bude to ještě horší!"
„Ano, dlouhé frňáky, výsměchem stažené huby, uštěpačné služební poznámky, domácí vězení, přeložení — a ostatní nesmysly. Ať to vezme čert!"
„Je mi velice líto, ale nemohu to změnit. Nezvala jsem vás." USILOVNÉ PÁTRÁN!
„Svatá pravda! Přišli jsme sami. Teď mě ale něco napadlo — výtečný, skvělý nápad! Přímo z mé hlavy — vlastní vynález! Chcete ho slyšet?"
„Prosím, mluvte!"
„Budeme vám vděční, nesmírně vděční!"
„Udělám všechno, co budu moct, pokud si tím ovšem neuškodím."
„Mne samozřejmě znáte?"
„Velmi dobře!"
„Jsem bohatý, náramně bohatý, rozumíte?"
„Ano."
„Pokud nás do této nechutné záležitosti nezatáhnete, vyplatím vám vysokou prémii."
„Jak by se to dalo udělat?"
„Snadno, úplně snadno. Jsme přece cizí!"
„Ach tak!"
„Nejsme odtud, neznáte nás!"
„Bylo by to možné?"
„Jistěže. Kdo může dokázat, že jste nás znala?"

„Ano, to je pravda, ale — — —
„Jaké ale? Žádné ale!"
„Vystavuji se velkému nebezpečí!"
„Jak to?"
„Pokud vás nesmím jmenovat, nemám proti Petermanno-vi žádného svědka!"
„Nesmysl! Bezbřehý nesmysl! Kolosální bezmyšlenkovi-tost, má drahá Melitto!"
„Proč?"
„Nebudou chybět svědkové vám proti němu, nýbrž jemu proti vám."
„Nechápu vás!"
„Kdo mu potvrdí — pokud tady nebudeme my — že jeho dcera byla bita?"
„Ach tak! Nu, to je pravda."
„Vida! Báječný nápad! Nekonečný ostrovtip! Pythago- rovská inteligence! Co tomu říkáte?"
„Rozmyslím si to."
„Ale rychle!"
„Do zítřejšího rána."
„Hlavně nezapomeňte, že umíme být vděční — na to skutečně nezapomeňte!" Nasadila mazaný výraz a zeptala se:
„Nemohli byste se snad o této vděčnosti vyjádřit konkrétněji?"
„Jak to myslíte?"
„Třeba byste byli schopni vyjádřit způsob nebo výši vašich díků už teď."
„Ne, rozkošná Melitto, to nejde, to je zhola nemožné!"
„Proč?"
„Má vděčnost se musí podřídit tomu, co pro nás uděláte nebo neuděláte. To zatím nemohu odhadnout."
„Tohle chápu."
„Mimoto vám moje slovo musí být stejnou zárukou jako hotové peníze."
„Dobře, beru vás za slovo."
„Takže dojednáno?"
„Dojednáno! Tady je moje ruka!" .Podali si ruce. Přitom se jeden z důstojníků vytasil s další pochybností:
„To nám ještě nedává žádnou jistotu, milý Hagene!"
„Jak to?"
„Vždyť nevíme, co podnikne Randau."
„Ten? Co by mohl udělat lepšího než mlčet?"
„Hm! V této záležitosti ho považuji za nevypočitatelného. Jistě si bude myslet, že jeho čest žádá, aby se přihlásil jako svědek."
„To by byla skutečně kyklopská odvaha!"
„Přesto ji u něho lze předpokládat!"
„Myslíte? Skutečně? Zajdu za ním a promluvíme si."
„Zdá se, že jsi úplně posedlý mluvením!"
„Je nutné, třebaže mi chybí řečnické nadání. Musím se o to alespoň pokusit."
„Přála bych si, aby se vám to podařilo, pane nadporučíku," přidala se Melitta.
„Teď doufám, že budete té dobroty a pomůžete mi."
„S čím?"
„Se sluhou. Leží tu jako špalek."
„Zřejmě je v těžkém bezvědomí."
„Myslíte?"
„Jasně! Tenhle chlapík má sice sloní sílu, ale dostal hroznou ránu. Láhev se rozlétla na kousky."
„Bože, zdá se, že už nedýchá!"
„Tak mu dejte umělé dýchání. Já se dokonale vyznám v léčení pověšených, utopených, otrávených plyny, zadušených — při tom všem stačí hýbat rukama a nohama a dýchat mu do pusy!"
„Dokonce necítím ani tep!"
„To také není nutné!"
„Ne?" zeptala se překvapeně.
„Opravdu ne. Nepotřebujete ho cítit, stačí když ho má; rozumíte?"
„Co když ho nemá?"
„To je vyloučeno!"
„Myslíte? Opravdu?"
„Ano. Přece by si nenechal utéct tep, aby poškodil nás i vás!"
„Ach, prosím, zkuste to sám!" Hagen poklekl a objal prsty sluhovo zápěstí. Poté klidně odpověděl:
„Žádný tep necítím, ale lékař ho zaručeně najde. Při omráčení se stahuje krev zpátky do srdce."
„Takže si myslíte, že mám zavolat lékaře?"
„Jistěže! Přece nebudete zvát sedláře nebo provazníka! Musíme zaplatit ještě devět lahví. Tady jsou peníze i spropit-né!" Hodil na stůl napěchovanou peněženku a rozloučil se. Kamarádi jej následovali. Melitta s děvčaty osaměly. Skutečně bude nejlépe pozvat lékaře; hospodářka se ihned vydala na cestu. Pokud někdo potká na ulici takto spěchající ženu, snadno uhodne, že nejspíš shání lékaře nebo apatykáře. Totéž zřejmě napadlo pána, do kterého žena málem vrazila. Chytil ji za paže, zadržel ji a zeptal se:

„Kam tak rychle, paní? Zadržte!"
„Hledám doktora!"
„To mne hned napadlo. Je to nutné?"
„Ano."
„Nuže, jsem lékař."
„Díky Bohu! Aspoň nemusím běžet dál! — Pojďte, pane doktore!" Rychle běžela zpět. Muž se jí cestou ptal:
„Oč se jedná?"
„O bezvědomí."
„Ach, to není nic nebezpečného."
„Snad přece! Byla mu rozbita láhev vína o hlavu."
„Ó běda! Vyslovila jste to tak, jako by se jednalo o muže."
„Ano. Jedná se o domácího sluhu. Nemá tep ani dech."
„Tak si musíme pospíšit. Poběžme!" Běžela, jak nejrychleji mohla. Když vběhla do domu, překvapeně se zeptal:
„To je tady?"
„Ano. Prosím, rychle!" USILOVNÉ PÁTRANÍ Ihned poznal, o jaký dům se jedná. Na schodech potkali několik dívek, podle jejichž šatů poznal, že se nezmýlil. Hos-podářka jej zavedla do salonu, který dívky mezitím opustily. Sluha ležel na divanu, Melitta seděla vedle něho.
„Potkala jsem na ulici tohohle pána," hlásila hospodářka.
„Říkal, zeje doktor, tak jsem ho požádala, aby šel se mnou."
„Dobře, výborně! Dělám si velké starosti," prohlásila Melitta a vstala.
„Doktor Zander, asistent pana ředitele doktora Marse," představil se mladý muž.
„Prosím, zde leží nemocný!" Zander se rozhlédl po podlaze. Spatřil roztříštěnou láhev a nasadil vážný výraz.
„Láhev se rozbila," mínil,
„takže rána musela být mimořádně silná."
„Bože! Snad není mrtev!"
„Musíme doufat!" Přistoupil ke sluhovi a uchopil jej za zápěstí. Zvážněl. Rozepnul kabát, sako i košili a položil ruku do oblasti srdce.
„Prosím, malé zrcátko!" nařídil potom. Bylo mu vyhověno. Držel zrcátko před ústy a nosem sluhy a ostře hleděl na lesklou plochu. Venku přede dveřmi se shromáždily dívky, jež byly ještě před chvílí tak veselé. Nyní se jejich tváře změnily v odporné masky, naplněné očekáváním. Lékař odložil zrcátko a prohlédl sluhovo temeno. Po krátké chvíli pokýval vážně hlavou. Bylo zřejmé, že dospěl ke smutnému závěru.
„Co asi uslyšíme?" naříkala Melitta.
„Seberte se!" prohlásil.
„Výsledky mé prohlídky nejsou nijak potěšitelné!"
„Je mrtev?"
„Ano."
„Bože! Takové neštěstí!"
„Kdo ho udeřil?"
„Jeden host."
„Úmyslně?"
„Ano."
„Takže se jedná o zabití nebo dokonce o vraždu. Musíte ihned podat udání!" Ženy spráskly ruce úlekem a vyrazily ze sebe hlasitý nářek.
„Nemýlíte se?" ptala se Melitta.
„Ach, kdybyste se tak spletl!"
„Mýlka je nemožná, tento muž byl na místě mrtev. Lebeč-ní kost je rozdrcená na kaši, drženou pohromadě jen kůží. Znáte pachatele?"
„Viděla jsem ho, nic víc."
„Kde bydlí?"
„Nevím."
„Je z Rollenburgu?"
„Pravděpodobně ne."
„Tím rychleji ho musíte udat, aby byl zatčen. Prohlédl si svou oběť, než odešel?"
„Ne. Klidně utekl, snad ani netušil, že tohoto ubožáka zabil."
„Takže se zřejmě dosud nalézá ve městě. Pospěšte si na policii. Já zůstanu u mrtvého, dokud nepřijdou úředníci." Hospodářka se vydala na druhou cestu. Melitta pobíhala rozčileně po salonu. Rozrušením se nezmohla na pořádnou myšlenku.
„Ti dva se pohádali?" zeptal se doktor Zander.
„Proč?"
„Nebyla jsem u toho," lhala.
„Přišla jsem pozdě, takže jsem nedokázala zabránit nejhoršímu. Co z toho asi bude?"
„Byli zde nějací svědci?" Váhala s odpovědí. Teprve po chvíli řekla:
„Nevím. Nejsem schopna přemýšlet, nedokážu se soustředit." V lékařových rysech bojoval soucit s opovržením. Zeptal se, jen aby něco řekl:

„Smím snad slyšet vaše jméno?"
„Co, vy mne neznáte?"
„Ne. Jsem v Rollenburgu teprve několik hodin."
„Jmenuji se Melitta."
„Melitta?" zeptal se překvapeně, téměř polekaně. Tak totiž znělo jméno, které zapomněl!
„Ano, tak se jmenuji," přikývla. Lékař si přejel rukou přes čelo a očividně rozrušen pokračoval:
„Je zde více žen takového jména?"
„Ne. Jméno Melitta je vlastně docela vzácné."
„Vy máte — — s čím obchodujete?" Zčervenala a pomalu odpověděla:
„Toho jste si jistě dávno všiml. Přece jste lékař, pane!"
„Ach! Nejste náhodou také malířka?" Zpozorněla. Věděla, že ji agent Uhland občas vydává za umělkyni. Nemohla to však nyní přiznat.
„Nikdy jsem nemalovala," odvětila.
„Opravdu?"
„Nikdy. Malování a kreslení mi nic neříká."
„Nebyly ve vašem penzionu někdy ubytované malířky?"
„Nikdy."
„A jste si jistá, že v Rollenburgu nebydlí žádná jiná Melitta?"
„Naprosto."
„Tomu nerozumím. Zaměstnávala jste někdy služebnou jménem Magda Weberová?" Nyní pochopila. Musela sebrat veškeré síly, aby potlačila neklid.
„Ne," odtušila.
„Na nádraží jsem se setkal s dívkou tohoto jména. Protože jsem znal její rodiče, řekla mi, že chce jet k malířce slečně Melittě do Rollenburgu, neboť prý má v penzionu další malířky. Cestoval s ní jistý pán úctyhodného vzhledu."
„Tomu nerozumím."
„Já také ne."
„Snad ani nejela do Rollenburgu. Kde jste ji potkal?"
„V rezidenci."
„Ó, pak je to snadno vysvětlitelné! Jistě udala jiný cíl."
„Kdepak! Viděl jsem ji v Rollenburgu vystupovat."
„Pak zde musí být. Ale - co je to? Takový hluk! Co se proboha děje!?" Na chodbě zazněl nesmírný hluk, ozvalo se dunění, jako by se někdo řítil po schodech dolů.
„Snad se nestalo další neštěstí!" zvolal Zander.
„Pojďme tam, abychom zjistili, co se děje!" Netušil, co a koho uvidí.
Robert Bertram a Wilhelm Fels přijeli do Rollenburgu stejným vlakem jako Petermann, ale poněkud se zdrželi na nádraží. Rozhořčeni zlobou a neklidem, nepromluvili cestou téměř ani slovo. Nyní, v cfli své cesty, zjistili, že se vlastně nedomluvili, co podniknou. Stáli na nástupišti a hleděli na sebe tázavými pohledy.
„Co uděláme?" zeptal se Fels.
„Zjistíme adresu."
„Jak? Zeptáme se někoho?"
„Ne. Propadl bych se studem!"
„Takže musíme najít místnost se seznamem adres."
„Snad ho budou mít i tady na nádraží, nemyslíš?"
„Ano; pojďme!" Odebrali se do čekárny, nechali si přinést dvě sklenice grogu a poprosili o adresář. Brzy zjistili, že v Rollenburgu bydlí jen jediná Melitta. Nemohli pochybovat.
„Jdeme tam hned?" zeptal se Fels.
„Ještě chvíli počkáme. Musíme se nejdřív domluvit. Už jsi někdy byl ve veřejném domě?"
„Nikdy! A ty?"
„Také ne. Nevím nic o zařízení takových míst a jak se tam člověk má chovat."
„Jsem na tom stejně. Domnívám se, že se to tam nebude lišit od jiného lokálu. Člověk vejde dovnitř a něco vypije — _ _«
„Snad — ale potom?"
„Potom? Nu, snad tam budou příjemné dívky, které jsou hostům po vůli. Člověk si však nemusí nechat jejich touhy vnutit."
„Takže nás pošlou ven!"
„Aspoň se o to pokusíme."
„Co když se nás zeptají na jména?"
„Nějaké si vymyslím."
„Já také. A když se zeptají, odkud jsme, neřekneme pravdu. Za co se budeme vydávat?"
„Hm! Třeba za sazeče, ne?"
„Ty, to se hodí! Výborný nápad! Chceš ještě něco projednat?"
„Ano, jistě!"
„Co?"
„Jak se zachováme. Použijeme násilí nebo lest?"

„Podle toho, co bude výhodnější. To nyní nerozhodneme. Lest je každopáo!ně lepší než násilí. Pro všechny případy můžeme počítat s pomocí policie."
„Nebylo by lepší obrátit se na ni hned?"
„Ne. Musíme se nejdřív dozvědět, zda tam Marie skutečně je."
„Máš pravdu. Jdeme?"
„Ano. Pojď!" Vyrazili. Zeptali se na dotyčnou ulici a zanedlouho došli k označenému domu. Postavili se na protější chodník, aby si veřejný dům dostatečně prohlédli.
„Všechna okna jsou temná!" prohlásil Fels.
„Přesto se za závěsy svítí. Podívej se na ten nádherný portál. Člověk na to musí mít žaludek, aby vešel dovnitř!"
„Musíme se překonat! Než abych nechal Marii na takovém místě, budu riskovat život. Pojď!"
„Dobrá! Musíme ale jednat opatrně!" Odvaha nechyběla žádnému z nich, ale překonat se a vstoupit do vykřičeného domu, to je něco zcela jiného. Proto vypadali dost rozpačitě, když vešli dovnitř. Domácí sluha stál dosud na svém místě v chodbě. Chvíli pozoroval příchozí, pak se s lehkým úsměvem zeptal:
„Přejete si, pánové?"
„Je zde restaurace?" zeptal se Robert.
„Inu... jistě!"
„Nuže, pak si snadno domyslíte, co si přejeme."
„Pivo a kávu zde ale nevedeme."
„Tak tu máte něco jiného."
„Jedině víno."
„Pak se spokojíme s ním."
„Dobrá! Pojďte!" Nevedl je do dolního ani do horního salonu. Otevřel jmi malou místnůstku a požádal je, aby počkali. Poté ohlásil jejich přítomnost Melittě.
„Proč ne do dolního salonu?" zeptala se ho.
„Jsou ještě příliš mladí."
„Ach tak! Hm!"
„Vsadím se, že navštívili poprvé podobný dům."
„Vypadají na boháče?"
„Jeden z nich určitě."
„Jsou hezcí?"
„Ujdou."
„Považuješ je za nezkušené?"
„Ano."
„Inu, tak nejdřív zatáhneme oba mladé, nezkušené hřebce na udičku. Nemyslíš?"
„Snad se to podaří."
„Uvidíme." Sama potom sestoupila do přízemní místnůstky, kde oba čekali. Hned se jí zalíbili. Proto je mile pozdravila a zeptala se:
„Jste zdejší?"
„Ne," odvětil Bertram.
„Odkud tedy?"
„Z Melnhausenu." Přijížděli tedy z velmi malého příhraničního městečka. Ne, z těchto dvou mladíků nemuseli mít strach. Melitta pokračovala:
„Tento dům není obyčejnou restaurací, pánové. Člověk musí vědět, koho zde mám. Smím vědět, čím jste?"
„Sazeči."
„Ó, vzdělaní muži! Jste mi vítáni! Ještě mi laskavě prozraďte, proč jste přišli zrovna ke mně a ne do nějaké jiné restaurace?" Robert zčervenal, ale přece jen se vzmohl na odpověď:
„Protože jsme chtěli vyhledat podnik tohoto druhu."
„Nejde vám pouze o pití?"
„Nikoliv. Chtěli bychom se seznámit s některými vašimi dámami, slečno Melitto."
„To ovšem stojí peníze, pánové. Máte s sebou dostatek?" USILOVNÉ PÁTRÁN! Začala mluvit mateřským tónem. — Robert se toho chytl a poznamenal:
„Doufáme, že to postačí, pokud nám ovšem nechcete počítat mimořádně vysoké ceny."
„I což, líbíte se mi, takže vám vyjdu vstříc. Zavedu vás k mladé, nesmírně hezké dámě, s níž si můžete dělat, co uznáte za vhodné. Mám pouze jediné přání."
„Doufáme, že je budeme moci splnit."
„Ta dívka ještě neví, v jakém domě se nalézá. Myslí si, že bude pracovat jako služebná — musíte jí tedy zamlčet pravdu."
„Jak si přejete."
„Řeknu jí, že jste mí příbuzní, bratranci, kteří mne navštívili, a pak vám ji pošlu. S ostatním si musíte poradit sami."
„Smíme znát její jméno?"
„Jmenuje se Magda." Bertram pocítil zklamání; Melittiny poznámky ukazovaly spíš na jeho sestru. Téměř věřil, že se s ní setká. Nyní viděl, že se zmýlil, a proto se ohradil:
„My jsme ale dva!"
„Chcete hned dvě dámy?"

„Samozřejmě!"
„Nu, nejdřív raději počkáme, jak se zalíbíte té první. Pokud některý z vás získá její přízeň, pošlu sem druhou, která také neví, kde se nalézá."
„Jak by se jmenovala?"
„Jmenujte si holky, jak uznáte za vhodné. Tato ještě žádné jméno nedostala — musíte si totiž uvědomit, že dívky nazýváme jejich pravými jmény jen zcela výjimečně. Takže, jste mí bratranci!"
„Ano. Jak dlouho zde smíme zůstat?"
„V podstatě tak dlouho, jak uznáte za vhodné, třeba do zítřejšího rána. Prosím, pojďte za mnou!" Vystoupila s nimi o dvě poschodí výš, kde otevřela vkusnou, líbivou a dobře vytopenou místnost, v níž stály dvě postele.
„Jsme tady!" řekla.
„Malý okamžik strpení!" Vzdálila se. Oba mladí na sebe rozčileně pohlédli. Ani se neodvážili usednout. Chrám hanby na ně působil velmi ponuře.
„Už jsem si myslel, že nám chce poslat Marii," pravil Fels.
„Já také. Třeba to bude ta druhá."
„Snad. Odporný dům! Připadám si, jako bych se propadl až po krk do bahna, které se nade mnou zavře."
„U mne bije srdce, jako bych se dopustil těžkého hříchu. Jen abychom odtud co nejdříve odešli!"
„Ticho, už jde!" Melitta se vracela.
„Hned tu bude," řekla.
„Přinese s sebou dvě láhve vína, které mi samozřejmě zaplatíte, třebaže se budete chovat, jako bych vám víno dala zadarmo. Pokud něco budete potřebovat, můžete zazvonit tímto tlačítkem. Ihned přijde služebná. Teď půjdu. Dejte si záležet, chlapci!" Opět se vzdálila.
„Jsem opravdu zvědav, kdo přijde," prohlásil Bertram.
„Nevinná dívka, kterou máme svést!"
„Taková špatnost! Aspoň vidíš, jak to v těchto domech chodí."
„Stejně to udělali i s Marií!"
„Běda jim!"
„Jak se budeme chovat k té hodné dívce?"
„Jistě ne jako lumpové!"
„Myslíš, abychom byli upřímní?"
„Ano."
„Nezkazíme tím celou hru?"
„Ne. Bůh bdí nad každou dobrou věcí."
„Co když tou druhou myslela skutečně Marii? Bude sem přivedena jedině tehdy, podaří-li se nám svést první dívku."
„Musíme se tvářit, jako by se to skutečně podařilo."
„Bude s tím souhlasit?"
„Uvidíme." Wilhelm Fels byl dost zkušený v běžném životě, Robert Bertram byl zase inteligentnější, takže měl více chytrosti a ostrovtipu. Oba přišli na stejnou myšlenku, aniž by museli mluvit o skutečnosti, že zde násilím ničeho nedocílí. Ozvalo se zaklepání. Bertram šel ke dveřím a otevřel. Vstoupila Magda Weberová. Na ruce nesla podnos se dvěma láhvemi vína a s třemi sklenkami. Uctivě se uklonila a zeptala se:
„Jste snad vy bratranci, kterým mám přinést toto víno, pánové?" Když Robert otevřel dveře, zahlédl v pozadí stojící ženskou postavu. Z toho usoudil, že budou pozorováni. Proto řekl nahlas, aby to bylo slyšet až na chodbě:
„Ano, roztomilé dítě, to jsme my." Zčervenala při nezvyklé odpovědi, avšak nedala najevo žádné rozpaky, nýbrž vysvětlovala:
„Má paní vám posílá malé občerstvení. Říkala, že jste přijeli zdaleka a zřejmě budete mít žízeň."
„Nezmýlila se. Prosím, nalijte!" Zatímco vyhověla jeho přání, prohlíželi si ji oba mladíci s nesmírným zalíbením. Všimla si toho, červená růže zalila její tvář. Taková hodná a krásná dívka zde měla být uvržena do zkázy! Bertram se zachvěl při této myšlence, ale věrný své roli prohlásil:
„Dala vám slečna Melitta také jiné úkoly, slečno Magdo?"
„Cože? Znáte mé jméno?"
„Sestřenice nám je prozradila. Vy nevíte, jak se jmenujeme?"
„Ne."
„Nuže, máme také italské jméno jako naše příbuzná. Všichni pocházíme ze starého rodu Melittů. Vraťme se však zpět k mé otázce: dostala jste ještě nějaké pokyny v souvislosti s naší návštěvou?"
„Ano," přikývla nevinně.
„Jaké?"
„Nevím, zda vám bude milé, když uposlechnu. Mám vás totiž obsluhovat."
„Jak dlouho?"
„Dokud si budete přát."
„Máme snad zazvonit, pokud vás budeme potřebovat, slečno Magdo?"
„Ne. Mám zůstat s vámi. Přesto si však myslím, že mne propustíte, neboť tady máte zvonek. Jakmile ho použijete, přijdu."
„Přejete si, abychom vás propustili?"
„Ano," odvětila upřímně.
„Proč?" Sklopila zrak a rozpačitě se zeptala:

„Musím vám to opravdu říkat?"
„Ne, dobře vám rozumím. Přinesla jste tři sklenice, čímž dala sestřenice jasně najevo, že si s námi musíte alespoň připít."
„Pokud poručíte, musím poslechnout."
„Tak pojďte! Na vaše zdraví, slečno Magdo!" Sklenice cinkly. Magda sotva usrkla. U zdi stálo dlouhé, pohodlné kanape, na které se mohly posadit i čtyři osoby. Robert seděl na jednom konci, Fels na druhém. První se obrátil k dívce:
„Prosím, posaďte se k nám!"
„Dovolte mi, abych si raději sedla na židli, pánové!"
„Bojíte se nás?" USILOVNÉ PÁTRÁN! Hleděla zkoumavě z jednoho na druhého, pak s úsměvem odpověděla:
„Ne. Považuji vás za hodné muže."
„Máte pravdu, a proto můžete bez váhání vyhovět mé prosbě. Myslíme to s vámi dobře." Kývl na ni a tiše dodal:
„Rychle si přisedněte! Máme k tomu důvody. Ocitla jste se ve velkém nebezpečí, z něhož vás chceme osvobodit."
Zbledla.
„Co tím chcete říci, pane Melitto?" ptala se vystrašeně.
„Tiše, tiše! Pojďte si sednout, pak se vše dozvíte!" Nyní poslechla a sedla si, aby byla dost daleko od obou.
„Prosím, věřte nám," šeptal.
„Myslíme to s vámi dobře. Přisuňte se blíž — a nebojte se, ani se vás nedotknu. Pouze kdyby se někdo objevil ve dveřích, tak vás uchopím za ruku, kterou mi bez zdráhání ponecháte."
„K čemu? Chcete mne strašit?"
„Nelekejte se! Dostala jste se do vykřičeného domu!"
„Jak to myslíte? Majitelka je přece vaše sestřenice!"
„Ne, není. Vůbec nepatříme k její rodině."
„Jak jste to myslel s tím domem?"
„Bydlí zde samé padlé dívky."
„Ó ne, jsou to samé umělkyně."
„Ach! Vy jim sloužíte?"
„Ano."
„Už jste byla v jejich pokojích?"
„Teprve u dvou."
„Jak byly oblečeny?"
„Velice — velice — — velmi — — —" Odmlčela se.
„Rozumím," přikývl Bertram.
„Klamají vás. Viděla jste snad někde malířské stojany, obrazy nebo palety s barvami? Všimla jste si rámů s plátnem?"
Ne "
„rxt.
„Vidíte, klamou vás!"
„Strašíte mne!"
„Je mi líto, ale přece jen vám musím říct pravdu. Smíme se dozvědět, odkud pocházíte a kde jsou vaši rodiče?"
Vyprávěla totéž, co řekla Uhlandovi, a pak dodala, jak se dostala z rezidence do Rollenburgu. Přitom se zmínila, že byla přivedena ve společnosti druhé dívky.
„Je ještě tady?" zeptal se Robert.
„Ano. Bydlíme ve společné místnosti."
„Víte, jak se jmenuje?"
„Marie Bertramová." Fels ze sebe vyrazil jásavý výkřik.
„Pssst!" varoval jej Bertram, nevypadávající i přes radost, kterou pociťoval, ze své role.
„Opatrně! Nikdo nesmí tušit, co jsme se dozvěděli. Mluv tišeji!"
„Cože? Vy ji znáte?" divila se Magda.
„Ano; jsem její bratr a zde přítel je její milý."
„Ale — lekám se! Proč to nesmí nikdo vědět?"
„Protože jinak bude ztracena! Chystají špatnost na ni, i na vás!"
„Ano? Celá se třesu! Špatně se jí vedlo už v rezidenci."
„Říkala vám něco?"
„Ano. Byla duševně nemocná, ale podařilo se mi získat její důvěru."
„O čem vyprávěla?"
„Jak se jí vedlo u madam Grohové. Tam ji chtěli násilím přinutit, aby se věnovala pánské společnosti."
„Podařilo se jim to?" zeptal se napjatě. Ne "
„INC.
„Díky Bohu! Nyní se opět mohu klidně nadechnout. Víte však, že se vlastně dostala z deště pod okap? Co se nepodařilo tam, má se podařit tady."
„To není možné!"
„Pssst! Tiše! Venku mohou poslouchat."
„Mluvíte skutečně pravdu?"
„Ano, mohu vám odpřísáhnout, že tento dům je daleko horší než ten, z něhož se Marii podařilo uniknout."

„Ó Bože, co jenom budu dělat? Ten muž vypadal tak počestně!"
„Byl to lump, obchodník s děvčaty. Nebylo vám nápadné, že vám slibuje tak vysokou odměnu?"
„Ne. Dokázal mluvit velmi důvěryhodně. Až teď mi spadly šupiny z očí. Třebaže jsem tady jen krátký čas, všimla jsem si ledasčeho, co jsem nemohla pochopit."
„Například?"
„Toaleta dam, u kterých jsem byla, víno, jež jsem jim musela nosit, a hlavně mužské hlasy, které jsem slyšela dole. Dnes tady muselo být opravdu hodně mužů."
„Uhodla jste. Dozvěděl jsem se, že je tu má sestra, a tak jsme přišli, abychom ji zachránili z tohoto pekla."
„Pro živého Boha, vezměte mě s sebou!"
„Svěřila byste se nám?"
„Ano. Nevěřím, že byste mě oklamali. Oba máte upřímné oči."
„Děkujeme vám. Nemýlíte se. Melitta nám uložila, abychom vás tady svedli." Zčervenala v obličeji. Bertram pokračoval:
„Nezlobte se, že vám to říkám tak otevřeně, ale musím vám otevřít oči. Slíbila, že přivedou ještě druhou dívku, pokud se jednomu z nás podaří získat vaše tělo."
„Každopádně mysleli vaší sestru."
„Myslím si totéž. Potřebuji zjistit, zda bude možné nechat ji přivést do této místnosti. Snad nám pomůžete, i když to pro vás nebude snadné."
„Ráda. Co mám udělat?" _____
„Musí to vypadat, jako byste se nám podvolila. Proto vás — jen když někdo vejde — přitisknu na sebe, jako byste byla mou milou. Mohu?" Bojujíc s rozpaky se zeptala:
„Je to nutné?"
„Jistě. Dovolíte mi to?"
„Ano," vydechla.
„Děkuji. Nyní to nejdůležitější: kde leží pokoj, který obýváte spolu s mou sestrou?"
„Na konci této chodby."
„Můžete tam nepozorovaně a bez obtíží vejít?"
„Myslím, že nás sledují."
„No, pokud někoho potkáte, můžete se vymluvit, že jste něco zapomněla a že si to musíte přinést."
„Dobrá. Třeba kapesník."
„Je na tom má sestra duševně tak dobře, aby s ní bylo možné mluvit?"
„To lze těžko posoudit."
„Přesto se o to musíme pokusit. Zajdete za ní a řeknete jí, že tu je její bratr Robert se snoubencem Wilhelmem Felsem. Řekněte jí, že ji necháme přivést sem, ale nesmí dát najevo, že nás zná."
„Bude se chovat klidně?"
„Snad ano. Prosím, snažte se to zařídit co nejlépe."
„Mám se sem vrátit sama?"
„Ano. Vyžádám si Marii přímo u Melitty." Odešla. Když otevřela dveře, spatřila služebnou, která tam slídila, třebaže se tvářila, jako by právě přicházela.
„Kam jdeš?" zeptala se.
„Do svého pokoje."
„Proč? Máš zůstat u pánů!"
„To také dělám. Hned se vrátím, akorát si musím přinést kapesník, na který jsem zapomněla." l USILOVNÉ PÁTRÁN!
„Ach tak! Jak se ti líbí?"
„Jsou prima."
„Chovají se mile?"
„Ano."
„Snad tě už dokonce — neobjali?"
„Hm!" vydechla, hrajíc si na stydlivou.
„Klidně mluv otevřeně, nikomu to neřeknu. Vlastně je hloupé, když se někdo chová k tak hezkým, mladým pánům upejpavě. Takže — — — ?"
„Ano. Jeden mě objal."
„A — snad tě dokonce nepolíbil?"
„Dvakrát."
„Jenom? Určitě ses bránila!"
„To se přece musí!"
„Hlupačko! Jestli se ti líbí, nemusíš se bránit! Třeba se s tebou ožení." Odešla, aby podala paní příjemnou zvěst, že se Magda stane brzy jednou z nich. Tato však rychle odběhla do svého pokojíku. Každá žena vlastní notnou dávku hereckého talentu, a tak se Magdě podařilo i přes její nevinu dívku přelstít. Marii našla sedící u okna, kde zahloubané vyhlížela do večerní zimní přírody. Přistoupila až k ní a zašeptala:
„Zůstaň klidně a tiše sedět! Musím ti říct něco velmi důležitého." Marie na ni tázavě pohlédla, aniž by však něco řekla. Magda pokračovala:
„Máš milého?" Mrtvý zrak Marie najednou ožil.
„Wilhelma!" vyrazila tiše.

„Chceš ho vidět?" Chuděra prudce vyskočila. Její ústa se otevřela, oči se rozšířily, rty se začaly němě pohybovat.
„A svého bratra Roberta?" ptala se Magda dál. USILOVNÉ PÁTRANÍ
„Roberta!" Přes tvář jí přelétl paprsek radosti.
„Ano. Oba jsou zde."
„Za nimi!"
„Ne, teď ne! Jsi v nebezpečí a oni také. Nechají si tě přivést, ale musíš se tvářit, jako bys je neznala."
„Nebezpečí!" šeptala Marie. Na její tváři se objevil úlek — známka pochopení.
„Ano. Nesmíš je prozradit."
„Budu mlčet."
„Tak čekej, dokud k nim nebudeš přivedena." Magda odešla. Osamocená Marie by byla vítaným soustem pro každého psychologa. Kráčela rychle sem a tam po místnosti a bylo nepochopitelné, jak se s každým krokem vracel výraz ducha do jejích rysů. Než pro ni přišli, stala se s ní proměna, jakou by nikdo nečekal.
„Co říkala? Rozuměla vám?" vyptával se Robert Magdy, když se vrátila.
„Velmi dobře."
„Bude opatrná?"
„Doufám."
„Byl někdo venku na chodbě?" Magda vyprávěla, jak oklamala dívku, třebaže pro ní nebylo snadné zopakovat některá slova, která před chvílí vyslovila.
„To jste udělala dobře, velice dobře," chválil ji.
„Musíme je stejně oklamat i teď. Buďte prosím statečná! Je to nutné." Přistoupil ke dveřím a zazvonil. Pak se opět posadil na kanape, Magdu na klíně. Chtěla se bránit, ale on ji prosil:
„Vydržte! Alespoň několik okamžiků!" Zazněly kroky, a právě když se otevřely dveře, přitiskl Bertram Magdu k sobě a políbil ji. Pak se otočil k dívce stojící u dveří: l
„Vyřiďte sestřenici, že také bratranec by chtěl nějakou společnost! Tato patří jenom mně."
„Už jsem dostala instrukce," zněla přátelská odpověď —
„a přivedu vám společnici." Dveře se opět zavřely a Magda se ihned chtěla osvobodit. Robert ji však tiskl stále pevně.
„Zůstaňte tak sedět, dokud se opět nevrátí!" Poslechla a nelitovala. Během několika minut se dotyčná vrátila a hlásila:
„Tady je. Příjemnou zábavu!" Strčila Marii do místnosti a rychle za ní zavřela dveře. Tato zůstala stát u dveří se sklopeným zrakem. Robert odstrčil Magdu, také Fels vyskočil. Oběma se chtělo srdce rozskočit radostí. První přistoupil k sestře, uchopil ji za ruku a táhl ji od dveří do zadní části místnosti.
„Marie!" zašeptal, pohnut bolestí i radostí. Tu dívka otevřela oči a tiše se zeptala:
„Poslouchají nás?" Její pohled prozrazoval, že chápe celou situaci. Místo odpovědi ji vzal do náruče, políbil ji a předal ji do objetí přítele. Není třeba nijak popisovat, co následovalo dál, jaké otázky a odpovědi padaly... Zhruba ve stejném okamžiku se dole obrátila Melitta na hospodářku:
„Jsem zvědavá, jak se Marie Bertramová bude chovat."
„Člověk by se tam měl raději podívat."
„Ano, to udělám." To bylo krátce poté, kdy dostala Wally první výprask. Majitelka domu rychle vystoupila po schodech, přistoupila ke dveřím, a jak si předsevzala, nečekaně je otevřela. — Spatřila Marii ve Felsově náruči a Magdu na Bertramové klíně.
„Promiňte!" omluvila se Melitta, když od sebe všichni čtyři polekaně odskočili.
„Vstoupila jsem do špatných dveří." Opět zavřela. Bertram pustil Magdu a poznamenal:
„Ještě že ten schod zavrzal! Teď je spokojena a hned tak se neukáže. Můžeme pokračovat v hovoru. Půjdete s námi, slečno Magdo?"
„Nebudu vám na obtíž?"
„V žádném případě. Znám mocného ochránce, který se vás rád ujme."
„A zde je pán, který mne rád zaměstná, pokud se na něho obrátím."
„Kdo je to?"
„Lékař, doktor Zander, kterého znám z domova."
„Nemohu a nechci vás k ničemu nutit. Můžeme to projednat i později, až budeme mít tento dům za zády."
„Ano. Nejdřív pryč!" přikývl Fels.
„Jen kdyby dole nestál ten chlap, domácí sluha nebo co je zač!"
„Bude-li to zapotřebí, poradíme si s ním!"
„Proboha, nepouštějte se do nebezpečí!" prosila Magda.
„Zde žádné nebezpečí nehrozí. Člověk ho znenadání udeří do hlavy a vyběhne ven ze dveří. Dole se na nás neodváží."
„To je pravda!" přitakal Fels.
„Tady jsou dva svícny. Vezmeme je s sebou, protože mohou posloužit jako skvělá zbraň. Rána takovým svícnem musí přinést výsledek!"
„Doufejme, že se nám podaří uniknout bez použití násilí. Poslouchejte!" Otevřel dveře a trochu se vyklonil. Na chodbě nikdo nestál, pouze zdola sem doléhaly hlučné hlasy. Fels si stoupl vedl něho a naslouchal.
„Jestlipak se to hodí?"
„Asi ne. Poslouchej!" Dolehly k nim hlasité mužské basy, ale jednotlivým slovům nebylo rozumět.
„Hádka!" mínil Robert.
„Musíme se ještě zdržet, neboť dole je příliš rušno." Čekali. Po chvíli slyšeli množství kroků, které pomalu odezněly. Byli to odcházející důstojníci. Potom zaregistrovali záhadné pobíhání sem a tam, tajemné šeptání, dokud opět nezazněly

dvojí kroky, první hlasitější a druhé tišší. Hospo-dářka přiváděla lékaře. Nastala delší pomlka.
„Že by teď?" zeptal se Fels.
„Podívám se," odvětil Bertram.
„Opatrně!"
„Samozřejmě!" Plížil se pomalu po schodech dolů a dostal se na chodbu v prvním patře. Nikoho neviděl, poněvadž Melitta s hospo-dářkou byly u lékaře a dívky z tohoto patra zvědavě přihlížely. Bertram se plížil ještě níž, aby viděl na domovní chodbu. Ani tam nepotkal živáčka, dveře domu byly dokořán. Hos-podářka je ve svém rozčilení zapomněla zavřít. Stejně opatrně, jako kráčel dolů, vrátil se Bertram nahoru.
„Nu?" zeptal se napjatě Fels.
„Cesta je volná."
„Ach! A hlídač?"
„Neviděl jsem ho."
„Co domovní dveře?"
„Jsou úplně otevřené."
„Tedy rychle pryč! Zde jsou svícny. Jeden ti dám. Kdyby se nás snažili zadržet, použij ho!"
„Kdo půjde napřed?"
„Děvčata."
„Dobrá! Kupředu, ale tiše!" Magda s Marií šly napřed, mladíci je následovali, každý ozbrojen těžkým, masivním kovovým svícnem. Právě chtěli proběhnout chodbou, aby se dostali na schodiště do přízemí, když zdola zazněly hlasité kroky, přibližující se po schodech vzhůru. Současně se otevřely dveře v zadní postranní chodbě. Do té doby se tam skrýval Uhland, aniž by prozradil svou přítomnost. Chtěl se vyhnout případné nutnosti svědčit. Proto chtěl využít této příležitosti k nepozorovanému odchodu. Bertram ho zahlédl. Obrátil se opět ke schodům a spatřil ------Augusta Seidelmanna, zbožného obuvníka, který právě přijel, aby varoval Melittu před Petermannem. Všichni jmenovaní se na okamžik zarazili a mlčky na sebe zírali. Vtom se Seidelmann vzpamatoval. Poznal Bertrama, jeho sestru i Felse. Pochopil, že je musí zadržet.
„Stůjte! Kampak!" zvolal.
„Do toho ti nic není!" odvětil Fels.
„Ohó! Jak vidím, ukradli jste svícny! Zloděje nenechám utéci!"
„Takové lumpy, jako jsi ty, taky ne! Na, tady máš, chlape! Kupředu!" Rozpřáhl se svícnem a Bertram jej následoval. To obuvník nečekal. Zasažen tvrdou ranou se zapotácel zpět, ztratil rovnováhu a přepadl přes zábradlí dolů na chodbu.
„Rychle pryč!" nařídil Fels.
„Stůjte! Stůjte!" zaznělo za nimi. Uhland bleskurychle přiskočil a popadl obě dívky.
„Na něho!" zvolal Bertram. V příštím okamžiku zasáhl svícnem rameno obchodníka s dívkami. Uhlandova paže poklesla, muž se sesunul na podlahu. Ve stejném okamžiku přibíhal lékař s Melittou. Ta spatřila čtyři postavy, jež prchaly po schodech dolů.
„Stůjte! Zadržte je!" volala, avšak bez naděje, že by jí někdo mohl poslechnout. Přesto se měla celá situace ještě zkomplikovat — uprchlíci právě dospěli ke vchodu, když vtom se ve dveřích objevila hospodářka s policií. Strážník zaslechl volání, ihned vytasil šavli a napřáhl lesklé ostří proti prchajícím.
„Stůjte! Kampak?" zvolal.
„Utíkáme!" odpověděl Fels zdrceně.
„Ó, to bych si vyprosil! Zajistěte tyto čtyři uprchlíky!" Policejní úředník s sebou přiváděl větší počet četníků, neboť se jednalo o vraždu. Těmito byli Bertram a Fels zadrženi. Mladíci ani na okamžik neztratili duchapřítomnost. Robert řekl:
„Mýlíte se, pane strážmistře. Nejsme to my, koho máte chytit."
„Tak? A kdo tedy?"
„Ti nahoře."
„Ach! To je zvláštní! Budu to muset prozkoumat. Kdo leží támhle na zemi?"
„Mrtvola? Sakra! Je to muž, kvůli jehož smrti jsem tady?"
„Ne!" zvolala Melitta shora.
„Musel být zabitý až teď."
„Kým?"
„Mnou!" odvětil klidně Bertram.
„Ne, já ho zabil!" vpadl do toho Fels.
„Mýlíš se, byl jsem to já!"
„Ne, já!"
„Jaký je to případ!" zvolal strážmistr.
„Nahoře vražda a dole dva vrazi!"
„Tady leží ještě jeden zraněný!" zaznělo shora.
„Kdo ho zranil?"
„Já!" vysvětloval Bertram. Fels tentokrát mlčel.
„Vy?" ptal se strážmistr.
„Svažte je, ale tak pevně, aby se nemohli hýbat!"
„Jsou nevinní!" bránila je Magda.
„Drž hubu, holka! Kdo je vinen nebo ne, to se ukáže při vyšetřování. Odveďte je nahoru! Jeden z vás zůstane na stráži tady u dveří." Rozkaz byl ihned splněn. Nahoře klečel doktor Zander u Uhlanda a prohlížel jeho zranění. Proto neměl

čas věnovat pozornost osobám, jež kráčely kolem.
„Slečno Melitto," ptal se strážmistr,
„je tady nahoře nějaká místnost, kam bychom mohli zavřít uprchlíky?"
„Ano. Okna ale nemají mříže."
„Nevadí. Postavím k nim hlídače." Fels, Bertram, Marie a Magda byli zamčeni, aniž by se mohli bránit.
„Tvrdohlavá banda!" mínil strážmistr.
„Jiní aspoň mluví rozumně!" Pak se vrátil k lékaři a zeptal se:
„Co chybí tomuto muži?"
„Byla mu zlomena klíční kost."
„Sakra! Tvrdá banda! A co je tomu chlapovi dole?"
„Prohlédnu ho." Zatímco ohmatával muže, pokyvoval uvážlivě hlavou.
„Nuže?" ptal se strážmistr.
„Ještě žije."
„Není tedy mrtev?" Ne "
„INC.
„Probere se?"
„O tom lze pochybovat. Jak se mi zdá, byl udeřen tupým předmětem dvakrát do hlavy a následkem toho se zřítil z patra dolů. Pravděpodobně bude mít vnitřní zranění."
„Zvláštní případ! Ten první zavražděný je skutečně mrtev?"
„Ano."
„Vrah utekl?"
„Zřejmě ano."
„No, už jsem poslal pro pana návladnflio. Přijde i se soudním lékařem. Pak zařídíme další potřebné. Prozatím potřebujeme udržet všechno status quo."
Zvláštní vlak knížete z Befouru dorazil do Rollenburgu pouze o čtvrhodinu později. Také kníže si na nádraží nechal předložit místní adresář a ihned se odebral do zmíněné ulice. Zde stál mimo jiné i jeden z nejlepších hostinců města. Kníže jej právě míjel, když tu spatřil dva muže, kteří se loučili.
„Dobrou noc, pane Petermanne," řekl jeden.
„Takže se na mne můžete spolehnout. Neodmítnu vám svědčit o celé záležitosti."
„Dobrou noc, pane poručíku," odvětil druhý.
„Doufám, že se jedná pouze o bezvědomí a že se domácí sluha opět probudí k životu. Proto si nedělám starosti." Jeden se vzdálil a druhý zmizel na chodbě hostince. Kníže jasně zaslechl jejich slova, aniž by měl tušení, jak pro něho budou později cenná. V domě Melitty našel kníže zamčené dveře. V blízkosti postával dav lidí, což v něm probudilo obavy. Protlačil se mezi čumily a zatahal za zvonek. Zarachotila závora a malou špehýrkou se kdosi zeptal:
„Kdo je tam?"
„Cizinec, který si přeje vstoupit."
„Vypadněte odtud! Dnes se nic neděje." Při těchto slovech se špehýrka opět zavřela. Čumilům neunikl krátký rozhovor; nyní ze sebe vyrazili hlasitý smích. Považovali knížete za muže, který se chtěl oddat potěšení. Befour opět zatahal za zvonek.
„Kdo je tam?" zaznělo podruhé.
„Otevřete!" nařídil.
„Až se dozvím, kdo je venku!"
„Policie!"
„Tak to je něco jiného." Nyní se dveře otevřely natolik, že se kníže mohl protáhnout dovnitř. Strážník u dveří po něm hodil pohledem a zvolal:
„Hrome! Tvrdil jste, že patříte k policii!"
„Jistě."
„O tom pochybuji!"
„Správně."
„Pak vás nemohu vpustit. Odejděte!" Kníže však poklepal důslednému strážníkovi na rameno a s úsměvem opáčil:
„Ne tak zhurta, milý pane! S lidmi se většinou jedná podle jejich postavení nebo hodnoty. Navíc se domnívám, že má přítomnost tady je stejně důležitá jako ta vaše. Venku jsem našel dav lidí. Co se stalo?"
„Dva byli zavražděni, třetímu zlomili klíční kost."
„Ó běda! Koho zabili?"
„Domovního sluhu a nějakého Seidelmanna."
„Kdo je zabil?"
„Pane, nevím, zda vám smím odpovědět. Nahoře právě probíhá vyšetřování."
„Klidně mluvte. Jsem kníže voň Befour." Zvuk tohoto jména již proběhl celou zemí. Policista se hluboce uklonil a řekl:
„K službám, Výsosti! Nařizujte!"
„Kdo jsou vrazi?"
„Dva mladí chlapci, kteří odtud chtěli unést dvě dívky."
„Znáte jejich jména?" Ne "
„INC.
„Kdo vede vyšetřování?"

„Pan státní návladní, jeho assessor a soudní lékař. Svědkové jsou nahoře."
„Děkuji." Vystoupil po schodech nahoru, aniž by se ptal po povolení. Na chodbě potkal několik dívek.
„Kde je pan státní návladní?" zeptal se. Ukázaly na dveře salonu. Kníže vstoupil. Zde ležela mrtvola domácího sluhy, zbožný obuvník a ku-plíř Uhland. Ten byl právě obvazován doktorem Zanderem a soudním lékařem. U stolu seděl státní návladní s assesso-re}n. Právě vyslýchali Melittu. .
„Kdo jste?" zeptal se první knížete drsným hlasem.
„Kdo vá$ sem pustil?"
„Nařídil jsem, aby mi otevřeli. Jsem kníže voň Befour." Pánové vstali a uklonili se. Poté prohlásil státní návladní odměřeně:
„Výsosti, uznávám vaše vysoké postavení, ale přesto nemohu trpět, aby mí podřízení přijímali vaše rozkazy!"
„Výborně! Nyní se podívejte sem!" Podal mu legitimaci vystavenou ministrem. Návladní ji přečetl, vysekl nejhlubší poklonu svého života a zvolal:
„Promiňte! Něco takového jsem pochopitelně nečekal."
„S tím souhlasím. Snad mi nyní dovolíte několik otázek. — Kdo zabil tohoto muže?"
„Jistý Petermann."
„A toho druhého zde?"
„Dva mladíci, které jsme zadrželi."
„Jak se jmenují?"
„Bertram a Fels."
„Přiznali se?" USILOVNÉ PÁTRANÍ
„Ano."
„Ach! Proč ho zabili?"
„Aby odtud odvedli dvě dívky. Chtěl jim v tom zabránit."
„Tak, tak!"
„Tento muž ostatně ještě není mrtev. A tomuto zde zlomil Bertram kličí kost!"
„Výtečný chlapík!"
„Cože, Výsosti?! Slyším správně? Označujete takového zločince za výtečného chlapíka?"
„Jistě."
„V tom případě musím předpokládat, že nevíte nic o zločinu, k němuž zde došlo."
„To s tím nijak nesouvisí. Bertram s Felsem nejsou vrazi!"
„Musíte se mýlit. Co jsem dosud slyšel, mluvilo proti nim."
„Koho jste vyslechl?"
„Tuto dámu, totiž slečnu Melittu, a dívky, které u ní žijí."
„Smím slyšet, co říkala?"
„Návštěvník, který se jmenuje Petermann, se pohádal s tímto mužem, domovním sluhou, a zabil ho."
„Byli u toho svědci?"
„Pouze dcera Petermanna. Pracovala zde jako služebná, ale uprchlá dnes s otcem."
„A dál?"
„Potom se sem vmísili Bertram s Felsem, aby unesli dvě dívky. Tito dva muži je chtěli zadržet, ale byli uprchlíky napadeni."
„Hm! To zní skutečně věrohodně. Ale i kdyby to byla skutečně pravda, pak jednali pachatelé v obraně. Slečno Me-litto, řekněte mi laskavě, zda nebyl při zabití domácího sluhy kromě dcery raha nikdo jiný přítomen!"
„Nikdo tam nebyl!" dušovala se.
„Žádná jiná dívka?"
„Ne."
„Nebo náhodný svědek?"
„Ne." Vzpomněl si na slova, která zaslechl u hostince. Důstojníci navštěvují podobná místa zásadně v civilu; proto se ptal dál:
„Nebyl zde snad nějaký důstojník v civilu?" Zbledla, avšak odvětila pevně:
„Nevím o ničem takovém."
„Doufám, že vám prokážu lež! Pane státní návladní, žádám vás, abyste tuto dámu spoutal, stejně tak její dívky a celou obsluhu!" Úředník vrhl na knížete překvapený pohled. Befour se však nadřazeně usmál a pokračoval:
„Jde jen o to, aby nikdo ze zadržených neunikl. Také pana Seidelmanna, který je v podstatě hrozným lotrem, a také tohoto druhého byste měli spoutat, aby nemohli uniknout."
„Uposlechnu vaší radu, Výsosti, pouze doufám, že se nedopustím nějakého omylu."
„Nedělejte si starosti. Nechtě všechny tyto osoby zavřít do střežené místnosti a vydejte rozkaz, aby přivedli Felse, Ber-trama i obě dívky, které měly být uloupeny!"
„Znáte snad jmenované, Výsosti?"
„Ano. Vím však pouze o jedné dívce, jež měla být unesena. Mimo jiné, nechali se zatknout dobrovolně, nebo se bránili?"
„Byli povolní, velice povolní."
„To mne těší. Dozvíte se mnoho zajímavého!" Ze salonu byli odvedeni spoutaní, pak byli přivedeni zatčení.
„Výsostí!" zvolal Robert zpola překvapeně a zpola vesele.
„Jak jste mohl vědět, že — — — ?"

„Přijel jsem zvláštním vlakem, abych tě podpořil," odvětil kníže přátelsky.
„Co jsem neměl vědět?"
„Že jsem tady!"
„Vždyť jsi mi to sám nechal vzkázat!"
„Ani slovo!"
„A přece!"
„Jak to?"
„Řekl mi o tom příbuzný pana Felse, kterému jste o všem vyprávěli."
„Nikomu jsme neřekli ani slovo. Příbuzného mého přítele jsme vůbec nepotkali."
„Ach! Pak se jedná o úmyslný klam! Od koho jste se dozvěděli, že je Marie tady?"
„Od jistého Švéda."
„Popište mi jej!" Robert mu podal popis Ankerstróma. Když byl hotov, pokýval kníže hlavou a prohlásil:
„Byl to kapitán! Potom s tím přišel za mnou. Zřejmě vás chtěl uvrhnout do zkázy. Já jsem se na tom měl podflet, abych upadl do rozpaků. Doufejme, že se přepočítal!" Ještě větší než Robertovo překvapení, byl údiv mladého lékaře, který teprve nyní zpozoroval Magdu.
„Slečno Weberová!" zvolal.
„Jste to vy, skutečně jste to vy?" Rozpačitě přikývla.
„Jak jste se dostala do takového domu?!" Bertram odpověděl místo ní:
„Byla oklamána a prodána. Chtěl jsem ji zachránit."
„Takže mě přece jenom Melitta oklamala?"
„Jak to?" zeptal se rychle kníže.
„Lhala, že u ní tato mladá dáma není."
„Tomu věřím! Roberte, vyprávěj všechno podle pravdy!" Vyzvaný poslechl. Překvapení státního návladního minutu od minuty rostlo. Když pak Robert Bertram skončil, vyskočil úředník ze židle a zvolal:
„Ďábelské hnízdo! Vyčistíme to tady a zavřeme!"
„Nuže, považujete dosud tyto dva pány za vrahy?" zeptal se kníže.
„Ne, ne!"
„Potrestáte je?"
„Snad, pokud Seidelmann zemře."
„Hm! Uvidíme! Předpokládám, že Petermannova vina bude stejná. Také on se sem pravděpodobně vplížil jen proto, aby unesl svou dceru."
„V to doufám už kvůli němu samému. Kam ale mohl utéci?"
„Utéci? Pochybuji, že by pomýšlel na útěk. Považuje se za nevinného."
„Máte nějaké důvody pro takové tvrzení?"
„Snad. Můžete mi věnovat deset minut?" Pospíchal do hostince, kde bylo dosud otevřeno. Po několika otázkách poznal, že jeho tušení bylo správné. Petermann byl překvapen, když mu byl ohlášen příchod knížete z Be-fouru, ale ani on, ani Wally neměli čas se na tuto návštěvu připravit, poněvadž kníže ihned vstoupil. Překvapeně pohlédl na krásnou dívku a zeptal se přátelsky:
„Vy jste pan Petermann?"
„K službám!"
„Byl jste dnes v domě Melitty?"
„Ano."
„Za jakým účelem?"
„Šel jsem osvobodit svou dceru, kterou drželi v tak ostudném zajetí."
„Jak jsem předpokládal. Měl jste při tom nějaké střetnutí s domácím sluhou?"
„Ano. Bil mou dceru, neboť odmítla obětovat svou čest. Já ji pochopitelně bránil."
„Ach tak! Nevíte, že jste pronásledován jako vrah?"
„Ne. Ten muž snad zemřel?"
„Ano."
„Takže jsem ho zabil? To je mi líto, velice líto!"
„Proč?"
„Protože jsem to neměl v úmyslu. Nyní unikl spravedlivému trestu, jelikož tak rychlá smrt nebyla dostatečným potrestáním."
„Prosím, vyprávějte, jak se to všechno seběhlo!" Petermann poslechl. Svou zprávu zakončil slovy:
„Hned se půjdu přihlásit na policii."
„Otče, milý otče!" zvolala Wally.
„Nenařikejte, slečno!" chlácholil ji kníže.
„Dělá jen dobře. Jeho osud bude snesitelný. Pojďte se mnou! Odvedu vás ke státnímu návladnímu." Tento byl přirozeně velmi překvapen, když spatřil knížete přicházet v tak nečekaném doprovodu. Ještě větší úžas v něm vyvolala krása mladé dívky, jež byla oblečena ve stejných šatech jako večer u Melitty.
„Tady vám přivádím hledaného vraha," usmíval se kníže.
„Nechtě si od něho a od dcery vyprávět, jak se vše seběhlo." Státní návladní slyšel totéž, co se dozvěděl kníže. Velice se rozzlobil.
„Neslýchané! Neslýchané!" opakoval otřesen.

„Je možné, aby existovala taková havěť, Výsosti?!"
„Ano. Znám tyto špatnosti dlouhá léta. Teď mi povězte, jestli"považujete pana Petermanna za vinného vraždou?"
„Ne. Vždyť chtěl jenom bránit své dítě!"
„Nenecháte snad zatknout některého z těchto tří mužů?"
„Hm! Pana Felse a Bertrama bych koneckonců mohl propustit, jelikož Seidelmann není mrtev, třebaže lze celý čin považovat za těžké ublížení na zdraví, ale sám víte, jakými povinnostmi jsem vázán."
„Velice dobře. Za oba mladé muže se zaručím." USILOVNÉ PÁTRÁN!
„Jste ochoten složit kauci, Výsosti?"
„V jakékoliv výši."
„Dobrá, ujednáno!"
„A pan Petermann?"
„To je něco jiného. Domácí sluha zemřel."
„Nebyl však zavražděn!"
„S tím jsem srozuměn. Jedná se jen o zabití v nutné obraně. Nepochybuji, že jej porota prohlásí za nevinného, ale presto jej musím zavřít do vyšetřovací vazby."
„Bezpodmínečně?"
„Mé instrukce, Výsosti!" pokrčil úředník rameny.
„Musím konat povinnost."
„A kdybych vás požádal?"
„Nemohu obejít zákon, třebaže by pro mne bylo ctí, kdybych vám mohl vyhovět. K tomu musíme připočítat — hm!" Vrhl na Petermanna napůl zkoumavý a napůl nedůvěřivý pohled. Tu přistoupila Valeska ke knížeti, poklekla na kolena a plačky prosila:
„Výsosti, vy jste mocný! Zachraňte mého otce! Budeme vám žehnat, co budeme živi!"
„Vstaň, dítě! Udělám, co bude v mých silách. — Co jste chtěl dodat, pane státní návladní?"
„Víte, že Petermann byl teprve včera propuštěn z výkonu trestu?"
„Z jakého?"
„Z vězení." Wally ze sebe vyrazila hlasitý výkřik bolesti a zabořila tvář mezi ruce. Její otec mrtvolně zbledl. Kníže se na ně nedíval, nýbrž pokračoval v otázkách:
„Jak dlouho byl ve vězení?"
„Čtyři roky. Pátý rok mu byl nakonec odpuštěn Jeho Veličenstvem."
„Takže se choval dobře?"
„Výborně."
„Proč byl odsouzen?"
„Kvůli podvodu."
„Bože, můj Bože!" vzlykala Wally.
„Výsosti, nemohu to dokázat a otec o tom mlčí. Není podvodník, nebyl by schopen takového činu! Je nevinen, protože se musel obětovat za druhého." Kníže vrhl na Petermanna hluboký, zkoumavý pohled — a zeptal se:
„Byl jste vinen nebo ne?" Tázaný ještě nikdy necítil tak upřený, do nitra pronikající pohled. Měl pocit, že se zhroutí, ale vypětím sil se přemohl. S klidným svědomím odpověděl:
„Byl jsem vinen." V té chvíli dostal výraz knížete běžný příjemný vzhled.
„Chcete mne klamat, Petermanne?" zeptal se. Tázaný rozpačitě mlčel.
„Vyšetřujícímu soudci jste mohl namluvit, co se vám zachtělo. I když jste ve spisech označen za viníka, byl jste nevinen!"
„Výsosti!" zajásala Wally, uchopila knížete za ruce a pokryla je polibky.
„Ano, byl jste nevinen," pokračoval,
„stejně tehdy jako dnes. Snad jste měl důvody vzít na sebe vinu druhého. Toho si vážím, a ještě víc si vážím muže, který měl sflu nést nezaslouženou hanbu na svých bedrech. Vaše oči a tvář nelžou! Jste čestný člověk!" Petermannova prsa při těchto slovech prudce pracovala. S prudkým výkřikem se muž vrhl na kolena před knížete — a zvolal:
„Výsosti, kdy za vás mám položit život? Hned teď? Chcete? Jsem připraven!" Kníže jej postavil na nohy a odpověděl:
„Vstaňte! Rozumím psychologii a nečiní mi potíže rozeznat dobrého člověka od lumpa. To je vše!"
„Ó ne! To není vše! Vrátil jste mi chuť do života a ztracené štěstí. Jen vy mi věříte, vy a má dcera. Teď se klidně nechám opět zavřít. Jsem vaším zajatcem, pane státní návladní!" Úředník byl skutečně pohnut. Přesto řekl:
„Rád bych vás této nutnosti ušetřil, milý Petermanne, ale nesmím poslouchat své city. Přesto se postarám, abyste nebyl zatčen příliš dlouho." Pohnutý pohled Wally se vpil do očí knížete. Ten se pousmál a zeptal se:
„Nemohl byste ho propustit ani na vysokou kauci?"
„Ne. Pouze rozkaz z vyšších míst by ho mohl uchránit od zatčení."
„Inu, taková pravomoc je k dispozici!"
„Kde?"
„Na legitimaci, kterou jsem vám předložil."
„Má vaše legitimace skutečně tak velkou pravomoc?"
„Zcela určitě. Co udělám, je totéž, jako kdyby to učinila sama Excellence ministr. Klidně si to zodpovím."
„A Jeho Veličenstvo----------?"
„Bude s tím srozuměno."
„Potvrdíte mi to podpisem?"

„Nesmírně rád!"
„Nuže, za takových podmínek vás mohu na čestné slovo nechat na svobodě, Petermanne." Radost otce a dcery nelze popsat. Nikdo však nepocítil větší úctu ke knížeti než Robert Bertram. Nejraději by se vrhl obdivem k jeho nohám jako psík. Kníže podepsal čestné prohlášení a vyřídil kauce za Roberta a Wilhelma. Nakonec Petermann připojil čestné slovo. Formalitám bylo učiněno zadost.
„Nyní nemám co dodat, pane státní návladní," usmíval se kníže.
„Ale já musím vyslovit největší díky za vysvětlení a pomoc, které jste nám poskytl," odvětil úředník.
„Splním své povinnosti s důslednou přísností. Melitta, ostatní zaměstnanci, Uhland i Seidelmann zůstanou zatčeni, stejně dopadne zmíněná madam Grohová a Paula, jejíž veřejný dům bude mými kolegy z rezidence vyklizen. Co se však stane s panem Petermannem a ostatními?"
„Všichni pojedou se mnou. Zvláštní vlak, který jsem si objednal, stojí dosud na nádraží. Pokud mi dovolíte, rád se o všechny postarám." Ozval se další jásot. Doktor Zander mezitím přistoupil k Magdě.
„Půjdete s knížetem, slečno Weberová?"
„Ano," odvětila přátelsky.
„Mohu snad udělat něco lepšího?"
„Ne. Dovolíte, abych se na vás někdy přišel podívat?" Zčervenala, když jí stiskl ruku, a odpověděla:
„Jistě, pane doktore."
„Děkuji vám! Přijdu velmi brzy!" Rozloučili se. Kníže odcházel i se svými svěřenci. Předtím ještě pošeptal doktoru Zanderovi:
„Jděte pomalu za námi!" V hostinci, kde chtěl Petermann přenocovat, kníže řekl:
„Jděte zatím dovnitř! Robert objedná, na co budete mít chuť. Brzy se vrátím." Vešli tedy do lokálu. Kníže potom čekal, dokud jej lékař nedostihl. Poté jej vzal za paži a vedl jej k tmavé městské čtvrti.
„Pane doktore," pravil,
„mám k vám důvěru a rád bych se vám s něčím svěřil. Snad pro mne uděláte službičku, za kterou se vám dobře odměním." Trvalo značně dlouho, než došli za tichého rozhovoru k lékařovu bytu. Tam se kníže zeptal:
„Bylo by to možné?"
„Ano."
„A chcete?"
„Velice rád. Pojďme k zadním vrátkům!" Soukromý ústav doktora Marse byl obehnán vysokou zdí, v jejíž zadní straně byla zabudována malá vrátka. V nich oba muži zmizeli. Po krátké době se kníže opět objevil. V náručí nesl dlouhý předmět, zahalený v tmavé látce. Nesl jej kolem města až k nádraží, k němuž dospěl z druhé, pusté strany. Jakmile přistoupil ke kolejím, vynořila se naproti němu tmavá postava.
„Výsosti!" zašeptala.
„Ano! Musel jsi čekat dlouho! Všechno je v pořádku?"
„Topič se strojvůdcem jsou v místnosti a nádražní hlídač tam je s nimi. Kupé je otevřeno."
„Tak pojďme!" Sluha mu pomohl. Pospíchali k jednomu vagónu, otevřeli dveře a zastrčili dlouhý předmět dovnitř. Potom opět zamkli.
„Takže se to podařilo!" pochvaloval si kníže.
„Teď se postarej, aby tam nevlezl průvodčí! Za hodinu můžeme vyrazit." Opět se vzdálil k městu... Následujícího dne se šeptalo o zvláštní, nevysvětlitelné příhodě, později se dokonce mluvilo hlasitě o stejné věci: baronka Ella voň Helfenstein se zvláštním, nevysvětlitelným způsobem ztratila z ústavu!

Karel May Konec padlých andělů
román z cyklu Ztracený syn VII. svazek
Translation by Vladimír Sundá
Technická redakce Libor Zachoval
Graphic design by Jiří Hanák
Nezkrácené vydání Odborná spolupráce a podklady Dr. Hans Wollschläger - 1995
Vydal R. Suchánek, úl. Kosmonautů 2, Brno, v nakladatelství NÁVRAT, Brno jako svou 353. publikaci v roce 1996
Z nové sazby vytiskla CENTA, s. r. o., Brno, Vídeňská 113 Tematická skupina 13
Doporučená cena s DPH 109 Kč
ISBN 80-7174-003-9